

cōsulatus q̄ secuti sunt. Duo amplissimi triūphi: Alter de Iugurtha rege numidiæ: alter de cymbris: senonibus & teutonis. Ad rogū usq̄ usq̄ ad mortē gaudio exultauit: p̄terq̄ cū in paludibus delituit: & ad eū occidēdum minturnas missus est Cymber o Valeri: sed illud compertiōe fœlicitatis tum adeo breue fuit: ut merito dici possit ad mortē usq̄ exultasse: nā septimo cōsulatu perit. Equestria: Tūc decurio fuit Marius. Vel hūc hūc: Mariū uel saltē hunc Mariū: nā uel utrūq̄ significat interdū etiā disiūctiua est: hac uoce significauit Scipio Mariū futurum imperatorē q̄ sibi comparari possit. Quo augurio: nō facile inq̄ iudicari potest id ne dixerit Scipio ex certa animi sentētia q̄ ita sua uirtute futūre p̄uidisset: an fortuito quodā uocis iactu tanq̄ diuinasset futūre qd̄ euenit: omnino tamen apellat auguriū. Perpēdi: examinari: iudicari. Nimirū cœna militaris. Certe inquit in cœna militari præuidit Scipio sumptuosas illas cœnas quas Populus Romanus ea nocte qua nunciatū fuit Cymbros ab eo fuisse deletos in honorē Marii celebrauit. Cœna militaris: q̄ in castris facta est. Nemo fuit, qui nō illi libauerit. In oībus sacris æpulis primitias diis offerebant, in ea nocte nō diis sed Mario libarunt.

OLI

Am quæ in Cn. Pompeium. Quæ ampla & magnifica Pōpeio contrigerint: licet ex multis auctoribus colligi possit: ut e Plinio natu, hist.

lib. vii. q̄ eius titulos oēs triumphosq̄ summam percurrens illū non solū Alexandri magni: sed Herculis & liberi patris fulgorē adæquasse dicit: & e Plutarco: q̄ eius uirā describens eum quasi de toto orbe triūphasse ostendit: hæc tamen omnia e Ciceronis Pōpeiana multo facilius ac breuius: cū igitur auctorē hoc loco sequar: quoniā eius uerius erit testimoniū, dicit non cōmemorabo nuper ita nobis p̄ribusq̄ nostris esse uisum ut in uno, C. Mario spes imperii poneret, ut idem cū Iugurta: idē cū cymbris: idē cum teutonicis bellū administraret: in ipso Cn. Pōpeio, in quo noui constitui nihil

apud Numantiā sub eo duce stipendia equestria mereretur: & forte inter cœnam quidam Scipionem interrogasset: si quid illi accidisset: quem nam res publica æque magnum habitura esset imperatorem: respiciens se supra ipsum Mariū cubantem: uel hunc dixit: quo augurio perfectissima uirtus maximam orientem uirtutē uiderit ne certius an efficacius acciderit: perpendi uix potest: illa nimirum cœna militaris speciosissimas tantas in urbe Mario futuras cœnas ominata est. Postq̄ cymbros ab eo deletos initio noctis nūcius peruenit: nemo fuit qui non illi tanq̄ diis immortalibus apud sacra mensæ suæ libauerit.

De Gn. Pompeio.

Am q̄ in Gn. Pōpeio & ampla noua cōgesta sunt hinc ascensioe fauoris: illinc fremitu inuidiæ litterarū monumētis obstrepit: eques Romanus proconsul in Hispania aduersus Sertoriū pari imperio cū pio Metello principe ciuitatis missus est: nōdū ullum honorē auspiciatus bis triumphauit.

Quo Catulus quā multa sint noua summaq̄ Catuli uolūtate constituta recordamini qd̄ tam nouū q̄ adolescentulū priuatum exercitū difficilē reipublicæ Syllæ corficere cōfecit: huic p̄esse præfuit re optime ductu suo gerere gessit: qd̄ tam p̄ter consuetudinē q̄ homini p̄ adolef. eti cuius a senatorio gradu ætas longe abesset imperium atq̄ exercitū dari siciliam permitti atq̄ Aphricam bellum in ea administrandū fuit in his prouinciis singulari innocentia grauitate uirtute bellū in Aphrica maximum confecit uictorē exercitum deportauit: quid uero ita inauditū q̄ equitem Romanū triumphare: at eā quoq̄ rem Populus Romanus non modo uidit: sed etiā omnium studio uisendā putauit: qd̄ tam inusitatū q̄ cū duo consules clarissimi fortissimiq̄ essent eques Romanus ad bellum maximū formidolosissimumq̄ p̄ cōsule mitteret: missus est: quo quidē tēpore cū esset non nemo in senatu: q̄ diceret non oportere mitti hominē priuatum pro cōsule. L. Philippus dixisse dicit nō se illū sua sentētia p̄ cōsule sed p̄ cōsulibus mitti tāta in eo reipu. bene gerēdæ spes cōstituebat: ut duoḡ consulū munus unius adolescentis uirtuti cōmitteret, qd̄ tā singulare q̄ ut ex senatusconsulto legibus solutus cōsul ante fieret q̄ ullū alium magistratū per leges capere licuisset qd̄ tam incredibile q̄ ut itez eques Romanus ex senatusconsulto triūpharet: hæc in hominibus oībus noua post hominū memoriā constituta sunt: ea tam multa non sunt q̄ hæc q̄ in hoc uno homine uidemus apparere: lam q̄ in Gn. Pompe. Dissensionem inter auctores & hæc rez scriptores esse dicit q̄ alii Pompeio fauentes hæc oīa recte facta a senatu Populoq̄ Romano fuisse dicant: alii quadā inuidia commoti repræhendant q̄ contra leges & maioḡ consuetudinē tātaq̄ Pompeio tributa fuerint: & simul notanda est constructio q̄ dicit: obstrepit quæ in Pompeium cōgesta sunt: subauditur enim pro his: nā posito relatiuo subaudit̄ antecedens. Hinc ascensione fauoris: p̄pter eos qui recte esse dicunt. Fremitu inuidiæ: propter eos qui liuore ducti non recte factum esse dicunt: q̄ contra leges & maiorum cōsuetudinem tot tantaq̄ Pompeius fuisse affectus. Litterarum monumentis: Quia scriptores de his suū quoq̄ adhibere iudicium. Obstrepitur: Circumsonatur: obtunditur: murmuratur: uociferatur. Eques Romanus: hoc idem affirmat Cicero in Philippicis Liuius tamen libro nonagesimo p̄i. dicit eum fuisse quæstorem quando aduersus Sertorium cum imperio consulari missus est. Equitem: uero fuisse dicit cum in aphricam missus est aduersum Gn. Domitium proscriptum. Et Hiericam uel Hiarbam: ut alii dicunt regem numidarum bellū molientes: quos uictos interemit natus annos quattuor & uiginti & de Aphrica triumphauit quod ad eam diē nemini unq̄ contigerat ut eques Romanus triumpharet: sed Ciceroni magis credendum est: qui hæc omnia uidit & sensit. Bis triūphauit: semel de Aphrica deuectis: ut supra Domitio: & hiera rege rursus de sicilia uicto Carbone qui flens muliebriter mortem tulit, nam uictū occidit. Auspiciatus: per auspiciū cōsecutus. Initia ma

L. Philippus de Pōpeio

Pōpeius Domitium & hierbam subaudit

magistratum: Non ille per gradus inferiores ad summum ascendit: sed primus illi magistratus fuit consulatus ad quem per aedilitatem q̄sturam aliosq; magistratus reliqui ciues peruenire cōsueuerant. Tertiū cōsulatum hoc ex auctoritate M. Bibuli Catōis necessarii factū est cuius sniam Cato laudauit ut i eius uita legis. De Mitridate: rege Pōti. De Tigranā: rege Armeniā cuius filius cū uxore triūphantis currum p̄secuti sunt Zosimetis cū uxore Aristobolus rex iudeorū. De multis regibus: de Ariobarzane: Pharnace: Aristobolo. Plurimis ciuitatibus: Ciuitates p̄pe noningētas cōcepit iter q̄s & Hierosolimā ubi tēplum ad iudeorū urbē id t̄ps inuolutum spoliavit ex quo credif non illi post illā spoliatiōnē p̄spere q̄c̄ cessisse. Et gentibus: Nam gētes siue nationes. xii. subegit. Prædōibus: Piratas celeri q̄ credi pōt supauit. Vnum duxit triūphum: De his oibus semel triūphauit & triumphātis currū p̄secuti sunt reges supra memorati: Plutarchus de tertio Pōpei triumpho ex q̄bus gētib; triūphauerit sic breuiter tradit erat q̄ppe regiones hæ: Pōtus: Armenia: Cappadocia: Paphlagonia: Media: Colchis: Tiberia: Albania: Syria: Sicilia: Mesopotamia. Præterea hi q̄ circa Phoeniciā & Palestinā icolunt iudei: Arabes Piratæ: et quotquot genera terra mariq; debellata erāt: iter hæc notabant castella aut pauciora quā mille capta: ciuitates ferme noningentæ piraticæ naues octingentæ urbes p̄sidiis romanis firmatas eē unde q̄dragita: his quoq; addebant uniuersa romanæ urbis tributa ante id bellum q̄nquagies decies cētena milia fuisse cū his uero quæ po. ro. ipse q̄siuit octuagies & q̄nges decies cētena milia: in errariū: p̄terea uasa auz argētumq; signatū ad uiginti milia talentorū p̄ter q̄ militibus diuisa sunt: quoq; qui minus accepit mille & q̄ngentos aureos tulit: captiui post p̄cipes piratæ in triūpho ducti. Tigranis armeni filius cū uxore filiaq; ipsi rege Tigranis cosmia cōiunx rex iudeorū Aristobolus Mitridatis soror cū libis q̄ng. Scytarū quoq; q̄ multæ mulieres albanorū & tyberorū ac regis cōagenorum obsides ducti. Trophæa quoq; q̄ plura notata omnia præliorum uictoria quæ aut se duce: aut per legatos adeptus erat maximum & splēdidissimum fuit: & q̄d

Aristobolus rex

Initia magistratuū a sūmo iperio cæpit: tertiū consulum decreto senatus solus gessit. De Mitridate & Tigrane: de multis p̄terea regibus & gētib; plurimisq; ciuitatibus & p̄donibus unum duxit triumphum.

De. Q. Catulo.

Quintū ē Catulū populus romanus uoce sua ad sidera usq; euexit. Nam cū ab eo p̄ rostris interrogaret si in uno Pōpeio magno oia reponere p̄seuerasset: assumpto illo subiti casus icursu in quo sp̄e eēt habiturus: sūmo cōsensu acclamauit in te: uim honorati iudicii admirabilē siq̄dem magno pōpeio cū oibus ornāmētis quæ rettuli duarū syllabarū spacio inclusum Catulum æquauit.

De. M. Catone.

Protest & M. Catonis e Cypro cū regia pecunia reuertentis appulsus ad ripā Tiberis memorabilis uideri: cui naue egrediēti consules & ceteri mgratus & uniuersus senatus populuscq; Ro. officii grā p̄sto fuit: nō q̄ magnū pōdus auri & argēti sed q̄ M. Catonē classis illa icolumē aduexerat lætat.

De. L. Martio.

Sed nescio an p̄cipuum. L. Martii sit inusitati decoris exēplū quē equitē romanū duo exer

romanorum nemini actenus obtigit q̄ trinum e trina uniuersi orbis parte triumphū duxit: nam licet tres ex hac una parte antea triumphauerint: ipse tamen primum ex aphyrica. Secundum ex europa. Tertium hunc ultimum ex asia ducens triumphum quodāmodo uisus est ex uniuerso ambitu orbis triumphasse.

Quintū ē Catulū: Nō parū illustre fuit q̄d euenit. Q. Catulo q̄ cū Po. Ro. dissuadere uellet: non eē Mitridatis puinciā Pōpeio dānandā q̄siuit ex populo in quo sp̄e eēt habituri absumpto forte Pōpeio i quē tunc oia cōferrēt summo oium cōsensu succlamatū est in te. Cice. in pōpeiana. Reliquū est: ut de. Q. Catuli auctoritate & snia dicēdum eē uideat: q̄ cū ex uobis q̄reret si in uno Cn. Pōpeio oia poneretis si q̄d eo Pōpeio factum eēt in quo sp̄e essetis habituri: cōcepit magnum suæ uirtutis fructū ac dignitatis: cū oēs una p̄pe uoce i eo ipso sp̄e habituros eē dixistis: & n. talis est uir ut nulla res tāta sit ac tā difficilis quā ille nō & cōsilio regere & integritate tueri & uirtute cōficere possit: ex his ergo uerbis populus Ro. Pōpei gloriæ catulum adæquauit. Ad sidera usq; euexit: Hypbole est: populus Ro. maxime Catulum suis uerbis extulit. Absumpto: Extincto Pompeio aliquo subito fortunæ impetu. Vim honorati iudicii: Qui diligēter liberauerit: populi uocē uim maximam inesse cognoscet: ut duobus uerbis facile significauerit catulum nihilo iseriorem eē Pompeio. Vim admirabilem: Vehementiam admiratione dignam. Duarum syllabarū spacio: Videlicet in te.

Protest. M. Catonis: De p̄fectiōe. M. Catōis in Cyprū de regia pecunia Romā trāsuecta de cypro in puincia formā redacta dictū est: q̄d uero ad eius gloriā ptinet: & q̄d illi magnificū cōtiguit ex hac expeditiōe reuerenti nō solū cōsules ceteriq; mgratus: sed oēs quoq; senatores populus uniuersus obuiā honoris grā pdiderunt magnam p̄ferentes leticiam q̄ incolumis rediisset spes maxima patriæ & decus senatus romanis. Appulsus: Appulsio applicatio: est. n. nomen hoc loco non participium. Officii gratia: præstandi honoris gratia. Præsto fuit: Obuiam progressus.

Sed nescio an p̄cipuū: Notata est historia in capitulo de pdigiis lib. primo. Fuit aut hoc illi magnificū & illustre q̄ duobus in hispania occisis Scipionibus reliq̄e totius exercitus in unum collectæ summo cōsensu impium ei detulerunt: q̄ cum in p̄pinquo bina p̄enorū castra paucis milibus passuū distaret

Arsto

bolus

rex

Arsto

bolus

rex

Pōpei trophæa

OLI

Catulus

Pōpei laudibus nō iseriores

OLI

OLI

OLI

cohortatus milites p̄xima castra in tempesta nocte adortus est: & tum hostem uictoriae fiducia incōpositum ag/ gressus: ne nūcium q̄dem cladis reliqt: breuissimo tpe militi ad regem dato eadem nocte capti fama rei geste pro/ gressus altera eorū castra inuasit. Ita bis simili usus euentu deletis utrobique p̄oenis amissas populo romano hispa/ nias restituit: quo tpe. Hoc illi tanto gloriosius fuit quo non ambitione q̄situm non alia rōne expetitum fuisse di/ ci possit q̄ppe in tanto discrimine ubi oīum salus uni sapientissimo credenda fuerat. In ultimas angustias: in ulti/ mum uitae discrimen ubi spes nulla salutis subesse uideretur.

OLI.
Sulpi/ tiae ca/ stitas

Merito uirorum Sulpitia: Est sexui quoq; foemineo suus reddendus ho nor ut si qd magnificū illis contige rit silētio nō p̄termittat ne id factū inuidia esse uideat: itaq; sulpitia uiroꝝ cōme/ moratiōi subiungi merito posse uideat hāc paterculi filia & Fuluii flacci cōiunx cum ex li/ bris sibyllinis senat⁹ decreuisset ut ueneris uer ticordiae simulacrū consecraret ut mulieres uidelicet in pudicitia cōuerterent: & decem ui roꝝ mādato castior matrona dedicatiōi p̄fice ret inter centum q̄ ex oī mulierū turba castio/ res electae sunt hāc Sulpitia fuit: & ex his dein de selectae sunt decē p̄stantiores in qbus oīum iudicio & ipsa connumerata est: postremo cū ex decē peteret prima ipsaq; mulierū consensu Sulpitia dat. Plin. li. vii. na. histo. Pudicissima in/ qt foemia semel m̄onaz; snia iudicata est Sul/ pitia paterculi filia uxor Fuluii flacci electa ex cētum p̄cipuis q̄ simulacrū Veneris ex sibylli/ nis libris dedicaret. V̄ Verticordiae: quae ipudi cage mulierū corda libidine ad pudicitia uerte ret: nam a uertēdo corde uerticordia dicta est uenus. V̄ Ceterum: Quia sine diminutione: quandoquidem inquit externorum uirorum exēpla sine detractioe amplitudinis romanā cōmemorare possumus de his quoq; dicam⁹.

Sulpi/ tia flac/ ci uxor

OLI.
Pytha/ gorae hono/ res

Pythagorae tanta ueneratio: De hac Pythagorae ueneratiōe Cicilib. de nat. deo. Nō sunt inqt tā auctores i disputādo q̄ rōnis momēta q̄ rēda: q̄nēt obest plerūq; his q̄ disceat uolūt auctoritas eorū q̄ se docere p̄fitent̄ desinūt. n. suū adhibe/ re iudiciū cū id habēt ratū q̄ ab eo quē p̄bant iudicatū uident: nec uero p̄bare soleo id q̄ de pythagoricis accepimus q̄ ferūt si qd affirma/ rent i disputando cū ex his q̄rere q̄re ita esset respondere solitos ipse dixit: ipse aut̄ erat Pythagoras tantum praēiudicata opinio poterat ut etiam sine ratiōe ua leret auctoritas. V̄ In disputatiōe deducere: Disputare de ea re quam pythagoras asseruisset. V̄ Interpellati: Interro gati ab aliis. V̄ Scholatenus: Magnus quidem honos tribuebat pythagorae sed is dūtaxat a discipulis quātum ad scholam eius pertinebat ueneratio hāc erat eximia: V̄ Iterius uero non procedebat: & id est q̄ dicit scholatenus. i. quo ad pertinet ad scholam: quem aut̄ in disputando siue docēdo Pythagoras morem seruauerit uide Aulū gel. lib. i. cap. ix. illa urbium suffragiis: illa subaudi ueneratio. V̄ Urbium: propter crotoniata.

OLI.

Nixō: Croto discipuloꝝ iudicium scholam nō excedebat sed q̄ sequitur i urbe celebratum est. Cum enī se in Calabriam Pythagoras cōtulisset q̄ tunc magna grācia dicebat Crotonae ludum aperuit. Croto/ niatae cognita pythagorae sapientia & itegritate censuerunt semp̄ eius consiliis utendū esse in senatu: q̄ ab illo summo studio contēderunt ut sibi fieri liceret: quis enim senatus eorū numerosus eēt: q̄ppe mille hoīum tamē uti tm̄ pythagorae tribuerūt ut eius cōsiliis eorū senatus plurimū sustētari posse uiderēt: q̄ in/ ter tot senatores nemo iueniret q̄ cum illo in sapiētia & uirtute conferri posse uiderēt: q̄re post eius mortē domū ceteri cōsecrarunt ut eēt in q̄ dea sub hoīs illius memoria & homo sub deae religiōe coleret: hoc aut̄ fecerūt cro toniatae q̄a pythagoras p̄dicare cōsueuerat domū philosophantis eē sacrarium sapiētiae & uerissimū dei templū. V̄ Enixō studio: Vehemētī & p̄p̄so studio. V̄ Crotoniatae: Croton uel ut alii dicunt crotona: sed teste Ouid. Cro/ ton dicit nam p̄tulit genitiuū crotonis nec in hospita recta crotonis est aut̄ ciuitas calabriae q̄ possessiuū siue pri/ mitiuū facit crotoniata. V̄ Ciuitas uenerati: Sinthesis figura nota: licet. n. ciuitas enunciatōe foeminini generis sit significatiōe tamē masculinum habet iclusum. V̄ Domum eius cereris: uoluerunt illius domum eē cereris tēplū in quo dea cum Pythagorae memoria coleret & Pythagoras cum deae religiōe ueneraret.

Crotō ciuitas

citus. Pu. & Gn. Scipionū iteritu uictoriaq; Hānibalīs lacerati ducē legerūt: quo tpe salus eorū in ultimas an/ gustias deducta nullum ambitōis locum reliquebat.

Merito cōmemoratiōi uiroꝝ Sulpitia seruii pa terculi filia. Q. Fuluii Flacci uxor adiicit: q̄ cū senatus libris sibyllinis p̄ decē uiros inspe ctis censuisset ut Veneris uerticordiae simulacrū cōse/ craret: quo facilius uirginū mulierūq; mens a libidine ad pudicitia cōuerteret: & ex oibus matronis centum: ex centū aut̄ decē sorte ductae: de sanctissima foemina iudiciū faceret: cūctis castitate p̄lata est. Ceterū q̄a si/ ne ulla diminutiōe romanā maiestatis: externa quoq; insignia respici possunt: ad ea transgrediamur.

De Pythagora Externa.

Pythagorae tāta ueneratio ab auditoribus tri/ buta est: ut q̄ ab eo acceperāt in disputationē deducere nefas existimarēt: q̄n̄ ēt it̄pellati ad reddendā cām hoc solū r̄ndebāt: ipsum dixisse ma/ gnus honos sed scholaten⁹ illa urbium suffragiis tributa.

De eodem Pythagora.

Nixō crotoniatae studio ab eo petierāt ut se/ natū ipsorū q̄ mille hoīum numero cōstabat cōsiliis suis uti pateret: opulentissimaq; ciui/ tas tam frequēter uenerati post mortē domū eius ca/ teris sacrarium fecerūt: quāq; illa urbs uiguit & dea i ho/ minis memoria & homo in deae religiōe cultus est.

Orgia uero Leotino: Nō paruū fuit qđ obtigit Gorgia leontino pp summū eius īgeniū singularēq; doctrinā: nā ab uniuersa grācia illi aurea statua fuit ī Apollinis tēplo reposita cū ad id tps nemini unq; cōtigisset: qā oībus argēteā nō aureā statuerent. Cice. de oratore lib. iiii. Ipse ille leontinus gorgias quo patrono ut Plato uoluit philosopho succubuit orator: q aut nō est uictus unq; a Socrate neq; sermo ille Platonis uerus ē: aut si est uictus eloquētiō uidelicet fuit & disertior Socrates ē: ut tu appellas copiosior & melior orator: sed hic in illo Platonis libro de oī re qđcūq; in descriptionē qstionēq; reuocet se copiosissime dictūq; eē

OLL
Gor/
gia au
rea sta
tua ere
cta

De Gorgia Leontino.

Orgia uero Leotino studiis lrae ætatis suæ cūctos p̄stati adeo ut prius ī cōuentu poscere qua de re qđq; audire uellet ausus sit: uniuersa grācia in tēplo delphici Apollinis statuā solido ex auro posuit: cū cæterorū ad id tps auratas collocasset.

De Amphiarao.

Adē gens lūmo cōsensu ad Amphiarauū deco randū icubuit: locū in quo humatus est ī for mā cōditionēq; tēpli redigēdo. Atq; inde ora cula capi īstituēdo: cuius cineres idē honoris possidēt qđ pythicæ cortinæ: qđ ahenō dodonæ quod hamōis fronti datur.

De Berenice.

Berenices quoq; n̄ uulgaris honos cui soli om niū scēminarū gymnico spectaculo itereē p̄ missum est: cū ad olympiā filiū euclea certa men īgressum adduxisset olympionice p̄re genita fra tribus eandem palmā affecutis latera eius cingētibus.

Explicit Liber Octauus.

pfitef ipse p̄cipes ex oībus ausus est in cōuen tu poscere qđ de re qđq; uellet audire: cui tantus honor habitus ē ab uniuersa grācia soli: ut ab oīb; delphis nō aurata statua sed aurea statue ref. Cūctos p̄stati: excellēti & supanti oēs do ctriā: dicimus at̄ p̄sto te & p̄sto tibi. Teren. Dif imortales hoī hō qđ p̄stat. Salu. Oēs hoīes q se studēt p̄stare cæteris aiantibus. In cōuētū: in corona & congregatione hoīum solido auro: integro non cauo sub pleno.

Adem ēt genus: Nō minus studio/ sa fuisse uidet grācia in decorando Amphiarao q̄ fuerat in Gorgia leō tino: nā ex uniuersæ grācia: decre to tēplum ibi cōstitutū ē ubi amphiarauus bel lo thebano subito terræ hiatu fuerat absortus cū armis & equo & idem nō aliter q̄ ex delphi ci apollinis & Iouis hamonis tēplis oracula pe tebant magnificū p̄fecto qđ obtigit amphia/ rao: ut in dādīs responsis apollinis par foret & hamoni: amphiarai: nota est historia apud Sta tiū: fuit aut̄ uates clarissimus & in adolescentia ab argonautis accitus q̄ deinde bello thebano cū montē ascēdisset uisurus qđ ex eo bello uen turū eēt argiuis iter cætera p̄uidit se ex eo bel lo nō reuersūq; q̄re ut fata uitaret latebras q̄si/ uit ubi delitescens ab Adrasto cogi nō posset: sed ab Eriphyle eius uxore q̄ capta monili Ar/

OLL
Am/
phia/
rai tē/
plum

gia Adraasti filia & Polinici uxoris: qđ olim Vulcanus hermionæ priuignæ fabricauerat cupiditatē auri cōiugis salutis p̄posuit: īdicatus & ad bellū ductus: quo primū die descēdit in cāpum factō repēte maximo terremotu tel luris uoragine absortus obiit. Humatus: Sepultus & a terra deuoratus. Formā: Quantū ad speciē & qlitatem templi. Conditionem: Quantū ad dignitatē. Capi ora. Instituerunt p̄tera ut eo templo deos consulturi atq; fu tura cognituri oracula peterent. Eius cineres: Cineres inquit Amphiarai eundem honorem sunt consecuti: quē Apollo: quē Iuppiter hammon: quem dodona silua. Athenæ dodonæ: Dodona fuit epiro oppidum habens p̄ pinquum nemus Ioui cōsecratum quernum totum in quo dabant responsa columbæ: sunt qui dicāt hoc nemus fuisse ēt palladi consecratum quorum sententiam sequitur: nunc Valerius dicens athenas dodoneas p̄pter palla dem: fuit autem in eo nemore nobilis quercus ex quo p̄ciosissima uasa fiebant: unde Virgilius. Dodoneosq; le/ betas dixit. Hammonis fronti: Ioui hammoni: nota est fabula quare dicatur Iuppiter hammon. arenarius: nā ea alio loco notauimus: hunc autem magnus Alexander patrem suum esse existimauit: cuius frons erat magnæ uenerationis: licet simulachrum arietis formam referret.

Dodo
na op/
pidā

Athenæ dodonæ: Satis ostēdit in claudianū Ianus ac ipsius apologia Furius echinatus Ahena uel ahenō dodo næ legendum: de quibus idem Parrhasius in Claudianum copiose.

THE

Berenices: Apud græcos mulieri non licebat olympicis ludis & certaminibus interesse: & recte qđem ubi hoīes nudi plerūq; certarent a mulieribus ob pudicitiam non spectandi: quem morē Statius pri mo thebaidos per transitum tangit cum dicit exclusæq; expectant p̄mia matres: quod igit nulli nunq; mulieri concessum fuerat datum est Berenici mulieri: ut olympico certamini cū filio & fratribus pos set interesse: nec immerito quippe: quæ patrem: quæ filium: quæ fratres in eo certamine sæpe uictores & glorio sam inde palmā referentes haberet. Bronice: alia est berenice de q̄ suo loco dicemus in capite de ultiōe. Gym nico spectaculo: Olympico certamini in quo nudi homines se palestra exercebant: ubi mulieribus interesse non licebat. Euclea: Filium suū: quē cum ad certamē illud adduxisset sibi quoq; aditus ad spectandū certamē patuit. Olympionice: Vel ut alii dicunt olympionico patre genita: idest quæ nata erat ex patre sæpe uictore olympici certaminis: non enim patris proprium est nomen: sed a uictoria certaminis illius ita denominatus: olympioni/ cus enim is dicitur qui in olympico certamine uicit. Nam uictoria græcæ latine dicitur uictoria. Fratribus: Eius. Latera cin. Circundata geminis fratribus eius certaminis sæpe uictoribus: non mirū igitur si ei soli concessum fuit spectare ludos cum illorum palma suorum quasi hæreditaria fuisse uideatur.

OLL

Berenicæ: Castiga Pherenice ex Pausania Plinioq; & Hermolao.

THE

OLI.

Landū & malū: Nonus & ultimus liber in cuius principio agit de luxuria atq; libidine: q̄ uicia cū turpissima sint magis uidebantur silentio p̄mittēda q̄ iter clarissima uirtutū exēpla cōmemorāda: ne hac una rōne quodāmodo hōestari crederent q̄re Vale, hac breui p̄fatiōe sui cōsiliū rationē oñdit: ut dicat se iō uelle de luxuria atq; libidine hoc loco p̄currere nō ut cōmemoratiōe sua honoris q̄q̄ recipiat: sed ut oculis hōiū eorū turpitudīe subiectas illas tēpari & frugales exorescāt: luxuriosi seipos cognoscētes erubescāt & suā turpitudis p̄nitētes ad tēperatiā reuocēt. ¶ Blandū

Luxu/ ria dā/ natur

malū: Luxuria suis illecebris hoies facile attrahit & bene malū dixit: nā luxuria licet tātis p̄dū fruimur iucūda uideat amara tñ post modū sentit cū ad turpitudinē: ifamiā & egestatē hoies deduxerit: luxuriā nāq; dediti nullo reſto & honesto studio delectat nulla rei cuiuspiā suauitate fruunt: prius nāq; cupiāt oībus expleat priusq; esuriāt comedūt: bibūt prius q̄ sitiant qd̄ ut possint utcūq; facere obnoxia machināt: p̄ciosaq; uina cōquirūt & deniq; uescēdī cā terra mariq; oīa scrutant ad uenerea sine mō ferunt ut marib; & scemīs p̄miscue abutant nō somnū: nō frigus: nō famē: nō lassitudinē opium: sed oīa luxu p̄ueniunt: oī flagitio & itēperatiā iuoluti facile eneruāt: luxuriosi adulescētes ī ipso ætatis flore lāguescūt in oē deditus icurrūt senes deīde facti īsaniūt atq; delirāt molestissimāq; sentiūt senectutē: nam p̄teritis erubescūt grauant p̄tib; q̄ uoluptate atq; luxuria adulescētes pierunt: q̄ molestiis & difficultatib; senes opprimūt: nullū igit malū luxuria peius: nullū detestabili; iueniri posset: q̄ tum demū sentit cum expleta fuerit. Seipsam recognoscēs. Ut cū hoies luxuriā turpitudinē recognouerint itēgri abhorreāt & detestentur luxuriosos p̄niteat & ad tēperatiā redeant. ¶ lunga illi libido: Luxuria in actu libido ī cupiditate uersat: luxuria dicit oīum regē superfluitas ex supfluitate regē nascit libido & itēperatiā: q̄qd̄ n̄ placet dicit libido: sed luxuria rebus ueneris magis posita: libido ī cupiditate & uoluptate aliāq; regē: unde Cice, libidinē appellat partē iracūdiā: dicit n̄ eos exisse ex potestate dicimus q̄ effrenati ferunt aut libidine: aut iracūdiā: q̄q; iracūdiā ipsa libidinis est pars: sic n̄ diffinit iracūdiā ulciscendi libido. Itē alio loco cupiditatem dixit: cū libido ad id qd̄ uidetur bonū illecta atq; īflāmata rapiat. ¶ Aut rephensione: aut emēdatiōe: Bono ordine utitur. Primo n̄ aliq; rephendit: deinde emēdat. ¶ Gemino mentis errore: Duplici uicio libidinis ut cupiat: & luxuriā ut expleat mens: priō capis desiderio alicuius rei: deinde expletur.

OLI. Orata luxu/ ria

Aius Sergius: Hic Sergius teste Macrobio conuiuiorum primo Orata cognominatus est: q̄ ei pisces: q̄ auratae dicuntur carissimi fuerint: cuius

luxuria tanta fuit ut primus ipse balneas pensiles habuerit. Primus ostrearina hoc est ostreorum uiuaria in baia no mari locauerint ætate. L. Crassi oratoris ante marsicum bellum primus teste Plinatu, histo, lib. ix, optimū saporem ostreis lucrinis adiudicauerit quando eadem aquatilia generant alibi meliora: sicut lupi pisces in tyberiamne iter duos pontes: Rombus rauēnæ: murena in Sicilia: elops Rhodi: & alia genera similiter. Ne culinarum censura peragatur. Primus Pauonis carnes & anserum corda comedit: de iecore uero anseris alii aliter ferunt q̄dam Scipionem: quidam Metellum: quidam Marcum sesium piū fuisse dicunt: qui anseris iecur optimi saporis esse docuerit. ¶ Orata: p̄nomen est ut dixi a piscibus q̄ sic uulgo appellantur auratae. ¶ Pensilia: balnea: suspēsa: & q̄si ex aere p̄dentia ad maiore uoluptatē: ut dū ueheret se lauare possent. ¶ Quæ ipēsa leuib; initiis: Impēsam inqt pensiliū balneorū: quæ a leui principio fluxisse uideat ad claudenda usq; maria penetrauit. ¶ Aequora pene

Valerii Maxi. Li. Nonus. De Luxuria. Cap. I.

Landū ē malū luxuria quā accusare aliquāto facilius ē: q̄ uitare operi n̄ro īserat: nō qd̄ ut ullū honorē recipiat sed ut seipsam recognoscens ad p̄nitētiā īpelli possit: iungat illi libido quoniā ex eisdē uitiorū principis orit: neq; aut a rephensione aut ab emēdatiōe separent gemio

mētis errore cōnexæ.

De. C. Sergio Orata.

Aius Sergius orata p̄silia balnea prius faceret instituit: q̄ ipēsa leuib; initiis ccepta ad suspēsa calidæ aquæ tantū nō æquora penetrauit. Idē uidelicet ne gulā Neptūni arbitrio subiectā habe

trauit. Nō impēsa pepcit quomius ī mari ostreorū aliorūq; pisciū uiuaria fabricaret: ut suae gulae maria nō mari gula pareret aut subiecta foret: qđ sequēs lra idican. Idē uidelicet ne gulā: Vt suae gulae atq; libidini mare: nō mari gula subiecta foret: hoc est p arbitrio & libidine sua qbus uellet & quo uis tpe maritimis piscibus uesci posset. Peculiaris maria: Sua ppria tāq; priuata nō cōia: nā uiuaria sibi struxerat in mari ubi seruarēt oīs generis pisces: uel certe uariae pisciū species. Estuaris: Estuaria dicūt p q mare uicissim comeat: ut sunt lacunae: q maris aestu: & undatiōe replent: sed aestuaria pprie de oceāo dicūt. Diuersos greges: uarias pisciū species. Sepatis molib; a re

ret peculiaris sibi maria excogitauit aestuariis itercipiēdo fluctus: pisciūq; diuersos greges separatis molibus includendo: ut nulla tam saua tempestas icideret qua non ornatae mensae uarietate pisciculorū abundarent.

A Edificiis ēt spaciosis & excelsis diserta ad id tps ora lucrini lacus pssit: quo recentiore usu cōchilio; fruere; ubi dum se publicae aquae cupidius imergit: cū Cōsidio publicāo iudiciū nactus est: in quo. L. Crassus aduersus illū causam agēs errare amicū suū Cōsidiū dixit: q; putaret oratam remotū a lacu cariturum ostreis: nāq; ea si inde petere nō licuisset in tegulis reperturum.

Vic nimis magis Aesopus tragœdus ī adoptionē dare filiū suū quā bonorū suorū hāredē reliquerē debuit: nō solū pditā sed ēt furio

liquo mari muro; mole & aliorū aedificiorū magnitudie sepauerat aestuaria & pisciū uiuaria. Vt nulla tam saua tēpestas: nō dubitauit ita mare ī gulae suae ptātem redigere: ut nulla tēpestas q̄taciūq; foret īpediri posset quo min; eius mēsa qbus uellet piscib; abūdaret. O inaudita hoīs luxuria oī turpitudie uel potius supplicio dignissima: culeo pfecto insuendus hō q in mare demersus piscibus quos tātope īfēctabatur: meritas persolueret pœnas.

A Edificiis ēt spaciosis: Non satis habuit ad explēdā ingluuie estuaria sibi ī mari cōstruxisse: nisi & lucrini lacus ora maximis aedificiis occupasset: hostia; clausisset: ne īde cōchilia regredi possent: qbus recētibus p sua libidie uescerent: ex quo factū est ut a cōsilio publicano traheret in iudiciū q; sua sibi uectigalia q̄ ex lucro lacu conduxerat eius aedificiis & opibus diminuerent: ubi. L. Crassus orator illū facete satis momordit cū diceret ēt si a lucrino lacu pelle; ret nō tū cariturū ēē cōchiliis: q̄ si nō in lacu in

OLI.
ostrea
lucra

Crassus
facete in
sergiū

adiū suae tegulis repiret ac si diceret piturū poti; illū q̄ cōchiliis cariturū. Spaciosis: latis alii habēt speciosis pulchris. Pressit: occupauit clausit. Recētiorē usu: clauserat hostia lucrini lacus: ne cōchilia e mari romā delata: q̄ si corrupta emeret: sed ut inclusa lacu lucrino recētiora semp hēret. Publicae aquae cupidius: Lucrin; lacus publicus erat: & ex piscatiōe lucri plurimū mercatores facere cōsueuerāt: ob pisciū multitudinē: unde ēt lucrinus dict; est a lucro: ē aut lacus cāpaniae iter baias & cumas quē Diodorus sic dicit auernū prius fuisse noiātū. Silius uero cocyton: uersus extat. Ast hic lucrin; māfisse uocabula quōdā cocyti mēorat. Sed cū ibi pisciū multitudo cape; ex qbus lucra mercatores cōsequerent lucrin; ē dictus: sed cū ei pximū sit mare: & saepe ī lacū aestuaret: grādia plerūq; dāna mercatoribus ipsis & piscatorib; īferebat: ob q; grāde uectigal q; romāis psoluebat saepius frustrabat: unde a senatu Iulio caesari datū ē: ut lucrinū a maris īpetu tutū redderet & īmunē: q̄ oppositis muro; molibus & paruo relicto mari: q; ad lacū trāscēderet rē ipsam cōfecit & uoluit aq; iulias uocari: q; Virg. oñdit lib. georg. ii. An memorē potius lucrino; addita claustra. Atq; īdignatū magnis stridoribus a quorū Iulia q̄ pōto lōge sonat unda refusa. Strabo tamē dicit ab Agripa hoc factū ēē: his ferme uerbis. Eandē melius struxit agripa in exteriorē parte ad arcēdū pelagus: ita ut postea sinus efficeret lucrinus ostreis capiēdis uberrimus: ue; ea loca saxosa ēē & ostreis referta ostēdere uide;: luuena. in saty. Crispini cū ait: nulli maior fuit usus edēdi tēpestare mea circeis nata foret ne lucrinū ad saxū rutupinoue aedita fundo. Ostrea callebat primo dephēdere morsu. Publicā igit aquā occupauerat iste sergius & lucrinū sibi fecerat ēē peculiarē: q̄ re piscatores inde nō nisi ex uolūtate illius ostrea ex piscari poterāt ex quo publicani uectigaliū suorū iacturā patiebant. Iudiciū nactus: tractus in iudiciū a Cōsidio publicano: hoc est uectigalium redemptore: nam publicani sunt uectigalium & rerum publicarum conductores. L. Crassus orator qui accusationem istam peragebat.

Vic nimis magis aesopus: Hic aesopus ut tradit Gellius li. iii. Phrygi; fuit poeta clarus q; fabulas scripsit & tragœdias: ac ēt festiuos & delectabiles apologos mira grauitate quorū quosdā Romulus qđā uersu elego eruditionem tiberini filii transtulit in latinū filiū tam pditā luxuria: ut hāreditatē a p̄re relicta satis amplā: breui tpe non luxuriose cōsumpserit: sed furiose deuorauerit: q̄ re multo satius fecisset pariter: si eum sergio oratae: cui simillimus ēē in adoptionem dedisset quā hāredem reliquisset: de quo flaccus ī sermonibus. Filius aesopi direptam ex aure metellae. Scilicet ut decie solidos sorberet aceto. Diluit insignem bacchā: hic auribus amicae suae metellae diripiebat in aures ut sumptuosius epularetur: uniones aceto liquaefactos potionibus suis imiscebat: ut p̄ciosius biberet. Auiculas: Cantu suauissimas p̄cio mercabatur impēso: ut eas pro ficululis haberet in cœna: hoc autem faciebat aut fecisse existimare possumus: ut patrimonium a patre relictum festināter deuoraret. Aesopus tragœdus: Ad differentiam aesopi histrionis clarissimi: qui fuit tempore Ciceronis & illi summa familiaritate coniunctus. In adoptionem: Sic enī orata filium sibi similem adoptasset: uidelicet qui ab eius luxuria & moribus non degenerasset. Filium suum: Qui teste Plin. li. ix. naturalis historiae: dictus est Clodius: nam prior inquit id fecerat Romae in unionibus magnae taxatiōis Clodius aesopi filius relictus ab eo in amplis opibus hāres ne triūphatu suo nimis supbiat Antonius p̄ne histrioni cōparatus: & qđē nulla suspēsiōe ad hoc pductus: quo id magis regnum erat: sed ut experiret in genera palati: qđ superēt margaritae: atq; ut mire

OLI.
Aesop
pi. F. lu
xu pdi
tus

placuerit: ne solus hoc sciret: singulos uniões cōuiuīs ad sorbēdū dedit. Itē lib. x. maxie inqt̄ insignis est i hac memo-
 ria Clodii aſopi tragœdi histriōis patina sexcētis sextertis taxata: in q̄ posuit aues cātu: aliquē aut hūano fermōe
 uocales nūmis sex singulis cōēpras: nulla alia iductus suauitate nisi ut i his imitationē hoīs māderet ne q̄stus qdē
 suos reueritus illos optios: & uoce meritos dign⁹ p̄sus filio a quo dixius deuoratas margaritas & c. Perditæ lu-
 xuriæ: p̄nitiosæ. Cātu cōmēdabiles: q̄ suauissimos cātus ederēt: q̄les lusinæ siue philomenæ. Carduelli: & alia
 eiusmodi q̄s p̄cipes & alii in delicis h̄re solēt & his plurimū delectari. Im̄māibus: imēsis p̄ciis. Pro ficedulis:
 aues sunt q̄bus maiores q̄si elegātorib⁹ uesce-
 bant: sunt, n. obesæ: ut plurimū & ab edēdis fi-
 cubus dictæ. Aceto liq̄factos uniones: qd̄ idē
 legif̄ Cleopatra in uita Marci Antonii: & i Pli,
 de natu. histo. li. ix. in Macro. saturna. lib. ii. quā
 historiā q̄ desiderat apud hos auctores iueniet
 ueḡ illud nō est p̄termittēdum fuisse tātæ ma-
 gnitudinis unionē quē cleopatra in cœna con-
 sumpsit: q̄ ex altero (nā duos habuit pares) &
 romā delato dissectoq̄ duæ factæ fuerit mar-
 garitæ: & ipositæ ueneris simulachro mōstro
 sæ magnitudis: unde Pli. eodē lib. cōmittef̄ fa-
 ma uniōis eius parē facta illa tātæ q̄onis uictri-
 co regina dissectū: ut eēt in utrisq̄ ueneris auri-
 bus romæ in p̄theo dimidia eorū cœna: sunt
 aut̄ uniões eodē teste margaritæ ideo dictæ q̄
 nulli duo reperiant̄ idiscreti: unde nomē unio-
 num romanæ iposuerit delitiæ. Tanq̄ amarā
 aliquā sarcinā: Tā luxuriosæ uiuere nihil aliud
 erat nisi p̄rimoniū a p̄re relictuū tāq̄ graue pon-
 dus & molestā sarcinam deponere q̄ celerrime
 posset. Quorū alterius senis: alterius adole.
 Hos duos tāq̄ principes & magistrōs luxuriæ
 pessimo exēplo fuisse dicit: qm̄ eorū exēpla secu-
 ti sup̄are illos oī genere luxuriæ uoluerunt: nā
 inuēti sunt q̄ nō solū in lucrino lacu & in mari
 baiano uiuaria habuerūt ut orata: sed ex ultis
 quoq̄ maris oceani littorib⁹ romā usq̄ pisces
 sibi deferri ipenso p̄cio curarūt: unde illa extat
 ait Cecilius & uallatā gulā apud illos fuisse: q̄ ex tā lōginquo mari istrumēta luxuriæ cōpararent. Iuuē. Nullus erit
 domio quē misit corsica uel quē taurominitanæ rupes. Itē uirroni murena daf̄ q̄ maxia uenit gurgite de siculo.
 Sunt et̄ q̄ sup̄arunt aſopi filiū q̄ nō uniones tm̄ liq̄factos potionibus imiscuerunt: sed artas oī auro & argēto atq̄
 et̄ gēmis exhauserunt: & teste Iuena. Vna comedunt p̄rimonia mēsa. Sectā secuti: q̄si philosophi fuerit hi duo:
 sectā dixit iuxta illud terētianū: tāq̄ philosophorū habent disciplinæ ex ipsis uocabula pasiti itidē ut gnatonici uo-
 cent. Longius manū: porrexerunt. Luxuriosiores fuerūt. Nec n. ullū uiciū finif̄ unde orif̄. Nunq̄ utif̄: in pri-
 mis auctori bus finiunt̄: sed p̄posito exēplo tanq̄ doctria semp̄ auctores superant̄. Inde: Ab eiusmodi exemplis:
 Sergii & aſopi filii. Attracti: q̄si p̄ uim. Infusæ culinis arcæ: Consumptæ sunt & exhaustæ arcæ in parandis lu-
 xuriosis cœnis. Censibusq̄: Ex consumptione patrimonii reperta est gulæ uoluptas.

OLL
Matro
næ re-
petūt
orna-
mēta

Matros n̄ræ: Liuius de bello macedōico lib. iiii. Inter belloꝝ magistrōꝝ ac uix dum finitorū aut iminē-
 tium curas intercessit res parua dictu: sed q̄ studiis in magnū certamē excesserit. M. Frandanus & L. Va-
 lerius tri. plæ. ad plebē tulerunt de oppia lege abrogāda tulerāt eā. M. Oppius & T. Romuleus tri. plæ.
 Q. F. T. Sempronio cōs. in medio ardore punici belli ne q̄ mulier plus semiunciā auri h̄ret: neu uestimē-
 to uersicolori uterē: neu uicto uehiculo i urbe oppido ue: aut p̄pius ide mille passus nisi sacrorū publicorū causa
 ueheret. M. & Iunius Bru. tribunus legē oppiam tuebant: neq̄ eam se abrogari passuros aiebāt ad suadēdum dis-
 suadendūq̄ multi nobiles p̄dibāt capitolium turba hoīum fauētum aduersantiūq̄ legi cōplebat̄: matronæ nul-
 la nec auctoritate: nec uerecundia: nec ip̄erio uiroꝝ cōtineri limine poterāt: oēs uias urbis: aditusq̄ in foc̄ obse-
 dabant: uiros descēdentes ad foc̄ orātes: ut florēte rep. crescēte indies priuata oīum fortuna: matronis quoq̄ p̄risti-
 num ornatum reddi paterent̄: augebat̄ hæc frequētia mulierū indies: nam et̄ ex oppidis cōciliabulisq̄ cōuenerāt:
 iam & cōsules & p̄tores aliosq̄ magistratus adire & rogare audebat̄: cæteꝝ minime exorabilem: alterum utiq̄ cō-
 sulem. M. Portium Catonem habebant: qui p̄ lege ne abrogaret̄ coptiosissime facundissimeq̄ differuit: cuius sen-
 tentiam tribuni plebis qui se intercessuros p̄fessi erāt multis uerbis cōprobarunt. Cōtra uero. L. Valerius omnis
 abrogandā legem eē longiori orōne differuit: & utriusq̄ Catonis & Valerii adhuc extant orationes in Liuiō. Sed
 cum multa & cōtra legem & p̄ lege dicta essent: aliquāto maior frequentia mulierū: postero die sese in publicum
 effudit: unoq̄ agmine oēs tribunos ianuas obsederunt: qui collegarum orationi intercedebāt: nec ante obstite-
 runt q̄ remissa intercessio a tribunis est: nulla deide dubitatio fuit quin oēs tribus legem abrogarēt annis. xx. post
 abrogata est quam lata. Licentioris uitæ fiduciam: Liberiori uiuere cœperunt Romani sublato hostium metu

sæ luxuriæ iuuenē: quē cōstat cātu cōmēdabiles auicu-
 las i manibus emptas p̄ciis i cœna p̄ ficedulis ponere
 acetorū liq̄tos magnæ sumæ uniones potiōibus aspergē
 solitū amplissimū p̄rimoniū tanq̄ amarā aliquā sarci-
 nā q̄ celerrime abiicere cupiētē: quorū alterius senis: al-
 terius adoleſcētis sectā: secuti lōgius man⁹ porrexerūt:
 neq̄. n. ullū finif̄ uitiū: ubi orif̄: inde ab oceani littori-
 bus attracti pisces: inde ifusæ culinis arcæ: censibusq̄
 edendi atq̄ bibendi uoluptas reperta.

De Mulieribus Romanis.

Matros n̄ræ sc̄di belli p̄nici finis: & Philippus
 rex macedōiæ deuict⁹ licentioris uitæ fiducia
 dedit: quo tpe matrōæ brutorū domū ausæ sūt obsideſ
 q̄ abrogatiōi legis oppiæ intercedere pati erāt q̄ sc̄mie
 tolli cupiebāt: q̄a his nec ueste uarii coloris uti nec auri
 plus semiūtia h̄ret: nec iūcto uehiculo p̄pi⁹ urbē mille
 passus nisi sacrificii grā uehi p̄mittebat. Et qdē obtiue-
 rūt ut ius p̄ cōtinuos. xx. ānos seruatū aboleret̄: nec. n.
 puiderūt seculi illius uiri ad quē cultū tenderet isoliti

Macrobii grauiſſima in gullā obiurgatio: q̄s neget inqt̄ domitā: ut
 ait Cecilius & uallatā gulā apud illos fuisse: q̄ ex tā lōginquo mari istrumēta luxuriæ cōpararent. Iuuē. Nullus erit
 domio quē misit corsica uel quē taurominitanæ rupes. Itē uirroni murena daf̄ q̄ maxia uenit gurgite de siculo.
 Sunt et̄ q̄ sup̄arunt aſopi filiū q̄ nō uniones tm̄ liq̄factos potionibus imiscuerunt: sed artas oī auro & argēto atq̄
 et̄ gēmis exhauserunt: & teste Iuena. Vna comedunt p̄rimonia mēsa. Sectā secuti: q̄si philosophi fuerit hi duo:
 sectā dixit iuxta illud terētianū: tāq̄ philosophorū habent disciplinæ ex ipsis uocabula pasiti itidē ut gnatonici uo-
 cent. Longius manū: porrexerunt. Luxuriosiores fuerūt. Nec n. ullū uiciū finif̄ unde orif̄. Nunq̄ utif̄: in pri-
 mis auctori bus finiunt̄: sed p̄posito exēplo tanq̄ doctria semp̄ auctores superant̄. Inde: Ab eiusmodi exemplis:
 Sergii & aſopi filii. Attracti: q̄si p̄ uim. Infusæ culinis arcæ: Consumptæ sunt & exhaustæ arcæ in parandis lu-
 xuriosis cœnis. Censibusq̄: Ex consumptione patrimonii reperta est gulæ uoluptas.

Brutoꝝ domū: q̄ tūc tribuni plæ. erāt. M. & T. Iunius bru. & legē oppiā tuebāt: nec uolebāt abrogari legē. In tercedere: iteruenire & impedimento eē quo minus abrogaret lex. Ius. si lex oppiā. Abolere: Tollere: & abrogare. Lex oppiā. Nō puiderūt sæculi illius uiri: Nō satis cōsiderarūt inqt romani illi q̄ legē abrogarunt quē finē eēt habitura mulierū cupiditas q̄ licētrā semel naçta: sic effuse in oēm luxū effert: ut nulla modestia terminari: nulla copia expleri posse uideat: donec in sui p̄niciē lapsa fuerit. Infinita & ifaciabilis ē mulieris libido: q̄ semp̄ nouos cultus excogitat: nouos apparatus molit: nullū modū nullā modestiā habet. Insoliti cœtus: p̄tinax studiū. Inusitata turbæ: & cōgregatiōis obstiata uolūtas legis abrogāda.

cœtus p̄tinax studiū: aut quo se usq̄ effusura eēt legū uictrix audacia: q̄ si aīos muliebris apparatus intueri potuissent q̄bus quottidie aliqd nouitatis sūptuosius adiectū est: in ipso itroitu ruenti luxuriæ obstitissent.

S Ed qd ego de scem̄is ulterioꝝ loquor: q̄s ibecillitas mētis & grauiorū operū negata affectio: oē studiū ad curiosiorē sui cultū hortat cōferre: cū tēporū superiorū & noīs & aī excellētes uiros i hoc prisca cōtinētiæ diuerticulū ignotum p̄lapsos uideā: idq̄ iurgio ipsorum pateat.

De Gn. Domitio & L. Crasso.

Neus Domitius. L. Crasso collegæ suo altercatiōe orta obiecit q̄ colūnas hymettias i porticu domus hēret: quē cū cōtinuo Crassus q̄ti ipse domū suā æstiaret iterrigaret: atq̄ ut r̄ndit sexagies sextertio: quo ergo eā inqt minoꝝ scenoꝝ estimas si decē arbusculas ide succidero ipse trities sextertio inqt Domitius. Tūc ait Crassus uter igit̄ luxuriosior est Ego ne q̄ decē colūnas. C. milibus nūmis emi. An tu q̄ decē arbusculas umbrā trities sextertiū sūmā cōpēsas. Sermonē oblitū Pyrrhi imemorē Hānibalis: iāq̄ trāsmarinorū stipēdiōꝝ abundantia oscitantem & q̄to tamen in sequentium seculorū ædificiis & nemoribus

uiarum diuortia. Idq̄ iurgio ipsorū pateat: q̄ uiri p̄stantes ad luxuriā declinauerūt ipsorū altercatione cōprobat.

Neus Domitius. L. Crasso: Hi cēsores erāt ut qdā uolūt: quo tpe de luxuriā atq̄ libidie iter se cōtenderūt quo i certamie uterq̄ succubuit. Cū n. domitius crassū luxuriā quodā mō ifimulasset: & q̄ eū diceret i porticu domū hēre colūnas hymettias: q̄siuit ex eo statū crassus urbæ satis: q̄ti suas ille faceret ædes cui cū sexagies sextertio r̄ndisset: tū Crassus si decē arbusculas q̄s uoluerō ex illa succidero q̄ti tūc æstimabis: & cū domitiū trities sextertio r̄ndisset: tū crassus tu me multo luxuriosior inqt es: q̄ decē arbusculas umbrā & amenitatē q̄ti ædes ipsas facias: ego uero decē colūnas cētū milibus nūmū cōparauī: & me q̄ luxuriā dānas: has ædes Plin. in prin. decimi septimi l. natu. histo. Nō emisse crassum dicit: sed sibi ex h̄rditate obuēnisse tātū uero a domitio fuisse æstimatas p̄ciū p̄mittēte. Dicit. n. nobilissimā gētium ambo crassus atq̄ domitius cēsura post r̄sulatum simul gessere anno cōditæ urbis sexcētesimo sexagesimo secūdo frequentē iurgis pp̄ dissimilitudinē morū. Tunc Gn. Domitius ut erat uehemēs natura p̄terea accēsus odio qd̄ ex emulatione auidissimū est grauiter icrepuit tātū censoꝝ habitare p̄ domo eius milia nūmorū idētidē p̄mittēs & Crassus p̄sens i genio semp̄ & faceto lepore solers cōcedere se respōdit: exceptis sex arboribus ac ne uno qdē denario si adimerent emptā uolēte domitio crassus: utq̄ ne igit̄ ego sum inqt q̄so domiti exēplo graui: & ab ipsa cēsura notādus q̄ in domitio q̄ mihi hēre ditate obuēnit comiter habitē an tu q̄ sex arbores æstimēs. Eæ fuere soliti paruula ramorū opacitate lasciue: item alibi li. xxxvi. Dicit hūc crassum a. M. Bruto i iurgio fuisse notatū: iam. n. inqt. L. Crassum oratorē illū q̄ prius peregrini marmoris colūnas habuit i eodē atrio hymettias tñ nec plures sex aut lōgiōres duodenum pedum quē. M. Brutus in iurgiis ob id uenerem palatinam appellauerat. Sexagies sextertio: sexaginta sextertius. Quo minori scenoꝝ: q̄to minori p̄cio: uel lucro: alii habent foro: qd̄ sæpius ponit̄ p̄ p̄cio q̄a ibi uenalia sint: nam dicimus uili foro uenditur annona: scilicet uili p̄cio. Decem columnas: Plinius: ut uidimus sex tantum modo fuisse dicit. Nummum: Pro nūmorū. Sermones oblitū pyrrhi: Sermones iquit crassi atq̄ domitii p̄nitus oblitū eē uidebantur illius uteris parsimonie quæ bello punico tarentinorū uiguit i urbe romana: iāq̄ animū adiecerāt: ad illam p̄niciosam luxuriā asiaticam romani. lamq̄ trāsmarinorū stipēdiōꝝ. Vt Philippi Antiochi Mithridatis.

Quod si aī muliebris apparatus: si potuissent uidere q̄ nā foret muliebris cupiditas i apparādo corpis cultu: q̄ semp̄ noui aliqd excogitari nō definit legē unq̄ abrogassent. Sed i ipso p̄cipio restitisset: mirabilia sunt q̄ mulieribꝝ placēt q̄busq̄ expleri nō possunt q̄uis nō sint uisibus necessaria: sed ad eaz̄ delicias libidinēq̄ reciproca: p̄ciosæ uestes atq̄ multiplices: aurum gēma: uaria lauiticia: exedra deaurata: opifices uarii: q̄les sunt phrigiōes: aurifices uiolarii: manularii: miroborarii: līteones: calceolarii: textores: sarcitatores: libuarii: ifectores cocrotaz̄ iftitutores gēmaz̄ sericarūq̄ uestiū: deniq̄ illa artificiiū inuerabilis turba plautia: q̄ ad mulierū libidinē nata ē. In ipso itroitu: In ipso p̄cipio iuxta illud nasonis p̄cipiis obsta: sero medicina paraf: cū mala p̄ lōgas cōualuere moras.

S Ed qd ego: Est q̄si muliebris luxuriæ siue cupiditatis qdā excusatio: qd̄ natura moles & ociosæ nullius grauioris rei studio itētæ nō misce sit si cogitatiōes suas i parandos exq̄sitiores cultus finxerint atq̄ locauerit: cū negociosi hoies & illi q̄ qdē excellētes grauioribꝝ studiis occupati i luxū fuerit libidinēq̄ p̄lapsi. Grauiorū operū nega. affe. Maioribus rebus eas occupari nō sunt sexus ibecillitas. Et noīs & aī excellē. Significat eos fuisse & genere & magnanimitate p̄stātes: ac regē gestaz̄ gloria claros. Diuerticulū: In hūc errorē: & de recta uia declinatio: nem: est. n. a uia sumpta trāslatio: nam diuerticula dicunt̄ loca ad q̄ diuertimus de uia quasi

Lex oppiā

OLI

Diuerticulū

OLI. Domitii & Crassi iurgia ppter ædificia

Augustiorem ritum: Venerabilis exemplum utpote a maioribus traditum, & introduxerunt: Ac si diceret eos romanae luxuriae primos auctores fuisse posteros uero horum exemplo multo luxuriosiores factos: maluerunt ergo luxuriae principium introducere quam maiorem continentiam retinere: quod Metelli probat exemplo.

OLI
Metelli
pii in
hispania
luxuria

Vid. n. sibi uoluit: De luxuria Metelli pii Macro. conuiuioque libi, cum Salustii testimonio meminit: hic a maiore disciplina tantopere declinavit in hispania bello sertoriano: quo sibi cum hoste fortissimo & callidissimo dimicandum erat: ut multa luxuria se exercitumque corrupti pateret: nam quocumque diuertisset di-

Attalica
Aulae

uini sibi reddebant honores: tecta regio struebant apparatus conuiuia multis uariisque ludis celebrabant: capiti aureae coronae imponebant. Et haec sibi fieri passus est non in luxuriosa puincia ubi hostes essent ibelles: sed in ipsa hispania belliosissima puincia: cum praesertim rem haberet cum acerrimo astutissimoque hoste Sertorio: qui tunc maxime timendus fuerat. Sed oblitus tunc est disciplinae praenae Metelli. Quid sibi uoluit, quod nihil aliud quam ut a se inchoata laetitia posteris relinqueret: & a maioribus acceptam continentiam omitteret. Attalicae aulae: quae primum in aula regis attalicae iuenta fuerunt. Immani: Immensis & sumptuosae. Palmata ueste: Alia laetitia in conuiuio triumphali ueste utebatur. Palmata: triumphali: quae imperatores uictoria potiti triumphare consueuerant. Demissaeque lacunaribus: aliud genus luxuriae quae a laquearibus aureae coronae ueluti caelatus demisse capiti eius reponebant. Et ubi ista non in graecia: Est quasi quaedam exaggeratio luxuriae metelli: quod non in puincia luxuriosa ut graecia aut Asia: sed in hispania bellis assueta laboriosaque puincia: ubi Sertorius esset imperator acerrimus: qui plures romanos exercitus profligasset. Non in graecia neque in Asia: Quae puincia deliciis abundans: milites habent molles & ibelles: & ibi feroces militum animi seueritasque romana corrupti facile poterat. Patris sui: Metelli numidici: qui lugurtham numidiae regem bello saepius superauerat. Exciderat: scilicet hoc est excesserat metem. Pater hic: Ex hoc inquit intelligere possumus: quam celeriter luxuria romanos incesserit. Quod quod adolescens maiore continentia uixerat senior factus luxuriam didicerit. Priscos mores: Continentes maiore mores: uiderat autem in patre. Priscos illos & probatissimos mores. Nouos: Luxuriosos & perditos: ac si diceret inusitatos.

THE

OLI
Curionis
luxuria

Orsa est: Incepit quia primus ipse in hispania luxuriose uiuere coepit.

Demissaeque lacunaribus: Salustius histor. ii. de Metelli conuiuio Transenam attulit dimissum uictoriae simulacrum cum machinato strepitu coronam capiti imponebat.

Onsimilis mutatio: Curio ad quem Cicero priores secundum litteras scribit triplex praecipio diffensionis Caesaris atque Pompeii patrem auumque habuit oratores egregios & continentissimos uiros: cuius patrem clarissimum suis laudibus omnium fortunam superatum fuisse dixit Cicero: si ei contigisset: ut hunc Curionem filium ante uideret quam a uita discederet ipse uero tribunus praefectus Caesaris actionibus: cuius esset inimicissimus pro resistere coepit: deinde cum luxuriose uiuendo aeris alieni plurimum contraxisset: illi facile conciliatus est: & teste Appiano pudicitiam non satis honestam habuisse credit. Nam adolescentem eius domum frequentabant muneribus ille cum Caesare quoque parum pudice uixisse existimat. Fori nostrum: Cuius romani continentem pro contentio. Grauissimum supplicium: rigidissimam seueritatem. Et filii: Curionis tribuni praefecti inter initia belli civilis: quod iter Caesarem & Pompeium gestum est. Contractum famosa iniuria: Ut suae libidini satisficeret: adolescentemque muneribus & praefectio corrumpere: quibus abuteretur. Nam honestis uerbis rem turpissimam inuit. Frugalissimum alterum: Propter patrem quem continentissimum fuisse constat. Nequissimum: pessimum propter filium qui turpiter uixit.

OLI
Clodii
scisti

Ubi autem Clodii. P. Clodium dea florea sacra uiolasse incestique reum factum esse a corruptis iudicibus absolutum dixit scilicet de testibus & alio loco: quomodo uero corruptio illa facta sit nunc ostendit: non tamen pecunia quae tolerabilis fuisset: sed perditam luxuriam: quae turpius fuit: nam meronas ingenuas nobilesque pueros ingenti praefectio coaduxit: quos iudicium libidini subiiceret: ut. n. cuiusque studium flagrabat: sic eius libidini obtemperabat ut aliis scorta aliis pecuniam praebere: dum sibi obnoxios redderet a quibus absolueret: neque sumptui neque modestiae suae praecere. Luxuria

augustiore ritum introduxerunt. Atque inchoata a se laetitia posteris relinqueret quam a maioribus acceptam continentiam retinere maluerunt. De Metello Pio.

Vid. n. sibi uoluit princeps suorum temporum Metellus pius tunc cum in hispania aduentus suos ab hostibus aris & thure excipi patiebatur: cum Attalicae aulae contectos parietes laeto animo intuebatur: cum in manibus epulis apparatusissimos interponi ludos sinebat: cum palmata ueste conuiuia celebrabat: demissasque lacunaribus aureas coronas uelut caelesti capite recipiebat: & ubi ista: non in Graecia: neque in Asia: quae luxuria seueritas ipsa corrupti poterat: sed in horrida & bellicosa puincia cum praesertim acerrimus hostis: Sertorius romanorum exercituum oculos lusitanis telis praestrikeret adeo illi praesens sui numidica castra exciderat: patet igitur quod celeri transitu luxuria affluerit: Nam cuius adolescentia priscos mores uidit senectus nouos orsa est. De Curionibus.

Onsimilis mutatio in domo Curionum extitit. Siquidem fori nostrum & praesens prauissimum supplicium: & filii sexcenties sextertium aeris alieni aspexit: contractum famosa iniuria nobilium iuuenum. Itaque eodem tempore in eisdem penetibus diuersa secula habitarunt frugalissimum alterum. Alterum nequissimum.

De Publio Clodio.

Ubi autem Clodii iudicium: quia luxuria & libidine abundauit: in quo ut euidenter icasti crimine

& libidine: Luxuria i actu libido i cupiditate: nā cōstat luxuriosissimū fuisse qēt incaestu cōmiserit. Noctes: cō-
cubitus & adulteria: q̄ nocte cōmittunt. Erogata: exhibitæ & data: nā iudicib⁹ mulierū & puerorū copiā fecit.
Quo in flagitio tā tetro: Si clodiū inqt huius facinoris auctore: si matronas & pueros flagitii mediatores: si iu-
dices ægratis uiolatores in collationē adduxeris: q̄ nā eorū maiori sint detestatiōe digni non facile inueneris. Tā
tetro: tā turpi & horredo. Tāq; multipli. ga multis modis peccat p̄ clodiū: p̄ m̄onas: p̄ pueros & iudices. Qui
istud corruptelæ gēus. Clodius q̄ nouū corruptiōis genus inuenit: quo iudices corrūperet. An q̄ pudicitia suā:

nocēs reus absolueret noctes m̄onaz & adolescētū
nobiliū magna summa empte mercedis loco iudicib⁹
erogatae sunt: quo in flagitio tam tetro tāq; multiplici
nescias primū quē detestere: an q̄ istud corruptelæ ge-
nus excogitauit: an q̄ pudicitia suā sequestrē periurii
fieri passi sunt: an qui religionē stupro permutarunt.

De Gemello.

Eaq; flagitiosum illud cōiuiū qđ Gemellus
tribunitius uiator ingenui sanguinis: sed of-
ficii intra seruilē habitū deformis: Metello
& Scipiōi cōsulibus ac tri. plæ. magno cū rubore ciui-
tatis cōparauit. lupanari. n. domi suæ instituto Mutiā
& Fuluiā: tū a patre: tū a uiro utrāq; inclytā: & nobile
puerū Saturninū in eo p̄stituit: probrosa sapiētia cor-
pora ludibrio temulentæ libidinis futura: epulas con-
sulibus & tribunis non celebrandas sed uindicandas.

De Catilina.

Ræcipue uero Catiliæ libido scelestā: nā ue-
sano amore Aureliæ Orestillæ corrupt⁹: cū
unū ipedimētū uideret quo minus nuptiis i-
ter se iungerēt: filiū suū quē & solū & ætate iā puberē
hūit ueneno sustulit: p̄tinusq; ex rogo eius maritalē fa-
cē accēdit: ac nouæ maritæ orbitatē suā loco muneris
erogauit eodē deīde aīo ciuē gerēs: quo p̄rem egerat:
filii p̄ter māibus & nefariæ attētatae p̄riæ p̄enas de-
dit.

De Hannibale.

Tcāpana luxuria p̄ q̄ utilis nræ ciuitati fuit.
Inuictū. n. armis Hānibalē illecebris suis cō-
plexa uincendū Romāo militi tradidit: illa

fit libellū diuortii: q̄ eā hēret adulteriū noīe suspectā. Fuluiā: fuluii flacci filiā: q̄ primo clodio deinde. M. Anto-
nio nupit. Profapia corpora: mulieres & pueg; appellat corpora antiquæ familiæ: nā p̄sapire est p̄cul sparge-
re: unde profapia antiqua familia quæ in longum genus spargit. Ludibrio: contemptui: & ludificationi. Non
celebrandas: non frequentandas. Sed uindicandas: puniēdas propter intolerabilem ignominiosamq; libidinē.

Ræcipue uero Catilinæ. Salu. bello catilinario de scelerata Catilinæ luxuria: p̄ditāq; libidie: iā primū
inqt Catilina adolescens multa nefanda supra fecerat: cū uirgine nobili cū sacerdote deæ uestæ & alia
huiuscemodi cōtra ius fasq; postreō captus amore Aureliæ Orestillæ: cuius p̄ter formā nihil unq; lau-
dauit bōus: q̄ ea nubere illi dubitabat: timēs priuignū adultū ætate: credit p̄ certo necato filio uacuā
domū scelestis nuptiis fecisse. Maritalē fa. Tā p̄pere illā post filii mortē duxit uxore ut ex medio rogo filii facē:
ei⁹ cōiugii accēdisse uideat. Nouæ ma. nouæ spōsæ & affectatae dixit maritæ. Eodē. d. a. q̄ nō aliter i p̄riā ipi⁹
fuerat q̄ i filiū: q̄ppe q̄ scelerata cōiuratiōe p̄dere moliebat ni Cicerōis tū cōsulis sapiētia restitisset nota ē historia.

Tcāpana luxuria: post cānēsem. cladē satis cōstat capuā tū luxuriātem lōga foelicitate ac indulgentia
fortūæ: & maxie iter corrupta oīa licētia plæbis sine mō libertatē exercētis: ad hānibalē cū Romanorū
insultatiōe defecisse: ad quā cū appetēte hyeme hānibal exercitū i hibernia deduxisset: partēq; hyemis
maiorē illic in tectis habuisset: aduersus oīa mala diu sæpeq; duratē: bōis in expertū atq; inuētū mi-

m̄onæ ac pueri. q̄ tāæ obscenitati subiecti uo-
luerūt suā pudicitia piuri mediatricē eē: & ma-
sculino genere usus ē: q̄a semp p̄ponderat. Se-
questrē: mediatricē periurii q̄a concubitus illi
stis
piurii
cā fuere: ut peierarēt iudices in absoluēdo clo-
dio nocētissimo & turpissimo hoīe. An q̄ re-
ligionē: iudices: q̄ cōtēpto sacramēto: quo ada-
cti iurauerant: se iustitiā & æquitatem seruatu-
ros uiolarūt iustitiā. Religionē: iustitiā quæ
uiolari non potest sine deorum contemptu.
THE.
Noctes: m̄onarum & c. Hoc & M. Tullius
ad Acticū libi. per hæc. O dii boni rē perditā:
etiam noctes certarum mulierum atq; adole-
scentulorum nobilium productiones nōnul-
lis iudicibus pro mercedis cumulo fuerunt.

Eaq; flagitiosum. nō minus se gessit
obscenē: i parādo cōsulibus tribu-
niq; cōiuiuo Gemellus: q̄ i corrū-
p̄do iudicio clodius. sic. detestā-
dū Metello Scipiōiq; cōsac tribūo plæbis cō-
OLI.
uiuū sceleratissimus iste uiator parauit sum-
ma obscenitate refertū: & Rōanæ ciuitati eru-
bescēdū: sicut ille iudiciū p̄ summā turpitudi-
nē luxuriāq; corruptū. Aequē flagitiosum: si-
militer sceleratū & oī rephensiōe dignissimū.
Tribunitius uiator: minister tribunorū: q̄ ex
Via/
tor tri-
buni-
tius
agris senatores in curiā accire cōsueuerat: nā a
uia uiatores sunt appellati. Ingēui sanguinis:
Nā in libera domo natus erat & ip̄e ingenuus:
sed ad seruilē se fortunā redegerat uiatoris offi-
ciū exercendo: qđ deforme sp̄ fuit atq; seruile.
Deformis officii. Viatoris illiberalis. Ma-
gno: cū rubore ciuitatis q̄ summi mgratus in
q̄bus ip̄erū maiestas cōspicit: tā luxuriosis epu-
lis tāæq; obscenitati se tradidisset ut nobilis-
simas matronas: ingenuūq; pueg; ad explendā
sui corpis libidinē inter epulas p̄stituēdos ha-
buerint. q̄bus pp̄ dignitatē ip̄erūq; maiestatē
summa cōtinētia eē debuerat. Mutiā. mutii
Scæuolæ filiā & Pō. magni uxore: cui post mi-
thridaticā uictoriā Pōpe. in patriā rediens mi-

Seque-
stris
piurii

THE.

OLI.

Via/
tor tri-
buni-
tius

OLI.
Catili-
næ lu-
xuria

OLI.
Cāpa-
na lu-
xuria

LIBER NONVS

litē hac una hibernatiōe pdidit: nā quē nulla uis mali uicerat nimia bōa & imōdicā uoluptates pdidere & eo ipē
 fuis quo se auidius ex insolētia in eas imerserāt. Somnus, n. & uinū & epulā & scorta lineaq; & octū cōsuetudine
 indies: blādus ita eneruarūt corpa aīosq;: ut magis deinde uictoriā p̄teritā eos: q̄ p̄sentes tutarent uires: maiusq;
 id peccatū ducis apud peritos artiū militariū habet: q̄ q; nō ex cānēsi acie p̄tinus ad urbē Romanā duxisset. alla, n.
 cūctatio distulisse mō uictoriā uideri potuit: hic error uires ademisse ad uincēdū. Itaq; uelut si cū alio exercitu a
 capua exiret: nihil usq; pristinae disciplinā tenuit: nā & redierūt pleriq; scortis ipliciti: & ubi primū sub pellibus ha-

supra
 an
 hinc

INT

JO

Fra/
 grātia

Sepla/
 sia ca/
 puā

Alba/
 na ca/
 stra

THE

OLI
 Volfi/
 nensiu
 luxu/
 ria

OLI

berī coepti sunt: uiaq; & alius labor militaris
 excepit: tyronū mō corpibus aīsq; deficiebāt:
 & deīde p̄ oē aestiuoz tps magna pars sine cō-
 meatibus ab signis dilabebant: neq; alia: late-
 brae q̄ capua desertoribus erāt. Seneca ad luci-
 liū epistola. L. Quō qsq; pōt: de hac luxuria cā-
 pana una hiberna inqt Hānibalē soluerūt: & i-
 domitū illū niuibus atq; alpibus uigē enerua-
 uere cāpaniā fomēta: armis inuictus uitiis ui-
 ctus: nā paulo supra de locis illis uoluptuosis
 ita tradit: quēadmodū iter tortores habitare
 nolim: sic nec iter popinas qdē uidere ebrios p̄
 littora errātes: & cōmessatiōes nauigārium: &
 simphōiaz cātibus strepētes lacus & alia q̄ ue-
 lut soluta legibus luxuria nō tm̄ peccat: sed pu-
 blicat. Illecebris fuit cōplexa: Quae suis uolu-
 ptatibus: qbus abūdat: Hānibalē cōprāhēdit:
 nā capua p̄na semp ciuitas i luxuria fuit: nō i-
 genioz mō uitio: sed affluētī copia uoluptatū:
 & illecebris oīs amoenitatis maritimae terre/
 strisq;: & tūc licētia tātopere lasciuebāt: ut nec
 libidini: nec sumptibus modus eēt: qd̄ Lūius
 Hānibali capua. Qu. Curtius Alexandro Babi-
 loniā accidisse dicit. Fragrātia: Odore: est. n.
 substantiuū. Fracta & cōtusa feritas: Ut facile
 deīde uinci potuerit. q̄ ad id tps fuerat inuicta
 & idomita: prius at̄ Marcellus illā uinci posse
 docuit apd̄ nolā. ubi Hānibalis exercitū fudit
 atq; fugauit. Tū seplasia. Alii habēt selapsa: ē
 aut̄ platea capua: sic appellata: in q̄ Myropolae
 hoc ē unguentarii soliti sunt negociari: Cuius
 Cic meminit. in orōne cōtra. C. Pisonē: ubi de
 lege agraria disputat: & testimōio Cic. seplasia
 dicta est quīs selapsa dicat a Valerio sed id for-
 tasse factū ē errore uel iperitia librariōz. Al-
 bana castra: Mollia & effcemiata: cōstat. n. alba
 nos fuisse molliores: & albāe magnus fuit usus
 unguētōz: ergo castra poenoz facta sūt albana.

uigilantissimū ducem: illa exercitū acerrimū dapibus
 largis: abundantī uino: unguentoz fragrātia: ueneris
 usu lasciuiore: ad somnū & delitias euocauit: ac tū de-
 mū fracta ac contusa punica feritas est: cū Seplasia &
 Albana castra esse cceperūt. Quid his ergo uitiis fce-
 dius: Quid etiā dānosius: qbus uirtus atterit: uicto-
 riā relanguescunt: sopita gloria in infamiā conuertit:
 aīq; pariter & corporis uires expugnant. adeo ut ne-
 scias ab hostibus an ab illis capi p̄niciosius habēdū sit.

De Volsinensibus.

Vae & Volsinensiu urbē grauibus & erube-
 scēdis cladibus implicauerūt: erat opulenta:
 erat moribus & legibus ordinata: hetruriae
 caput habebat: sed postq̄ luxuria plapsa est: in p̄fun-
 dū iniuriarū & turpitudinis decidit: ut seruoꝝ se inso-
 lentissimae dominationi subiiceret: q̄ primū admodū
 pauci senatoriū ordinē intrare ausi: & mox uniuersam
 rēpublicā occupauerūt: testamēta ad arbitriū suū scri-
 bi iubebāt: cōiuiua cœtusq; ingenuoz fieri uetabant:
 filias dominoz in matrimoniū ducebāt. postremo le-
 ge sanxerūt ut supra sua in uiduis pariter atq; nuptis
 impunita eēt: ac nequa uirgo ingenuo nubere: cuius
 castitatem nō ante ex numero ipsorū aliq; delibasset.

De Xerse.

Ge Xerses opū Regiarū ostentatiōe eximia
 eo usq; luxuria gaudēs: ut edicto p̄mium ei

Quid his ergo uitiis fce-di. Cōcludit hāc particulā: ostēdēs nihil
 inueniri posse turpius: nihil p̄niciosius luxuria atq; libidine qbus uirtutes nō offuscant mō: sed penitus tollunt.
 Sopita gloria: Per hāc uitiā oīs regē gestaz gloria paritā extinguit: infamia accendit: incōmoda & mala multa
 subsequunt. Adeo ut nescias Ab hostib; capi turpe ē: sed a uoluptatib; & luxuria multo fce-diū ac ēt p̄niciosi.
 Seplasia. de Seplasia Capua Foro. Tullius & i eū Pedias Ascōius: Pliniusq; & Aufonius. Albana. Fori quoq;
 nomē ē aq; deliciis abūdātis: ac Seplasia. Nā sensus ē. tū pūica feritas ē contusa: quō Seplasia Albanaz regē uenaliū
 Capuae loca cceperūt esse castra: ubi Carthaginenses hybernare Capuae cceperūt: & pro castris ea sora celebrare.

Vae & uolsinensiu. L. Florus lib. i. postremi italicoz in fide māserē: Volsini opulētissimi hetruscoꝝ iplo-
 rantes opē aduersus seruos quōdā suos: q̄ libertatē a dominis datā in ipos erexerāt: trāslataq; in se rep-
 dominabant: sed hi quoq; duce Fabio gurgite poenas dederūt: nā uolsini quo ad ciuitatis leges iuraq;
 seruarūt: parsimoniae & frugalitati operā dederūt: hetruriae principatū facile obtinuerūt: postq̄ uero
 luxuria atq; libidini obnoxii facti sunt sensim labente disciplina: ueteris modestiae nō solū imperiū sed etiā liber-
 tatem amiserūt & qd̄ fce-diū est in seruoꝝ suoz potestātē superbissimāq; dominationē inciderūt a qbus ea passi
 sunt: quae uix in ipsis seruis toleranda forent: Sed a senatu duce fabio liberati sunt. Hetruriae caput. Tria capi-
 ta Hetruriae antiqui esse uoluerunt: Aretium: Perusium: & Volsinum. Lege sanxerunt: Lege confirmarunt:

ut impune quis posset cum uidua cūq; nupta supra cōmittere. Ac nequa uirgo: Sed hoc multo de-
 testabilius: ut omnis uirginitatis delibatores essent. Delibassent. Degustassent: ut ipsi priores cum
 uirgine nupta coirent: & uirginitatis florem ipsi colligerent.

Ge Xerses: Cic. Tusculanaz quæstionū lib. v. siue q̄stione. Xerses inqt referctus oībus p̄miis doniq;

fortuna: non equitatu: non pedestribus copiis: non nauium multitudine: non infinito pondere auri contentus primū proposuit: qui inuenisset nouā uoluptatem qua ipse non fuit contentus, nec enim finem unquam inuenit libido, dum igitur libidini & uoluptatibus intentus est: eas cum imperio pariter amisit. Ostentatione eximia, plurimum ostentabat regias opes suas: sed tantopere luxuria lætabatur: ut luxuriosis hominibus nouū uoluptatis genus excogitantibus primā daret. Quanta ruina: Quasi dicat ingenti quippe quæ classē prope incredibilem: & exercitum innumerōsum: quibus Neptuno Iouique catenas imponere minabatur: breui tempore cum ipso prope imperio amisit.

proponeret: quæ nouū uoluptatis genus reperisset: quæta dum deliciis nimis capitur: amplissimi imperii ruina euasit.

De Antiocho Rege Syriae.

Antiochus quoque Syriae rex nihilo contemptioris exempli: cuius cæcam & amentem luxuriam exercitus immitatus magna ex parte aureos clauos crepidis subiectos habuit: argenteaque uasa ad usum culinæ comparauit: & tabernacula textilibus sigillis adornata statuit, auaro potius hosti præda optabilis quam ulla ad uincendum strenuo mora.

De Ptolemæo Rege Aegypti.

Nam Ptolemæus rex accessione uitiorum suorum uixit: Ideoque Phytō appellatus, cuius nequitia quod nequus: sororem natu maiorem cōi fratris nuptiam sibi nubere coegit: postea deinde filia eius puero stuprata: ipsam dimisit: ut uacuum locum nuptiarum puellæ faceret.

De Populo Aegypti.

Consentaneus igitur regibus suis gentis aegyptiæ populus qui ductu Archelai aduersus Aulum Gabiniū mœnibus urbis egressus: cum castra

le dictu quibus auxiliis: quibus copiis cōfederat trecētam familia peditum: equum falcatorumque curruum non minor numerus elephantis ad hoc immensæ magnitudinis auro: purpura: argento & suo ebore fulgentibus acie utriusque uallauerat. Ad usum culinæ: si ad usum mœsæ habuisset tolerabilius fuisset. Tabernacula textilibus sigillis adornata: Tectoria pictis auleis exornata. Textilibus sigillis: purpureis imaginibus intertextis: uel auleis in quibus erant imagines intextæ: nam signum significat imaginem cuius diminutiuum est sigillum. Villa ad uincendum mora: Ornamenta illa potuissent irritare auarum hostem ad pugnam: at uiro forti qui semper pugnae paratus est nullam moram facere potuisset ad uictoriam: quia non spe præde: sed gloriae consequendæ gratia pugna uir fortis.

Nam Ptolemæus rex: Hic fuit Ptolemæus euergetes secundus qui teste Strabone, xvii, phiscō dictus fuit: nam a primo euergete qui tertius post Alexandrum imperauit aegypto: turpissime omnes uixerunt usque ad eum Ptolemæum qui Ptolemeum interemit: in quo genus & imperium Ptolemæorum qui lagidæ dicti sunt euersum penitus: & extinctum fuit: hic ergo euergetes secundus teste Iustino lib. xxx. omnes suos crudelitate & luxuria superauit, quippe qui regno per patricium obtento ad utriusque parentis necem fratris quoque cædem adiūxit: & his rebus ueluti foeliciter gestis luxuriæ sese tradidit: quæ omnis secuta est regio: quæ breui tempore militiæ studiis depositis ocio atque desidia corrupta marcescebat: hic reuolutus in omnem luxum occisa euridice uxore eademque sorore sua Agathocleæ meretricis capite illecebris, atque ira omni magnitudine nominis ac maiestatis oblitus noctes in stupris: dies in conuiuio consumit: addunt instrumenta luxuriæ tympana & tripudia: nec iam spectat rex sed magister nequitiae neruorum oblectamenta modulatur: hæc primo latibetis regiae tacita pestis & occulta mala fuere: deinde crescete licentia: iam nec a parietibus regiae domus contineri meretricis audacia potest, quæ per uitorum sociata cum Agathocle fratre ambitiosæ pulchritudinis scorto: quotidiana regis stupra faciebatur. Accedebat & mater euanthæ quæ geminæ sobolis illecebris deuictum regem tenebat: itaque non contenta regem iam etiam regnum possident, iam in publico uiuant: iam salutant: iam comitantur Agathocles regis lateri iunctus ciuitatem regabat: tribunatus: prefecturas: & ducatus mulieres ordinabant: nec quisquam in regno suo minusquam ipse rex poterat: cum interim relicto quinquenni ex Euridice sorore filio moris. Accessio, Augmentum, Phython appellatus, Quasi serpens hoc est crudelis & immitis, Strabo dicit non Phythonem sed Phiscōnem fuisse appellatum.

Consentaneus: Ptolemæus Auletes ultimæ Cleopatras reginae pater: propter intoleranda flagitia ab Alexandrinis eiectus Romam cōfugit & a Ptolemeo susceptus senatuique commendatus suppliciter petiit ut in regnum restitueretur de quo re sæpius agitatum est in senatu multis eam restitutionem expetentibus quia gloriosum esse uidere regem habere clientem: nam qui eum restituisset eius patronus dicebatur: quare multi eam principes

Antiochus quoque: Hæmibal in aphiaca uictus ad Antiochum in asiam confugit: & pacis impatiens hostem Ptolemæo, Romam, toto orbe querebat: nec prius destitit: quam Antiochum ad bellum aduersus Romanos commouit: antiochus suis opibus & nomine regio fretus non dubitauit bellum mouere: Itaque parato exercitu: cuius pars maior aureos clauos crepidis subiectos habebat: argentea uasa pro flectilibus ad usum culinæ: multaque alia supflua & luxuriosa gestabat: illum eiusmodi insignibus aureis & argenteis florente currus quoque falcatos & elephantos cum turribus: equatumque frenis & monilibus ac faleris profulgente cum Hæmibali ostentasset: quæsiuit ex eo nunquam ea satis essent Romanis: de uiribus & numero militum dicens: tum hæmibal utpote callidus imperator satis inquit erunt Romanis quis auarissimi sint: illi quoque auxilium & ornamenta militum significans hic ergo statim occupatis insulis grecisque littoribus bellum intulit Ptolemæo, Romam, & tandem uictor omnia luxusque agitabat: in euboea iuxta euripum positis castris: aureis ferocisque tentoriis: sub ipso freti murmure: cum iter fluera: tibus fidibusque concineret: collatis undique quibus pro hieme rosas ne cum alio quo ducum genere agere uideretur uirginum puero rumque delectus habebat. Tale ergo regem iam luxuria debellatum Ptolemæo, Romam, primo Attilio Glabrio cōsule: deinde Scipione asiatico cum fratre Aphricano legato ducibus facile superauit: hic rex incredibili

OLI, Antiochi luxuria,

Sigilla textilium

OLI, Ptolemæi luxuria

OLI,

summa ambitioe deposcebant iter ceteros lentulus atq; Pōpeius teste Cic. li. i. epistolae familiariū. Sed hęc resti-
stitutionis puincia a Pōpeio magis demādata q̄ a senatu decreta ē Aulo Gabinio q̄ cū regē reduceret. Archelaus
quē sibi beronice regina huius Ptolemæi filia natu maior: q̄ Alexandrini eiecto p̄e reginā cōstituerāt uix cōiunxe-
rat cū exercitu aduersus eū p̄fectus est: & positus extra mœnia castris cū ea fossa & uallo cingi iuberet effœmina-
tus populus & luxuria pditus magna uoce succlamauit ut ea p̄cio facienda locaret q̄ uoce potuit Archelaus facile
intelligere qd cū tali exercitu sibi de uictoria sperandū esset: ex quo facile euenit ut cū toto exercitu cæderet regi-
na quoq; interēpta fuit & Ptolemæus p̄ in re-
gnū restitutus: Archelai corpus. M. Antonius
qui tūc sub Gabinio militabat diligēter cong-
situm regio funere cremādum honestandūq;
curauit ut legitur in uita. M. Antonii. ¶ Tam
enerues: Tam effœminati & molles.

OLI

Ed tamē effœminator: Cyprus i-
sula inter alias orbis terrarū ifulas
famosissima diuitis semper abun-
dās & luxui plurimū dedita: ut eā
ueneri sacra dicat eē Florus: inter alias delicias
illud quoq; seruat q̄ reginæ currus ascensuræ
gradus sibi faciāt ex mulierū corporibus quo
pedes eaz mollius sustētenf: qd hoc delicatius
qd illius prouinciæ uiris turpius: q̄ tā delicato
mulierū imperio parere non recusant qbus ho-
nestior mors eēt q̄ tā luxuriosum iperiu. ¶ Ef-
fœminator: Licet intolerabiles sint egyptioz
regū libidines: Cyprioz tamē multo intolera-
biliores. ¶ Multitudo: Bene multitudinē ap-
pellauit nō populū q̄ si inconditā fœminarum
turbā. ¶ Velut gradibus: Subiectis sibi ancillis
siue aliæ mulierū corporibus: per ea tanq̄ per
scalaz gradus currus ascendebat. ¶ Hęc socie-
tas uitioz: Ostendit qd sit luxuria atq; libido.
¶ Lasciuū uultus. Ad lasciuā speciē attinet. est
enim lasciuū uultus genitiui casus. ¶ Oculorū
inherentium. Oculorum spectantium semper
nouas cupiditates. ¶ Animi affluentis: Abun-
dantis molli apparatu & per multas uolupta-
tes discurretis ut cū una oblata fuerit altera sta-
tim excogites & dū semper in exquirēdis ille-
cebris mens intenta est nunq̄ conquiescat.

Cy-
prioz
luxu-
riaOLI,
Cru-
delita-
tis exē-
pla

Rudelitatis: q̄ sit detestādā crudeli-
tas ex ipsius descriptione colligif.
Sed aduersatā cōiunctio uero ad id
ptinet ut cū superiori cōiungat capi-
tulū. ¶ Horridus habitus: Aspera forma. ¶ Tru-
culenta species. Crudelis aspectus: nā crudeles
semp i uultu feritatē quādā p̄ se ferūt. ¶ Cui si-
lētū: Tacere inq̄t de crudelitate ē ipam crudelitātē augere q̄ nullū sœuiedī sibi faciet modū nisi uitupatiōis fræno
fuerit rep̄ssa: æquū igif ē ut de illa dicās & dicēdo uitupemus: uitupando reprimam. ¶ Sugillatiōis: Notatiōis
& ifamiae. nā nisi uituperes cōtineri aut refrænari pō poterit ipunitatē sortita cū naturaliter sit efferata & uiolēta.
¶ Penes illā sit timeri: Crudeles semp timeri uolūt quos sp̄ odisse solemus iuxta illud tragicū. oderint dū metuāt.

OLI,
Syllæ
crude-
litas

Vcius Sylla: Cic. lib. de finibus bonoz & maloz dicit. L. Syllā triū p̄stiferoz uitioz fuisse magistrū
luxuriæ: auaritiæ: & crudelitatis. crudelitate uero cunctos superasse: nā quāta in ciues quāta in socios:
quāta in oēs factionis aduersæ crudelitate usus fuerit & hic in eius uita cognoscere possumus. ¶ Neq;
laudare: Si eius uirtutes & res clarissime gestas laudē ingentē: si uitia & crudelitatis exēpla respexeris
uituperationē maximā meruisse uidebis: nā in uictoris Scipioni: in crudelitate Hānibali parē inuenies. ¶ Egre-
giæ nobilitatis: Marius plæbē. Sylla senatū & nobilitatē defendebat: & hinc diuersis studiis p̄pter Mithridaticā
puinciam in ciuile bellū exarserunt: in quo superior Sylla nō solū urbem Romanā: sed totā Italiā crudelitate re-
pleuit: nam præter hęc quæ infra referunt apud sacriportum apud colinā. lxx. amplius milia. Sylla cōcidit: teste
L. Floro. ¶ Quattuor legiones: Florus dicit fuisse tantūmodo quattuor hominū milia: Plin. de ui. illu. nouē mi-
lia. ¶ In publica uilla. Omnis domus extra urbem uel oppidum aut castellum dicit uilla hoc est in agris posita
sed in campo Martio fuit domus cōstructa quæ publica uilla dicebatur. ¶ Fallacis dextræ. Quia in fidem eos ac-
ceperat. impunitatemq; promiserat. ¶ Lamentabiles quiritatus. Quærelas lamentabiles quæ tante erāt ut cam-

uallo atq; fossa cingere iuberetur: uniuersus succlama-
uit ut id opus publica pecunia faciendum locaretur
quapropter deliciis tam enerues animi spiritum exer-
citus nostri sustinere non potuerunt.

De Cypriis.

Ed tamen effœminator multitudo cyprio-
rum qui reginas suas mulierum corporibus
uelut gradibus constructis quo mollius ue-
stigia pedum ponerent currus cōscendere æquo ani-
mo sustinebant: uiris. n. (si modo uiri erāt) uita care-
re q̄ tam delicato imperio obtēperare satius fuit. Hęc
est societas uitiorum lasciuū uultus & nouæ cupiditātī
inherentiū oculorum ac delicato cultu affluens perq;
uarios illecebrarum motus uolitantis animi.

De Crudelitate.

Cap. II.

Rudelitatis uero horridus habitus tru-
culenta species: uiolēti spiritus: uox ter-
ribilis omnia minis & cruentis imperiis
referēta cui silentiū donare incrementū
est adiicere. quem enim modum sibi ipsa statuet sine
sugillatiōis quidem frænis fuerit reuocata ad summā
cum penes illam sit timeri: penes nos sit odisse.

De Lucio Sylla.

Vcius Sylla quē neq; laudare neq; uitupera-
re q̄s̄q; satis digne potest: qa dū q̄rit uictoriā
Scipionē se Populo Roma. dū exercet Hā-
nibalē representauit: egregiæ nāq; auctoritate nobili-
tatis defensa crudeliter totā urbē: atq; oēs Italiæ p̄tes

po Martio exaudirentur in urbe. Lacerata ferro corpora: Nō satis habuit in uiuos ad necem usq; sœuira nisi etiā in mortuos crudelitate uteretur: quorum cadauera piscibus deuoranda in tyberim delicti iussit.

Vinq; milia pnestinorū: Alia par superiori crudelitas pnestini q; luniorē Mariū receperat: cū a Cethego Syllæ pfecto obsiderent spōte ī deditiōe fide data uenerūt: quos oēs extra mœnia euocatos humiq; pstratos iussit occidi & eorū corpa spargi p agros. Quattuor milia & septingentos: Ne tāti facinoris memoria posset aboleri: pscriptorū noīa q; iugulati fuissent in publicas tabulas referri uoluit: res cer-

te memorāda nouis annalibus atq; recenti historia. Tā pclaræ rei: Hironia ē: ac si diceret, Detestāda. Dilueretur: solueretur aboleret. Nec cōtētus in eos. Ac si diceret tolerabilius uidebat in hostes aut inimicos sœuire: id. n. ulciscēdi grā factū uideri posset: in quietos uero atq; pacificos sed diuites id nō solū crudele sed ēt auarū: & ppter ea Cicere recte dixit triū perniciosorū uiciorū fuisse magistrū: luxuriæ: auariciæ: & crudelitatis. Quietū animi, q; huic bello se immiscere noluerāt & neutrā partē sequi. Per nomenclatorē: Nomenclator dicit q; noīa ciuiū tenēs ea principibus p urbē incedētibus subiiciebat ut unū quēq; nominati salutarent. hīs. n. artibus p̄cipes ciuiū gratiā inire studebāt: p hos igit nomenclatores Sylla diuitū nomina edoctus pscribebat. Aduersus mulieres quoq; Hoc quoq; ad crudelitatis augmētū in fœminas usq; sœuire q; semp uiro fortitūpissimū est ad iudicatū. Id quoq; inexplēbilis feritatis: alii hnt inexplēbilis. Crudelitas plusq; punica uoluptatē ex contemplandis cæforū capitibus mirificā capere q; si licuisset nō oculis tantū: sed ore quoq; deuorasset: Scipionis Norbani aliorūq; multorū ad se delata capita in eius atrio iussit affigi: unde domus eius officina crudelitatis est appellata.

ciuilis sanguinis fluminibus inundauit. Quattuor legiones contrariæ partis fidem suā secutas in publica uilla quæ in Martio campo erat: nequicq; fallacis dexteræ misericordiam implorantes obruncari iussit: q; rum lamentabiles quiritatus trepidæ ciuitatis aures receperunt: lacerata ferro corpora tiberis impatiens. tanti oneris cruentatis aquis uehere coactus est.

Vinq; milia prenestinorū spe salutis per. P. Cethegū data extra mœnia municipii euocatos cū abiectis armis humi corpora pstra uissent: interficiēda p̄tinusq; p agros dispergēda curauit. Quattuor milia & .dcc. diræ p̄scriptionis edicto iugulatos in tabulas publicas rettulit: uidelicet ne memoria tā preclaræ rei dilueret: nec cōtētus in eos sœuire: q; armis a se disenserant: ēt quieti ai ciues pp pecuniæ magnitudinē p nomenclatorē cōquisitos p̄scriptorū numero adiecit. Aduersus mulieres quoq; gladios distrinxit: q; si paræ cædibus uiorū: faciatus: id quoq; in explēbilis feritatis indicium abscissa miserorū capita mō nō uultū ac spiritū retinētia in conspectum suū afferri uoluit ut oculis illa: quia ore nefas erat: manderet.

Vam porro se crudeliter in. M. Mario p̄tore gessit: quē p ora uulgi ad sepulchrū Lutatiæ gentis p̄tractū nō prius uita priuauit q; oculos infelicitis erueret & singulas corpis ptes cōfringeret. uix mihi uerisimilia narrare uideor: At ille ēt. M. Plectoriū q; ad eius supplicii examinis ceciderat: cōtinuo ibi mactauit: nou⁹ p̄uitor misericordiæ: apud quē iniquo aio scelus itueri scel⁹ admittere fuit: sed mortuorū umbris saltē pepcit: minime. Nā. C. Marii & cuius si postea hostis: q; stor tamē aliq; do fuerat erutos cineres ī anienis alueū sp̄sit: en qb⁹ actis felicitatis nomē asserēdū putauit. cui⁹ m̄ crudelitates. C. Mari⁹ iuidiā leuat.

Vam porro crudeliter ī. M. Mariū: Tātōpere crudelitate delectabat ut exquisito supplicii genere. M. Mariū p̄torē affici uoluerit: quē ad Catuli nepotis sui sepulchrū pertractū oculis māibus cruribusq; defossis seruātū aliquādiu: ut p̄ singula mēbra moreret: non occidi sed excarnificari iusserit. Per ora uulgi: Spectate populo. Lutatiæ gētis: Catuli nepotis sui q; a gēte lutatiæ originē ducebat. At ille ēt. M. Plectoriū. Hoc quoq; testimoniū crudelitatis īmensæ q; M. Plectoriū nulla alia de cā q; nisi cū Marii corpus uideret tā crudeliter dilacerari p̄ misericordiā ceciderit ī sincopim: statim iusserit occidi: ut nō solū crudelitatis: sed ēt misericordiæ nouus ultor eēt. Nouus punitor: Exaggeratio crudelitatis: ut ēt puniret q; misericordiā cōmouerent: Sed ut breuiter huius immānissimi hoīs sœuicia repetat: q; illos cōnumere posset: quos in urbe passim q; quis uoluit

occidit: donec admonēte Furfidio uiuere aliquos debere: ut essent qbus imperaret: p̄posita ē ingēs illa tabula: & ex ipso equæstris ordinis flore duo milia: uel ut alii uolūt plures electi q; mori iuberent: noui generis edictū piget post hæc referre. Ludibrio habita fata Carbōis: fata forani p̄torios atq; demileos. Bebiū sine ferro ritu ferarū iter māus lancinatū: Mariū ut dixi p̄ succisa singula mēbra mori coactū: positis dēiq; singulorū hoīum fere poenis: Municipia Italiæ splēdidissima sub hasta uenierūt Spoletū. Interannū p̄neste. Florentia: nā Sulmonē uetus oppidū sociū atq; amicū (facinus indignū) nondū expugnatum ut obsides iure belli & modo morte dānati duci iubent: sic damnatā ciuitatem iussit Sylla deleri: & alia nefanda crudelitatis exēpla edidit: ut in mortuorū umbras etiam grassaret. Nā Marii cineres erutos: Spargi in profluentē iussit: qbus omnibus ita peractis uoluit fœlix appellari qui fera belua nominari debuerat, qui oēs tyrannos crudelitate superasse uideat: q; Marius leuiorē hanc feritatis

OLI, inuidiam suam crudelitate esse faciat, qui nihilo mitior in Syllanos fuisse uidetur. **Distinxit:** Nudauit: aperuit, Am & ille nimia: Quanta fuerit Marii crudelitas: ut alios auctores omittat: ex Flori dictis breuiter colligit: urbe, n. potitus post exiliū cū Cinna Carbōe & Sertorio statim ad principū cādē ut discurreret signū dedit: ubi aliquo sauius q̄ aut in punica aut in cymbrica urbe sauitū est, Octauii cōsulis caput p̄ rostris exponit. Antonii cōsularis in Marii ipsius mēsis, Cæsar & Fimbria in penatibus domoꝝ suarū trucidant Crassi p̄r: & filius ī mutuo alter alterius aspectu: Bebiū atq; Numitoriū p̄ mediū forū unci traxere car-

Nificū Catulus se ignis haustu ludibrio hostiū exemit: Merula flamē dialis in capitolio Iouis ipsius oculos uenarū cruore resperfit: Ancharius ipso uidēte mario cōfossus est: q̄a fatalē illā, s. manū nō porrexerat salutāti hęc tot senatus funera intra calēdas & Idus Ianuarii mēsis: nā Marius teste L. L. lxxx. editis multis sceleribus Idibus Ianuariis decessit septia illa Marii purpura dedit, qd̄ futurū fuit si annū cōsularis impleisset, rursus Marius iuuenis & Carbo cōsules post aduentū Syllæ p̄ligatosq; exercitus suos q̄si desperata uictoria ne inulti perirēt sanguine senatus sibi parentabāt: obsessaq; curia de senatu tanq̄ de carcere q̄ iugularent educti, qd̄ funerū in foro, in circo, in parentibus tēplis: nā cum Mutius scæuola pontifex uestales amplexus aras tantū non eodē igne sepelitur, Lamponius atq; Telesinus samnitum duces atrocius Pyrrho & Hannibale cāpaniā heturriāq; populant & sub sp̄e partiū se uindictant, **C. Cæsar:** Hic est ille Cæsar orator q̄ cū Catulo fratre a Cice, in secūdo oratoris li. inducit in Tusculanū uenisse ut diuinitus de eloquentia Crassum disputantē audirent: quē Marius urbe potitus ad bustū uilissimi hominis uariū cuiusdam: quē occiderat Sylla pertractū tanq̄ uictimā ad illius umbræ expiationē iussit occidi, Hominis, suarii cuiusdā Veronensis, **Seditiosissimi,** Cōstat hunc uariū seditiosissimū fuisse qui principes accusare consueuerat: inter quos & M. Scaurū, **Piaculo** caderet: ad purgationē ueluti hostia caderet, **Pene** tanti uictoriae eius nō fuerūt: **Ut** licitū esset tantū uigam abiecti hominis umbris parentari, **Plus** criminis: Propter crudelitātē, **Quam** laudis: Propter res gestas,

OLI, Dem caput, M. Antonii, Hic fuit ille orator eximius q̄ cunctos eloquentia sua ætate superauit teste Cic. potuitq; orationis suauitate marianos milites demulcere: ac cedis inferēdæ cupiditatē reprimere: nisi P. Antonius qui eius orationi nō interfuerat: post illos ingressus illum occidisset: cuius caput Mario inter epulas oblatū tanta cū alacritate suscepit: manibusq; pertractauit: ut plane oibus animi insolentiam ostenderet, in super ipsum Anium interfectore arcte complexus est tanq̄ ab illo maximū omniū beneficiū recepisset, **M. Antonii:** oratoris quē cum Crasso de eloquentia disputantem in oratore suo Cicero introducit,

OLI, Amasippus: Hic nulla uirtute p̄ditus nulla laude clarus merito accusari potest: q̄ in mariana tēpestate & ipse supra modū sauerit: q̄ppe q̄ nobilissimos ciues Syllani nominis defensores inter uictimas tanq̄ beluas crudeliter necari: & aruinæ tribuni plæbis trūcū in sublime elatū per ora uulgi deferri iusserit de quo Salustius in catilinario, Nostra memoria uictor Sylla cū Damasippū & alios eiusmodi: q̄ malo reipu. creuerant iugulari iussit: q̄s non factū eius laudabat homines scelestos & factosos: q̄ seditionibus repub. exagitauerant: merito necatos atebant? Sed ea res magnæ initiū cladis: fuit, Nā uti quisq; domū aut uillā postremo uas aut uestimentū alicuius concupiuerat: dabat operā ut is in proscrip̄toꝝ numero esset, ita illi q̄bus Damasippi mors lætitiæ fuerat: paulo post ipsi trahebant: nec prius finis iugulandi fuit q̄ Sylla omnes suos diuitiis expleuit, **Nihil** laudis habuit qd̄ corrumperet: Ac si diceret, Marius atq; Sylla suarū rerum gestarū laudes & gloriā crudelitate corruerunt: ut sine dānatione laudari non potuerint, hic uero nullā habuit laudem q̄ potuerit crudelitate diminuere: quare liberius accusari potest, **Patibulo:** Cruci affixum: patibulū a patiēdo dictum: q̄ in eo mortē noxiū patiant, **Flagitiosissimi** hominis præturā: Tantū inquit ualuit Marii potentia oppressa repu. ut in ea nihil auctoritatis haberet amplissimus ordo, **Prætura,** s. Damasippi q̄ tunc præerat urbi, **Reipub. maiestas,** Vel senatus uel q̄a tūc aruina triphera: & sacrosancta maiestas tribunitia habebat: cui nihil tūc p̄fuit: L. L. lxxx. Marius iqt̄ uir cuius si examinent cū uirtutibus uitia haud facile sit dictū utrū bello melior an pace p̄niciosior fuerit adeo q̄ rempu. armatus seruauit eā primo togatus oī genere fraudis postremo armis euertit.

Patibulū crucis

De Caio Mario.

N Am & ille nimia cupiditate persequēdi inimicos irā suā nefarie distinxit, C. Cæsaris consularis & censorii nobilissimum corpus ignobili sauitia trucidādo: & qd̄ apud seditiosissimi & abiectissimi hominis bustū: id. n. malorum miseræ tūc reipu. deerat: ut Vario Cæsar piaculo caderet: pene tanti uictoriae eius non fuerunt: quarum oblitus plus criminis domi: q̄ laudis in militia meruit.

Dem caput, M. Antonii abscissum lætis manibus inter epulas per summā animi ac uerborum insolentiā aliquādiu tenuit: clarissimiq; & ciuis & oratoris sanguine contaminari mensæ sacra passus, Atq; etiam, P. Anium qui id attulerat in sinum suum recētis cædis uestigiis aspersum recepit.

De Damasippo.

D Amasippus nihil laudis habuit quod corrumperet: itaq; memoria eius licentioꝝre accusatiōe perstringitur: cuius iussu principū ciuitatis capita hostiarum capitibus permixta sunt: Carbonisq; aruinæ truncum corpus patibulo affixū gestatum est: adeo aut flagitiosissimi hominis prætura multum: aut reipublicæ maiestas nihil potuit.

Munatius est Flaccus. Hic est Flaccus ille qui in omni uita Catonem imitari uolebat & quamuis longe a saeueritate illius abesset licetius tamen plerumque loquebatur: nam cum Pompeium consules admonerent ut diligenter uideret quorsum euaderet Caesaris opes quae reipublicae periculosa uidebantur: Pompeius ociosos eos esse iussit: quia cum primum pede terram percussisset se totum orbem commoturum diceret: fretus, scilicet potentia & auctoritate sua totum orbem complexa. Occupatis deinde Gallis auctisque Caesaris utribus ut iam apertum reipublicae periculum uideret: Tunc Munatius iste Pompeio dixisse fertur nunc pede percute terram. **O Pompei:** sed quae ad eius crudelitatem pertinet tanta fuit ut nihil immanius nihil

OLI,
Flacci
crude/
litas

De Munatio Flacco Romano.

Munatius autem Flaccus Pompeiani nominis acrior quam probabilior defensor: cum ab imperatore Caesare in Hispania inclusus mœnibus Atteguensium obsideretur: efferatam crudelitatem suam truculentissimo genere uesaniae exereuit: omnes enim eius oppidi ciues quos studiosiores Caesaris senserat iugulatos muris precipitauit: foeminas quoque citatis nominibus uiroque quae in contrariis castris erant ut caedes coniugum suorum cerneret & maternis gremiis suppositos liberos trucidauit. Infantes alios in conspectu parentum humo infligi: alios supiacatos pilis excipi iussit: quae auditu est intolerabilia Romano iussu Lusitanis manibus administrata sunt cuius generis praesidio Flaccus uallatus diuinis opibus uecordi pertinacia resistebat.

Externa de Carthaginensibus.

Transgrediamur nunc ad illa quibus ut par dolor: ita nullus nostrae ciuitatis rubor inest. Carthaginenses Attilium regulum palpebris resectis machina in qua undique praecuti stimuli eminebant inclusum uigilantia pariter & continuo tractu doloris necauerunt: tormenti genus indignum passo: auctoribus dignissimum.

Adem crudelitate usi in milites nostros martio certamine in suam partem redactos nauibus substrauerunt: ut earum carinis ac podere elisi inusitata ratione mortis barbaram feritatem facerent: tetro facinore pollutis classibus ipsum mare uiolaturi.

De Hannibale.

Orum dux Hannibal cuius maiore ex parte uirtus saeuitia constabat: in flumine Gello corporibus Romanis potest facta: exercitum transduxit

truculentius audiri posset sicut in littera uidere possumus. Quam probabilior: Quia non laudem sed infamiam ex ea re propter crudelitatem consecutus. Truculentissimo genere uesaniae: Sauiissimo furoris genere. Foeminas: Alia teterrima feritas: cum nonnulli ex oppidanis ad Caesarem conuigissent in castra: Flaccus iste crudelissimus uxores & liberos eorum in muros adduci iussit: deinde citatis earum uiris ueluti ad colloquium: in illorum conspectu crudeliter necari: trucidatis prius in matrum amplexibus liberis infantibus. Infantes alios: Hoc uero multo crudelius: ut quosdam infantes: ante ora parentum humo defigi siue terrae collidi alios ueluti pilas iactatos telis excipi iuberet: quae quidem auditu uel uisu foeda & intolerabilia dici possunt. Quae autem. Execrat quodammodo haec Flacci crudelitatem cum Romani semper humanitatis principes extiterint unus inuentus flaccus qui barbaram crudelitatem superauerit. Diuinis operibus: Non discedit ab assentatione sua Valerius uesana pertinacia: Quia sperabat se diuinis operibus Caesaris posse resistere a quo tandem superatus iustas crudelitatis poenas dedit. **Numatius Flaccus.** Haec Atteguensium foeda caede perstringit Hirtius Hispanici belli libro qui Commentariis Caesaris in ordine sextus est. Attingensium. Ianus Parrhasius apud Hirtiū seu matris Oppidum: prius hunc in Valerio locum declarauit Atteguensium legendum putabat ab Attegua quae oppidum: reddit Hirtius in Hispania: Pliniusque per haec Singilia Attegua: quam post tot etiam censuras: in uulgatis codicibus est Singilia Hergua: Vetusti: sicut idem Ianus: indicauit Singilia Tegua: qui librarii lubricus error est.

THE,
OLI,
Car/
thagi/
ne cru
delitas

Transgrediamur: De supplicio Attilii reguli & crudelitate quae usi fuerint in eum Carthaginenses diximus in caede seruata religione libri non est igitur repetenda historia. Ut par dolor: quae a Carthaginensibus saeuitum sit in Romanos dolor quod ad Romanos pertinet non autem rubor: quia nulla inde infamia sicut a sua ipsorum crudelitate. Machinae: Vasi cuidam est. Machina etiam fabrica instrumentum

compositio unde etiam pro insidiis aliquando ponitur. Praecuti: Valde acuti clauis. Auctoribus dignissimum: Quia constat Carthaginenses crudelissimos fuisse & hac crudelitatis infamia semper notatos: ergo illis crudelitas conuenit. Auctoribus dignissimum, quibus ipsi cruciari merebantur.

Adem usi crudelitate: hoc fuit eodem bello primo punico non de imperatore: sed etiam de militibus captis supplicium crudele sumpserunt: quos fundo nauium substratos necauerunt: nouum mortis & supplicii genus saeuitas barbara excogitauit: dum supra modum in Romanos saeuire gessit. Pollutis classibus: Humano sanguine nauibus aspersis. Mare uiolatum. Deductus, scilicet nauibus Romanorum sanguine pollutis ipsum mare quodammodo uiolare uidebantur cum illud humano sanguine respargerent.

Nauibus substrauerunt. Varro de uita patrum libri. Quomodo poenus igitur in fretum obuia uenisset nostris: & quosdam cepisset crudelissime pro palagis carinis subiecerat: quo metu debilitaret nostros, sunt autem Palangae fustes teretes quae nauibus

subiiciunt: ad pelagus uel ad littora cum subducuntur, ut Nonius auctor est. Haec Ianus Parrhasius. **O**rum dux Hannibal: Liuius hunc multis uirtutibus praeditum dixit quos ingentia uitia adaequabant inhumana crudelitas: perfidia plusquam puica: nihil ueri: nihil sancti: nullus dei metus: nullum iusiurandum: nulla religio: fuit ergo crudelissimus imperator. In flumine Gello: Virgellam appellauit a quo oppidum illi oppositum

THE,
OLI,
THE,
OLI,

LIBER NONVS

cognominatū est: Apparet camerina p̄tul cāpiq; gelon. Immanisq; gela fluuii de noie dicta. ē at fluuius syciliae in-
ter camerinā & agrigentū. Exercitū traduxit. Hoc idē fecisse spartacū Frōtinus dicit lib. i. Spartacus inqt fossam
qua erat a Marco Crasso circūuallatus cesis captiuoꝝ pecoroꝝ corporibus repleuit & supergressus ē. Vt aequae
terrestriū: Vt ita fluuiales & terrestres aquas polluerent sicut primo pūico bello maritimas crudelitate corrupe-
rant. Idē captiuos nostros. Alia saeuitia barbara ut captiuos Romāos qbus pro seruis uterē cum longo itinere
fessi imposita sibi grauissima impedimentorū onera ferre non possent succisis primis pedū partibus relinquebat

inutiles: quos uero in castra p̄duxerat inter se
sanguine cōiunctos tanq̄ gladiatores ferro de-
cernere coegit: quo spectaculo non prius satia-
tus est quā oībus cōsumptis eo genere mortis
superstes nullus esset: qd̄ illud q; inter cadaue-
rū strues in canensi clade mensas parasse dicit
ut nō minus caesoꝝ sanguine q̄ epulaz̄ uolu-
prate satiaret. discedēs quoq; ex Italia cū ad fe-
rendā opem patriā reuocaret oēs italici gene-
ris q; in aphyricā illū sequi abnuentes concesser-
ant in lacinia lunonis delubrū inuiolatū ad
eam diē in tēplo ipso foede crudeliterq; intere-
mit. Paria fratrum. Tanq̄ paria gladiatoꝝ: ut
frater cū fratre p̄pinquus cū propinquo ferro
certarent seq; mutuis uulneribus occiderent:
quo mors illis grauior esset. Iusto igit̄ illū
Merito illū odere Romāi quē ad uolūtariā de-
niq; mortē compulerunt: nā subactis tadē car-
thaginēsis cū inter pacis cōditiones abrupti
foederis ultionē deposceret Hannibal: in quē
ois rupti foederis culpa trāsserebat: ad Antio-

ut aequae terrestrium scalestū carthaginensium copia
rum egressum terra quā maritimarū neptunus expe-
rretur. Idem captiuos nostros oneribus & itinere fel-
sos. iā prima pedū parte succisa relinquebat. Quo-
dam uero ut in castra perduxerat paria fratrum & p̄-
pinquorum iungēs ferro decernere cogebat: neq; an-
te sanguine explebebatur: quam ad unum uictorem
omnes redegisset. iusto ergo illum odio uerumtamen
tardo supplicio senatus Prusiae regis factum suppli-
cem ad uoluntariam mortem compulit.

De Rege Mithridate.

Am hercule quā Mithridatē regē q̄ una epi-
stola. lxxx. milia ciuiū Romanorū in asia p̄-
urbes negociandi gratia dispersa interemit:

chū regē syriae confugit q; cū aduersus Romanos bella pararet & Hannibalis cōsilia sperneret uictus a Romanis
& ad pacē coactus Hannibal significauit illū peti a Romanis quo cognito ad Prusiā Bythiniae regē se cōtulit quē
cū aduersus Eumenē ponti regē excitasset: Eumenēq; Hannibalis cōsilio Prusias superasset. metuēs senatus Ro-
ne sibi nouū bellū suscitaret: ab Hannibale. T. Quintū flaminū ad regem Prusiā miserūt q; utrūq; regem cōpo-
neret Hannibalē deposceret: nō illi similiter Romanorū postulationē rex perfidus indicauit: sed eū in Romanorū
manibus hoc est. T. Quinti q; ob eam causam uenerat ut Hannibalē Romam captiuū duceret ita tradidit: ut uix
sumendi ueneni q; in annulo regio more gerebat: tēpus ei superesse posset: q; quidem Annulus ut dixit Iuuenalis
fuit cannae uindex ac tanti sanguinis ultor: Iustinus tamē dicit Hannibalē audito legatoꝝ aduentu sumpto ue-
neno legationem morte praueuisse. Plu. uero plures affert opiniones de morte Hannibalis. nam alios dicit esse q;
uelint eum a seruo fuisse interfectum: alios qui tauri sanguinem illum hausisse dicant: alios qui uenenum ad si-
miles casus praeparatum bibisse cum magna execratione regis Prusiae. Prusiae: Regis Bythiniae.

Hanni-
balis
mors

THE.

Hoc & Liuius ex p̄sona coliad Cāpanos: exercitū natura immitē moribusq; ferū insuper Dux ipse efferauit: pō-
tibus ac molibus ex humanorū corporū strue faciēdis. Id ipsum. P. quoq; Cornelius apud Appianū poenis. inuidiā
faciēs exprobrat: & L. Florus Pons de cadaueribus iussu ducis factus in torrēte Vercelii. q̄ lectio castigatior est. Nā
Gela fl. in Sicilia qdē reddi a Strabōe: Duride: Plinio: Marone: Silio: Claudiano: Stephāo caeteris i p̄ximis Aufidi
regionibus ubi statuit ipse Florus a nullo. Porro Vercelium urbs est Hirpinorū cuius meminit Liuius Belli Puni-
ci lib. iiii. in Hirpinis inqt oppida q̄ a. P. R. defecerāt: ui recepta: per. M. Valeriū praetorē Vercelium Siciliusq;. Sed in
urbis ultimo noie librarii menda est: scribēdūq; Vicelium. utrunq; n. in agro Compiano fuit oppidū Vercelium &
Vicelium: unde Vercelanos & Vicelanos in. ii. Italiae regiōe Plinius affert. quāuis apud eum post tot ē censuras Ve-
celani & Veculari corrupte legat. de Vicelio Liuius alibi meminit inter p̄digia. Nunciatū inqt est in Iouis Viceli-
ni templo qd̄ in Compiano agro est arma concrepuisse. Quare Iani Parrhasii sentētia corrige Valerii uerba sic. in
Flumine Vercelii. Annibal. n. post canensem pugnam Compianū petiit oppidumq; facile perpulit ad deditiōē:
ac in traiectu torrentis ad urbem Vercelii ex humanorum corporum strue pontem fecit.

OLI.
Mi-
thrida-
tis cru-
deli-
tas

Am hercule q̄ Mithridatē. Mithridates saeuicia p̄ uirtute abutebat: nam bellū suscepturus aduersus
Roma. edictū p̄ oēs Asiae urbes misit: ut oēs q; in asia foret Romāae ciuitatis hoies interficerent: fuerūt
aut supra octoginta milia Romanorū q; negociadi uel alterius rei grā dispersi erant in asia: p̄terea do-
mus: tēpla & arae humana oīa atq; diuina iura uiolata sunt cuius licet seras: meritas tamē poenas de-
dit: nam tribus demum ingentibus bellis saelicitate syllae: aut uirtute luculli & Pompei magnanimitate uictus:
& defectione ciuiū pharnacisq; filii scelere p̄uentus. male tentatū ueneno spiritū expulit: nā Pharnaces eius filius
in Pompei gratiam ipsum iam amisso regno obsessum ad mortē coegit: qui ueneno accepto cū pagē profecisset
a milite gallo nomine bittoco. a quo ut se iuaret petierat interfectus est. Plinius lib. xxv. naturalis historiae. hūc
dicit quottidie antidotum contra uenena sumere solitum. Gellius uero lib. xvii. de noctibus atticis Anates inquit
ponticas dicunt edendis uulgo uenenis uictitare. Scriptum est a Ieneo Gn. Pompeii liberto Mithridatem illum
pōti regem medicinae rei & remedioꝝ in id genus solertem fuisse solitumq; earum sanguinem miscere medica-
mentis quae de iungendis uenenis ualent eumq; sanguinem uel potentissimum esse in ea confectiōe. ipsum au-
tem assiduo regem talium medelarum usu a clādestinis epularum insidiis cauisse: qui & scientem quoq; ultro: &

ostentandi gratia uenenum rapidum & uelox sæpenumero hausisse. Atq; id eum sine noxa fecisse quãobrem cū postea prælio Po. Ro. uictus metu sui in ultima regni refugisset: & mori decreuisset: & uenena uolentissima festi-
 nandæ necis causa frustra expertus: suo se ipse gladio transegit. Plinius uero nepos de uiris illustribus, Mithrida-
 tes inqt a Pompeo nocturno prælio uictus in regnū confugit ubi per seditionem popularium a Pharnace filio in
 turre obsessus uenenum sumpsit: quo tardius agente q̄ aduersus uenena multis ante medicaminibus corpus fir-
 marat: immissum p̄cussorem gallum auctoritate uultus territū reuocauit & in cædem suam manum trepidatis

tantæq; prouinciæ hospitaes deos iniusto sed nō inul-
 to cruore resperisit: quoniam cū maximo cruciatu ue-
 neno repugnantē spiritū suū tandē succūbere coegit.
 Simulq; piacula crucib⁹ illis dedit: q̄bus illos amicos
 suos auctore gauro spadōe libidinosus obsego: scelestus
 impio affecerat.

De gentis Thraciæ regina.

CYsenis Diogiridis filia thraciæ regis & si mi-
 nus admirabilem crudelitatem gētis ipsius
 feritas: narrandam tamen rabies sæuitiæ fa-
 cit: cui nec uiuos hoīes medios secare: nec parentes li-
 berorum uesci corporibus nefas fuit.

De Ptolæmeo Rege Aegypti & Cleopatra.

Tem Ptolæmeus Phython emergit paulo-
 ante libidinosæ amentiaæ teterrimum exem-
 plum: idem est inter præcipua crudelitatis
 indicia referendus. Quid enim hoc factio truculētius:
 filium suū noīe Memphitem quem ex Cleopatra ea-
 demq; sorore & uxore sustulerat: liberalis formæ opti-
 mæ spei puerū ī cōspectu suo occidi iussit: protinusq;
 caput & pedes p̄cisos & manus ī cistā chlamyde oper-
 tos pro munere natalitio matri misit: peride q̄si ipsæ
 cladis quā illi iferebat expers: ac nō ifœlicior q̄ ī com-
 muni orbitate Cleopatra miserabilē cūctis se iuifum
 reddiderat: Adeo cæco furore summa quæq; efferue-

ut amicos suos illi ifensos occidi iusserit. Scestus ip̄erio: Qui scelus nō mediocre cōmisit: ut sibi fidos amicos
 spadonis gratia mori impauerit hic Mithridates annos quadraginta romano restitit imperio.

CYsenis Diogiridis: Thraces crudelitate p̄stare nō hoīes tm̄ sed aues quoq; testant: nā hirūdines ad eam
 gētem æstate nō deuolāt crudelitātē metuentes: est. n. in ceninēsi regione oppidū quoddā Flauipolis
 noīe: uel ut Pli. dicit Bizecis: regia quodā Terei regis iuifū hirūdinofus: & teste Solino alitib⁹ illis inac-
 cessum est. Aequoq; Diomedis humanis carnibus uescentiū stabulū execratū: fuere ī ea puincia reges
 feritate insignes: ut Tereus: ut Diomedes & alii cōplures iter quos Cysenis regina q̄ crudelitatis ueluti rabiaē qdā
 furibūda medios secari hoīes: natoq; corpora parentibus epulanda apponi iubebat. Aliaq; huiusmodi sæuicia
 exēpla faciebat. Crudele gētis: De q̄ Virg. Heu fuge crudeles: terras fuge litus auag: q̄re nō mixt est inuētam
 eē fœminā rabiofam crudelitate furētem. Medios hoīes secare: Quē morē seruat turcus ille sæuiffimus. Nec
 parētes liberorū: Beatus Augustinus de idis loquēs hāc eādē asserit crudelitatem filios parentū ītestina comede-
 re: & ideo Beatus Thomas eorū crudelitatem exhorrens dixit: Domine quo uis me mitte p̄ter quā ad indos.

Tem Ptolæmeus: De uitiis & crudelitate huius sæuiffimi regis dictum est in cap. de Luxuria ibi ergo
 q̄renda est historia. Sed ad ea q̄ de illo supradieta sunt hoc ēt accedit qd̄ ubi se ciuib⁹ suis ob crudelita-
 tē iuifum eē cognouit: metuēs futūq; q̄ euenit: regno. s. pulsū iri: remediū uoluit ex scelere excogita-
 re plebē ferme oēm trucidari iuuetutem in gymnasio cōgregatā ferro flāmaq; circūdari & totā necari
 curauit. Teterrimū exēplū: Turpissimū & sordidissimū exēplū sicut in cap. de Luxuria mōstratū est. Referen-
 dus: recitād⁹ narrādus. Sustulerat: Suscepit & nutriuerat. Iuena. Tollere dulcē cogitat h̄dē. In cōspectu suo:
 Ante oculos suos qd̄ sæuius fuit. Pro munere nata. Curauit rex iste sæuiffim⁹ ut hāc mūera regiaē darent ī cōui-
 uio quo die natale suū celebraret: q̄ res nō regiaē tm̄: sed ēt uniuersæ ciuitati acerba & luctuosa fuit. Peride q̄si ip̄
 cla. exp. Quasi nō sibi filius: sed e sola Cleopatra natus: ac si diceret: q̄ nullū p̄ris sensum h̄eret. Adeo cœsu. Tanta
 erat crudelitas furori pmixta: ut ēt ipsa uires recipet: & icremētū ad explēda scelera. Efferuescit: icēdit. Munt

adiuuit. Alii uero acutissimo ueneno extinctū
 illum fuisse ferunt: quos Lucanus secutus: ait
 post cilicas ne uagos & lassos pontica regis. Præ-
 lia barbarico uix consumata ueneno. Iustinus
 hūc dicit ideo se uenenis bibendis assuefecisse:
 q̄ puer a tutoribus fuisset ueneno petitus: ad-
 uersus quos: insidias hac una se ratione muni-
 uit. Tam hercule: Subaudif iusto odio sena-
 tus Hannibalem ad uolūtariam mortem coe-
 git q̄ ēt compulit Mithridatem. Hospitales
 deos: Apud maiores sancta habebant hospitii
 iura quæ uiolare nefas. Virgilius Iuppiter ho-
 spitibus nam te dare iura loquunt uiolauit et
 go hospitalia iura cum mandauit oībus asiati-
 cis ut hospites romanos cūcti necarent. Non
 multo: Quia de rege tandem sumpserit suppli-
 cium: quē ad uolūtariam mortem cōpulerūt.
 Crucibus illis: Supplicis & tormētis. Auctore
 Gauro spadone: Hūc ī delitiis Mithrida-
 tes habebat: ad cuius nutū nihil non facere pa-
 ratus erat hic ergo multos: regis amicos: q̄ tā
 fœdū regiaē libidinis ministrū p̄ iniquo aio se
 rebant: de medio tolli curauit. Spadone Eu-
 nucho. Inter spadonē & eunuchū sunt q̄ nullā
 uelint eē differentiā nisi ī deriuatiōe: nā utrūq;
 a græco deducitur spado ασω τουσ ασωσσι a
 trahēdo q̄ trahunt & debilitant genitalia nō
 penitus tollunt sed eneruant q̄busdā istrumē-
 tis ut uirilia agere nō possint. Eunuchus uero
 dicif q̄ bonā mentē habeat. n. nulla libidine ue-
 xatā: p̄pterea q̄ sit euiratus: nā genitalibus ca-
 ret ασω του. bene κωνουν mentē χειν ha-
 bere. Libidinosus obse. Cognitus est rex libidi-
 nosus q̄ tā turpi libidinis ministro ē obsecutus

Hospita
 talia
 iura

Gau-
 rus

Spado
 Eunu-
 chus

OLI.
 Cysen
 nis re-
 gina
 trachū

OLI.
 Ptolæ
 mei
 crudel
 litas

Gymnasium frequentes conuenerant: ut de morte ludos celebrarent: est locus exercitii gymnasium ut saepe diximus.
 OLI. Ochus Darius

Chus qui postea: Quomodo Darius fuerit rex constitutus monstratum est in cap. de fortitudine & in cap. de Vafre dictis & factis q̄ uero ad crudelitatem eius pertinet: cum rex constitutus populo iureiurando affirmasset se nullum ex principibus septem: q̄ coniurationis aduersus magos socii fuissent ueneno ferro: aut alia ui aut inedia oppressurum: illoq̄ potentiam metuens nouum mortis & crudelitatis genus excogita-

uit quo se metu & religione solueret: locum parietibus cinxit: totum cineribus repleuit: suspensum tignum sup̄posuit principes luxuriosis epulis uinoq̄ repletos in eo collocauit q̄ crapula sopiti in cinerosum pelagus decideret obrutiq̄ sunt oēs: existimauit rex iste periurus hac consilii calliditate se posse & libidini pariter suae & religioni satisfacere q̄ nō ita est: fraus, nō distiguit nō dissoluit periurium: principum aut nomina fuerunt haec. Osthanes: Itaphernes: Gobrias: Megabizus: Aspithines: Hydarnes: Inopia alimentorum: Fame & inedia, & Hos inuidios: Alii habent onustos: id est sibi graues atque difficiles quorum opes atq̄ potentiam metuebat, & Vel iunctos: Quasi simul administrates quorum auctoritas magna foret apud regem ita iubente populo. Non perrupto uinculo religionis: Non uiolato sacramento ut ipse putabat, & Congeriem: Cinerum cumulum & congregationem Vafrum regis consilium sed a crudelitate mutuatum.

OLI. Ochi crudelitas Darius crudelitas

Pertior & Nō est in Dario finita regum plaga crudelitas. Nam Ochus cognomine Artaxerxes Dario longe crudelior fuisse uidetur: q̄ nō in ciues quos metueret: sed in suos supra modum saeuuit: sororem cuius filiam duxerat uxorem: terrae uiuam defodit: patruum cum centum liberis atq̄ nepotibus telis transigi imperauit. In area uacua alligatum: nec id ulla iniuria lacessitus: sed q̄ illoq̄ maximas opes & ingentem apud persas uirtutis opinionem esse uidebat: quare timebat: ne in illam persae regium transferret imperium. & Eandem socrum: Erat & socrus q̄ eius filiam duxerat uxorem, & Cum centum & amplius filiis: Barbarum erat non singulas: sed plures habere coniuges quotquot salere potuissent. Virgii. Vidi Hecubam centumq̄ nurus. Item quinquaginta illi thalami. Salu. Alii denas: alii plures: sed reges eo amplius. & Nulla iniuria lacessit: Exageratio crudelitatis Ochi: q̄ insontes necauerit sanguine sibi coniunctos.

OLI.

Onsimili genere: Cicero libro tertio officiorum. Durius esse inquit athenienses qui sciuerunt: ut aeginetis qui classe ualebant pollices preciderentur: hoc uisum est utile: nimis enim imminebat propter propinquitatem aeginae pireo: sed nihil q̄ crudele utile: est enim hominum naturae quam sequi debemus maxime inimica crudelitas: propter utilitatem igitur athenienses id crudelitatis exemplum ediderunt ut aeginensium iuuentuti pollices praecidi ex decreto iusserint ne secum nauali certamine contendere possent in quo plurimum illos ualere cognoscerent. & Consimili genere aemulationis: sunt enim athenienses ochi crudelitatem imitari. Nam quemadmodum ochus patruum & eius filiorum atq̄ nepotum probitatem habuit suspectam: sic athenienses aeginensium uires timuerunt: qui metus illos fecit esse crudeles. & Aeginensium: Aegina est insula & urbs in qua regnauit Aeacus ab aegina Aesopi filia denominata: sed antea dicebatur Enopia teste Ouidio lib. vii. metamorphoseos. Enopiam ueteres appellauerunt: sed ipse Aeacus aeginam genetricis nomine dixit. & Pollices: In quibus manuum uis omnis poene totam consistit. & Non agnosco athenas: Cum athenienses humanitatis semper fuerint praecipuos: quippe apud quos philosophorum praecipua uiguerunt: a seipsis alienati fuisse uidentur ut non cognoscantur athenienses: qui timori remedium a crudelitate tanquam barbari mutuari uoluerint. & Mutuantes: Sicut Prolaemus de quo supra.

Aegina insula

scit crudelitas: cui munimentum ex se ipsa reperit. Nam cum animaduerneret quanto sui odio patria teneretur timori remedium scelere petiuit: quoq̄ totius plebe trucidata regnaret frequens iuuentute gymnasium & igni circumdedit: omnesq̄ q̄ in eo erant partim ferro partim flamma necauit. De Ocho dicto Dario.

Chus autem q̄ postea Darius appellatus est sanctissimo per se iureiurando obstrictus ne quem ex coniuratione q̄ septem magos cum eo opprimerat: aut ueneno aut ferro aut ulla ui: aut inopia alimentorum necaret: crudeliorem mortis rationem excogitauit: q̄ hos iunctos sibi non prupto uinculo religionis tolleretur: septem. n. altis parietibus locum cinere compleuit: suppositoq̄ tigno prominente benigne cibo & potione exceptos: in eo collocabat equo somno sopiti in illam insidiosam congeriem decidebant. De Ocho Artaxerse.

Pertior & tetrior alterius Ochi cognomine Artaxerxis crudelitas: qui Occisam sororem atq̄ eandem socrum uiuam capite defodit & patruum cum centum & amplius filiis ac nepotibus uacua area destitutum iaculis confixit nulla iniuria lacessitus: sed q̄ in his maximam apud persas probitatis & fortitudinis laudem consistere uidebat.

De Atheniensibus.

Onsimili genere aemulationis instincta ciuitas Atheniensium indigno gloriae suae decreto aeginensium iuuentuti pollices abscidit. Ut classe potens populus in certamen maritimae uirium secum descendere nequiret. Non agnosco Athenas timori remedium a crudelitate mutuantes.

S Aenus est: Cui Phalaris agrigentino tyrannus crudelitate delectaret. Perillus atheniensis uir ingeniosus: ut tyranno gratificaret uenit Agrigentum: & ex aere taurum artificiosum fabricauit quo nocentes inclusi subiectis ignibus torquerentur: quod mugitum & non humana uoce emittere uideret: ut tyrannus ulla hominis uoce ad misericordiam flecti posset. pro quo iuueno cum manus a crudelissimo tyranno quod nouis & exquisitis hominum tormentis delectaret ingeniosus iste magister postulasset in illo ipse includi iussus a tyranno ac suppositis ignibus exustus primus artificii sui ueget experimentum protulit: dicente hoc Ouidio in libro primo de arte amandi. Et Phalaris tauro uiolenti membra perilli Torruit iscelix ibuit auctor opus. Item Ouidio in eodem libro primo est dicit. Neque lex æquior ulla est quam necis artifices arte perire sua. Extat et epistola Phalaridis ad athenienses: quod de Perilli morte apud tyrannum fuerat conquisiti cuius principium est. Venit ad nos faber uester perillus & cetera. De hoc Tauro Cicero in uerrinis libro v. mentionem facit cum pulcherrimo Scipionis dicto ad agrigentinos: ueget Phalaris in hac una re iustissimus fuisse iudicatur: quod tam sedæ crudelitatis in iuentore ipsam crudelitatem primum experiri uoluerit. Inuentor: Perillus: quod & perilaus dictus est. Mugitus resonantem: Vox non patientium per fistulas quoddam erumpens mugitum imitabat. Abdito: Occulto quo minus spectantes misericordia mouerent. Ululatus: Miserabilis uox & fletus inclusorum. Quam quia calamitosis: Qui misericordiam aliis suo artificio negari cupiebat nullam ipse misericordiam est consecutus.

OLI,
Perillus
ænei
tauri
faber

De Inuentore Aenei Tauri.

S Aenus est ille Aenei Tauri iuentor quo inclusi subditis ignibus longo & abdito cruciatu mugitu resonantem spiritum edere cogebant: ne ei ululatus eorum humanæ sono uocis expressi Phalaridis tyranni misericordiam implorare possent: quod quia calamitosis deesse uoluit teterrimum artis suæ opus prius inclusus merito auspicatus est.

De Aethruscis.

A Cne Aethrusci quodam parte feroces in poena excogitata quod uiorum corpora cadaueribus aduersa aduersis alligata atque contracta ita ut singulæ membrorum partes singulis essent accommodatæ tabescent simul patiebant: amari uitæ pariter ac mortis tortores.

De Barbaris.

Sicut illi Barbari quos ferunt mactatæ pecudum intestinis & uisceribus egestis homines inserere ita ut capitibus tantummodo emineant: quosque ut diutius poenæ sufficiant cibo & potione iscelicem spiritum progant donec itus putrefacti laniati sint ab animalibus quod tabidis in corpore nasci solent. quæramur nunc cum natura rerum quod nos multis & aspis aduersæ ualitudinis incommodis obnoxios esse uoluerit: habitumque celestis roboris humanæ conditioni denegatum moleste feramur: cum tot cruciatus sibi metipsum mortalitas impulsu crudelitatis excogitauit.

De Ira aut Odio. Cap. III.

Ira quoque aut odium in pectoribus humanis magnos fluctus excitant: pro cursu celerior illa nocet cupidie: hoc pertinacius. Vterque consternationis plenus affectus: ac nunquam sine

rent: quibus alerentur: nam ut diutius uiuant laute potu ciboque excipiuntur: donec putrefactis animalibus uermes generati eos postmodum dilacerent: & assiduus uermium moribus crucientur. Sicut illi barbari quos ferunt: Cum superiori coniungitur: ita amari uitæ & mortis tortores fuerunt aethrusci sicut barbari. Sicut scythæ. Egestis intestinis: Eductis intestinis. Visceribus: Viscera dicuntur non solum intestina sed et carnes: hoc est quod sub corio est: unde Virg. Tergora diripiunt costis & uiscera nudant. Item Liuius in albano latinis uisceratio dabatur. caro. Propagare: producere. Tabidis corporibus in nasci solent: Corruptio unius animalis est generatio alterius. Nam ex corruptis bobus siue tauris generantur apes: ex asinis uespæ: ex mulis crabones: ex equis fuci ex hominibus uermes. Quæramur nunc cum rebus natura: nihil est inquit quod naturam excusamus: quod nos uariis morborum generibus uoluerit esse subiectos: cum non his contenti homines alia insuper ipsi excogitauerint. Quæramur: nunc cum indignatione quoddam legendum est. Obnoxios: Subiectos & obligatos. Habitum celestis roboris: hostibus celestis roboris est impassibilitas & doloris carentia. Diuini pati non possunt: quod humanæ fragilitati non est concessum. Impulsu crudelitatis: Instigatione & impetu crudelitatis.

Ira quoque aut odium: Has duas animi perturbationes crudelitati recte subiungit: quoniam earum effectus scæuicæ sint longe persimiles: quid enim iratus crudeliter non admittit si datur facultas. In hoc autem differunt a crudelitate: quod hæc alii tantum non sibi nocent: he uero sine sui tormento esse non possunt. Cum enim iratus ultionem sumere non potest: dolore conficitur: ac seipsum cruciat. Est autem

Phalaridis iusticia

OLI,
æthruscorum crudelitas

OLI,
Viscera

OLI,
Ira

Odiū

ira subitus animi motus ex iniuria pueniēs & ultionē desiderās. Odiū iueterata inimicitia de ultiōe semp cogitās, & Magnos fluctus: Magnas pturbatiōes: iratis semp æstus fluctuant in pectore: uultus uariā: oculi ignescunt: ratio cōfundit. Pro cursu celerior: Ferē ipetu quodam iratus ad ultionem: & est differentia quædam inter iram & odiū qđ ira celeritate qđdam rapit ad nocēdū. Odiū p̄tinatius residet in pectore: occasione expectās: quo grauius nocere possit. Pro cursu: Impetu. Consternatiōis: Perturbatiōis & mētis ac rōnis cōfusionis. Sine iui tormento: Quia non pōt iratus atq; odio cōcitus non dolore cōmoueri: dum se uidet quā cupit de inimico ultionem sumere nō posse: similis ergo inuidiæ est iracundia: qđ sicut inuidia successu hoīum carpit & carpit una: suppliciuq; suū est: quæ in hoc uno ut inqt Solon iusta est qđ prius inuidum punit: sic & ira sibi prius qđ alteri nocet: qđ dolet cum ultionē de inimico se sumere non posse uidet. Anxius: Sollicitus qđ ultionē implere nō possit. Certissimæ sūt ima, uerissima signa & idicia quib; n. aliq; dissimulare uelit: tamen facere nō posset: qn in dictis & factis hos affectus aperiat.

OLI,
Salina
tor irā
in po
ro, dis
simu
lare
nō po
tuit

Cum aduersus Hasdrubalē: Quod necesse sit aliquo dicto uel facto hos in hoībus affectus aperiri: Salinatoris & alior; exēplo cōprobat. Salinatorē ob artissimā legē de Sale uendēdo latā populor; molestā fuisse dānatum dixim; ī capitulo de cēsura & de recōciliatis. Is octauo post dānationē anno a Marcello & Valerio cōsulibus ex agris: quo se p̄ summū dolorē receperat in urbem reuocatus: & cum C. Claudio Nerone consul creatus: cum īperium diu recusasset: tandem a senatu & populo recipere coactus est: prouincias sortiti cum in suam uterq; proficiscerentur eos populus ad portas usq; profecuti sunt memoriæ proditum est plenu adhuc ira in ciues, M. Liuium ad bellum pficiscentem: monenti, Q. Fabio: ne priusquā genus hostium nosceret temere manus confereret respondisse: ubi primum hostium agmen conspexisset pugnaturum: conueneret: quæ causa esset festinandi: aut ex hoste egregiā gloriam iquit: aut ex ciuib; uictis gaudium meritum certe & si non honestum capiam: nō potuit quam gestabat in pectore iram dissimulare salinator. Aduersus Hasdrubalem: Qui uenerat in Italiā ut se Hannibali fratri coniungeret qđ si factum esset actum fortasse de imperio Romano fuisset, & Manum conferere: Pugnā committere. Ira tunc atq; uirtus: Ex his inquit uerbis & se ira adhuc laborare: & uirtute præditum esse significauit: cum enim respondit se ex ciuib; suis uictis gaudium receptur; iracundiam aperuit: cum uero triumphum exoptaret uirtutem indicabat. Illa: Scilicet ira iniustæ damnationis. Hæc: Scilicet uirtus gloriæ cupida. Sed nescio an eiusdem fuerit: Non uidet; eiusdem hoīs eē: tanta animi perturbatione commoueri & ostes pariter uincere. Hoc dicere: Ita respondere: signum erat imbecilitatis: qđ ira & odio uincebatur. Sic uincere: Eximia uirtutis fuit: tanta strage hostes superare: nam in ea uictoria par hostibus reddita fuit cannensis clades: qđpe ubi Hasdrubal cum supra, lx. milium hostium cæsum fuit.

OLI,
G. Fi
gulus
iracun
dæ re
pulsā
tulit

Ardentis spiritus uirum hunc iracundiæ stimuli egerunt. Non mirum est bellicosum & ingentis spiritus hominem ira perturbatum esse cum humanissimum & domesticis operibus intentum. G. Figulum eiusdem passio superauerit: ut eum prudentiæ & moderationis immemorem fecerit. Mansuetissimum: Qui remissioris spiritus erat, & Pacato iuris ciuili iudicio: Iusperitus optimus erat: qui hominibus in pace consulere: & de iure ciuili disceptare posset. Consulatus enim: Hic Figulus cum Scipione nasica consul creatus magistratu se abdicare coactus est: qđ in eorum comitiis tabernaculum uicio captum fuisset: ut in capitulo de seruata religione diximus. Hic ergo tam ægre tulit in aliis comitiis repulsam ut iram dissimulare nequiuert. Nam postero die multos: qui eum de causis suis consulturi uenerant dimiserit inconsultos dicens. Scire quidem illos consulere: non autem consulem facere: qua uoce facile indicauit: quanta ira percitus esset. Sed aliquanto melius non dictum: Quāquam merito dixisset quia repulsam non merebatur: illi tamen honestius aliquanto fuisset non dixisse: quia uiro graui & sapienti irasci semper turpi fuit.

tormēto sui: uiolētus qđ dolorem cū iferre uult patit; amara sollicitudie ne non contingat ultio anxius: sed proprietatis eorum certissimæ sunt imagines: quas dii ipsi in claris psonis aut dicto aliquo: aut facto uehementiore conspici uoluerūt.

De Liuiio Salinatore.

Cum aduersus Hasdrubalē Liuius Salinator bellum gesturus urbe egrederetur: monente Fabio maximo ne ante descenderet in aciem quam hostiū uires aiūmq; cognosceret: primam occasionē pugnādi nō omittur; se respōdit. Interrogatusq; ab eodē qđ ita tam festināter manū cōserere uellet: ut quā celerrime iqt aut gloriā egregiā ex hostib; uictis: aut ciuib; pstratis gaudiū capiā. Ira tunc atq; uirtus sermonē eius iter se diuiserūt: illa iniustæ dānationis memor: hæc triūphi gloriæ itenta. Sed nescio an eiusdem fuerit hoc dicere & sic uincere.

De Figulo.

Ardentis spiritus uir; & bellicis opibus assuetum hūc iracundiæ stimuli egerūt. Gn. aut Figulū māsuētissimū pacato iuris ciuili iudicio celeberrimū prudētiae moderatiōisq; imemorē reddiderūt. Cōsulatus. n. repulsæ dolore accēsus eo qđem magis qđ illū bis p̄ri suo datū meminerat: cū ad eū postero comitiōr; die multi cōsulēdi cā uenissent: oēs dimisit: p̄factus oēs cōsulere scitis cōsulē facei nescitis dictū grauius & merito: sed tñ aliq̄to melius non dictū. Nam quis Populo Romano irasci sapienter pōt;

Taq; ne illi: Grauius & iniquo aīo tulit pars Romana nobilitatis. Gn. Flauū libertio p̄re natū p̄torē a Populo Ro. fuisse creatū: q̄ idignitatem cū æquo aīo ferre nō possent irā suā oībus idicauerunt: nā p̄ dolore sibi annulos: & suis æqs phaleras demptas abiecerūt: nec minorē dolorē significarūt q̄ si funesta facta eēt eorū familia. Pli. lib. xxxiii. na. histo. dicit: Falli plerosq; q̄ putāt equestre ordinē tum eēt abieciisse annulos qm̄ in Fastis adiectū sit hoc: sed & phalera posita pp̄ q̄ nomen eqtū adiectū sit: annulos quoq; depositos a nobilitate nō ab uniuerso senatu. Itaq; Referē ad sup̄iora q̄a nemo iuste irasci pōt Populo, Ro. Illi: Nobi-

De Patritiis Romanis.

Taq; ne illi qdē pbādi quīs factū eorū nobilitatis splēdore p̄tectū sit: q̄ Gn. Flauius humillimæ quōdā sordis p̄turā adept⁹ erat: offensi annulos aureos sibimetipsis: & phaleras eqs suis detractas abiecerūt: doloris ipotētia tantū nō luctū p̄fecto testati: talis iræ motus aut singulorū: aut paucorū aduersus populū uniuersum & multitudinis erga principes ac duces eiusmodi.

De Iuuentute Romana ac Manlio Torquato.

Manlio Torq̄to aplissimā & gloriosissimā ex latinis & cāpanis uictoriā in urbē referēti: cū seniores oēs lætitia ouātes occurrerēt iuniorū nemo obuiā p̄cessit: q̄ filiū adolescentē fortissime aduersus iperū suū p̄liatum securi p̄cussum occidisset: miserti sunt æquales nimis aspere p̄niti: nec factum eorum defendo: sed iræ uim indico: quæ unius ciuitatis: & ætates: & affectus diuidere ualuit.

Adēq; tantū potuit ut uniuersum populū romanū eqtatē a Fabio cōsule ad hostiū copias p̄sequēdas missum: cū & tuto & facile eas li-

periculosum bellum eēt uiderent: tum deorum admonitione quam in somnis acceperant: q̄ aut ipsorum alteri: aut uniuerso exercitui cadendum esset: tum maxime q̄ aduersus latinos bellandum eēt: lingua: moribus: armorum genere: institutis ante omnia militaribus sibi congruentes: milites militibus centuriones centurionibus: tribuni tribunis compares: collegæq; hisdem p̄sidiis sæpe: hisdem manipulis permixti fuerāt: per hęc ne quo errore milites caperentur: & ut militaris disciplina ad p̄scos redigeretur mores edicunt consules: ne quis extra ordinem in hostem pugnaret: forte inter cæteros turmarum p̄fectos qui exploratum in omnes partes dimissi fuerant. T. Manlius consulis filius super castra hostium cum suis turmalibus euasit: ut uix teli iactu ab statiōe maxima abesset: ibi a Genucio quodam latino ad singulare certamē prouocatus Manlius: siue q̄ ferocis animi iuuenis esset: siue ira seu detractandi certaminis pudore: seu inexuperabili ui fati: oblitus imperiū patris & consulum edicti p̄æcepta ad id certamē agitur: uictoria spoliisq; potitus ouans rediit ad patrem dicēs: ut me omnes tuo sanguine natum eēt intelligant prouocatus equestria hæc spolia capta ex hoste cæso reporto: quem pater aduocata cōuisione: ut exemplum cæteris statueret seruandæ militaris disciplinæ: terroremq; oībus incuteret: ne qd̄ auderent contra impatorū edicta moliri: statim spoliari & uirgis cædi ac securi percussus iussit: quo facto exanimati oēs p̄stupore primo quæuerunt: postq̄ ceruice fusus est cruor: tum demum undiq; exortæ sunt uoces: ut neq; lamentis: neq; execrationibus in iperatorem parceret: & hæc in castris: post uictoriam uero illi in urbem redeunti: cum seniores officii gratia obuiam gratulabundi p̄cessissent: ex iuuentute nemo illi occurrere uoluit: q̄ indigne ferrent tantæ indolis filium tam crudeliter a patre fuisse necatum. Quantes: Lætitia gestientes. Aetates: Vis iracundiæ distinxit senes a iunioribus. Et affectus: Quod senes læti: iuuenes tristes & irati.

Ademq; tantū: Hoc fuit p̄iculosissimo tpe uentū & æquorū cū resp̄blica maxia seditiōe itestina laboraret ob agrariā legem quā P. Licinius trib. plæ. inuito senatu ferre uolebat: cum diceret uenisse tps̄ p̄ ultimam necessitatem huius agrariæ legis patribus iniungendæ: & ideo susceperat rem militariē impediendam: sed annitēte cōsule cæterisq; tribunis hoc uno inuito scriptus est militū delectus: sed Fabio consuli in hoc bello aliquāto plus negocii cum ciuibus q̄ cum hostibus fuit: unus ille uir ipse cōsul rempublicam sustinuit: quā exercitus odio cōsulis q̄tum in se fuit p̄debat: nam cum cōsul p̄ter ceteras impatorias artes quas parando gerendog; bello ædidit plurimas ita instruxisset aciem ut solo equitatu emissio exercitum hostium funderet: insequi fusos pedes noluit: nec illos & si non adhortatio inuisi ducis suum saltem flagitium & publicum in-

les Romani q̄ candidati in cāpum descēderāt, & Nobilitatis splēdore p̄tectū: Quod iustā irā scēdi cām haberēt: sibi infimæ cōditiōis hoīem p̄posuisset. Po. Ro. & Gn. Flauius: Hic primus fuit: q̄ de libertiā gēte ædilis curulis factus rursus cum magna idignatiōe nobilitatis: q̄ ut supra dixim⁹ lib. ii. cap. i. cū ad agrū collegam uisendū uenisset neq; a nobilibus quoq; frequētia cubiculū erat cōpletum sedēdi loco recipere sibi sellā curulem afferri iussit: in q̄ honoratus federet. Humillimæ quōdā sortis q̄ppe libertinæ cōditiōis cuius pater seruus aliquā fuisse, & Annulos aureos: Insignia nobilitatis, & Phaleras: Equorū ornāmēta: cū uiderēt tā infimæ cōditiōis hoīem i dignitatibus sibi p̄ferri: nec sibi ualere q̄q; nobilitatē: ipsius nobilitatis insignia abiecerūt q̄ fieri solebat in funere. Impotētia: Impatientia. Talis iræ motus: Bene exēpla exēplis cōnectit: talis inq; ai p̄turbatio & iracūdia q̄lem supradixim⁹ fuit paucorū erga Populū Ro. q̄ uero sequit fuit Populi Ro. erga paucos imperatores & magistratus.

Manlio Torq̄to amplissimā: Traditū est supra libro secūdo capitulo de disciplina militari. T. Manliū torq̄ti filium: a seuerissimo p̄re p̄lictorem fuisse uirgis cæsum securiq; p̄cussum q̄ cōtra eius edictū extra ordinē cū hoste singulari certamine dimicasset: nam. T. Manli⁹ torq̄tus & P. Decius cōsules aduersus latinos cū graue &

OLI

Flauio
scriba

OLI

Manli⁹
filiū se
curi p̄
cussit

OLI

Fabi⁹
plæbi
iuisus

presentia dedecus postmodo piculū: si aius hosti redisset cogere potuit gradū accelerare: aut si aliud nihil istare in/structos iusi signa referūt: moestiq; crederes uictos execrātes nūc iperatore: nūc nauatā ab egte operā redeunt ī castra: nec huic tam pestilēti exēplo remedia ulla ab iperatore q̄sita sunt: adeo excellētibus īgeniis citius defuerit ars q̄ ciuem regāt q̄ hostem superēt: cōsul romā rediit: nō tam belli gloria aucta q̄ irritato exacerbatoq; in se militū odio. Et tuto & facile: Hoc iō dicit: ne uideant piculo aut labore deterriti detractasse militiā. Immobilem retineret. Ne persequeret hostem: noluit enim ut iperator ex parta uictoria gloriam assequeretur.

OLI.
Appi⁹
Clau.
plæbi
iuifus

Lla uero ē Appio: Appius Claudi⁹ plæbi uehementer iuifus cōsul aduersus Volscos p̄fectus: eadē sc̄auitā in milites q̄ in plæbē uti cōsueuerat. Magna ira & indignatio ferocem militū aium exagitatat qui nulla ui domari poterat: tātum odium aīs ībiberant: itaq; segniter ocio se negligēter cōtumaciter oīa agere: nec pudor nec metus cohercebāt: si citius agi uellet agmē tardius sedulo icederet: si adhortator operis adesset: oēs sua spē motam īdustriam remitterē p̄senti uultus dimittere: tacite p̄tereūtē exccrari: ut iuictus ille odio plæbeio aius interdū moueret: omni ne q̄q; acerbitate prompta: nihil iam cū militibus agere a centuriōibus corruptum. exercitum dicere nihil eorū uolsci nesciebāt: istabantq; eo magis sperātes idem certamen aiorum aduersus Appium habiturum exercitum romanū: q̄ aduersus Fabium cōsulem habuisset: ceterū multo Appio quā Fabio uiolentior fuit: nō n. uincere tātum noluit: ut

ceret delere: legis agrariæ ab eo ipeditæ memorē immobilem retineret. De Appio Claudio Consule.

Lla uero ē appio duci cuius p̄r dū p̄ senatus amplitudine nitit̄ cōmoda plæbis acerrime ipugnauerat: īsensum exercitū faciēdo uolūtaria fuga terga hosti: ne triūphū impatori q̄reret: dare coegit. Quoties uictoriæ uictrix cōgratulationem eius in Torq̄to spernēdā: in Fabio pulcherrimā partē omittendā: in Appio totā fugæ p̄ponendā reddidit.

De eodem Po. Ro.

Ge q̄ uiolēter se ī pectore uniuersi populi romanī gessit eodē tpe quo suffragiis eius dedicatio ædis Mercurii. M. Plectorio primipili cēturiōi data est: p̄teritis cōsulibus Appio: q̄ obstitisset

Fabius sed uinci uoluit: p̄ductus in aciem turpi fuga petit castra nec ante restitit q̄ signa īferentem uolscum munimentis uidit: foedamq; extremi agminis cædem tum expressa uis ad pugnādā: ut uictor iam uallo submoueret hostis: multi gaudere sua clade atq; ignominia: deniq; exacerbati animi palam postulare ut castra ex agro moueant: q̄d cum factum eēt ab Appio uolsci per exploratores re cognita nouissimos aggrediūt: ut a q̄bus perlatus ad primos tumultus signa atq; ordines turbauit: ut neq; imperia exaudiri: neq; īstrui acies possent: nemo ullius nisi fugæ memor eē ita effuso agmine: per stragem corporum armorumq; euasere: ut prius hostis desideret īsequi q̄ Romanus fugere: hoc modo exercitus romanus ob iram imperatoris: non uicere: sed uinci turpiter uoluit: quāq; de nonnullis sumptum fuerit supplicium. Amplitudine: Dum senatus maiestatem tueri nititur. Quoties uictoriæ: Sæpius īquit: iracundia uictorias superauit: quia tanta militum in duces iracundia fuerit: ut nulla ratione efficere potuerint imperatores: ut exercitus cum posset uincere uellet: iracundia igitur uicit uictorias: ut supra monstratum est. Gratulationem eius Torquato: Iuniorum iracundia in Torquatum ei uictoriæ gratulationem eripuit. Quia illi cum uictoria redeunti īfensa iuuentus propter filium crudeliter cæsum nec obuiam prodire officii gratia: nec de uictoria illi gratulari uoluit. In Fabio pulcherrimam partem: Fabio bonam uictoriæ partem ademit: quia fusos hostes īsequi noluit. Appio totam: Appium poenitus uictoriæ fecit expertem. P̄ponendam reddidit: Subauditur ubiq; reddidit: est zeugma ab inferiori.

OLI.

Ge q̄ uiolenter: Cum bellum uolscum instaret & ciuitas ipsa secum discors intestino malo laboraret: q̄ execrabili inter se plæbs patresq; odio flagrarent maxime propter nexos ob æs alienum. Fremebat plæbs se foris pro libertate & imperio dimicantes domi a ciuibus captos & oppressos esse: tutioremq; in bello q̄ in pace: inter hostes q̄ inter ciues libertatem plæbis eē: tumultum non modo in foro: sed in tota ciuitate excitauerat unus ex nexibus a creditore suo crudeliter tractatus: iamq; nexi uincti solutiq; se undiq; in publicum proripiunt. Quiritum fidem implorant: sic accenditur furor ut in patres qui tum essent in foro sauitum foret nisi consules ad comprimendam seditionem īteruenissent illis plæbs catenas & uincula ostentabat: & in dignitatem suam exponebat: nec prius destitit q̄ senatus cogere: qui de suis icōmodis cōsultaret. Appius acer īgenio rem iperio cōsulari agendā eē cēsebat: arrepto uno uel altero ceteros q̄tueros collegæ Seruilio mitioris īgenii uiro aliter uidebat: iterea nūciat uolscos ad oppugnādā urbē uenire: exultabat gaudio plæbs ultores supbiæ patrū adesse deos: alius aliū hortari & cōfirmare ne noīa darēt. Seruilius ī publicum p̄cessit: p̄misitq; senatum nexorū habitūq; eē rōnem si arma contra hostes sumeret: statimq; edixit ut uincti nexiq; oēs dimitterentur: neq; impedirentur quominus nomina darent: magnus fuit nexorum numerus: neq; aliorum magis uolscō bello uirtus atq; opera enituit. Consul breui uolscos superat: aruncos quoq; deuincit: cum uictoria rediit in urbem: plæbs promissa consulis senatusq; fidem expectabat. Tum Appius īfensa superbia animo: ut collegæ uanam redderet fidentius de creditis pecuniis dixit & qui ante nexi fuerant creditoribus redditi: & alii nexi sunt. Concursum ad Seruiliū factus: postulant ut aut referat ad senatum aut ciuibus consul aut militibus suis imperator auxilio eēt aduersus collegam. Mouebant hæc cōsulem: sed tergiuersari res cogebat: adeo in cōtrariū nō collega solū: sed oīs nobilium factio p̄stiterat: ita medium se gerēdo: nec plæbis uitauit odiū: nec apud patres gratiā iniuit: breuiq; apparuit apud plæbē æquasse eū Appii odium: certamen consulibus iciderat uter dedicaret Mercurii ædem se

Appi⁹
cons.
iuifus
plæbi

Serui/
li⁹ cōs.
iuifus
plæbi

natus ab se rem ad populū reiecit: utri eorū dedicatio iussu populi data foret: eū p̄esse Aanonā: mercatorū collegiū
 istituere: solēnia p̄ p̄tifice suscipere: populus dedicationē aedis dat. M. Plectorio primipili cēturiōi quo facile appa-
 reret nō tā ad honorē eius cui curatio altior fastigio suo data eēt quā ad cōsulē ignominia factū eē. ¶ Gessit se. Lita.
 ¶ Lāguido p̄rocino: Debili defensione: q̄a collegā & nobilitati resistere nō est ausus. ¶ Negas: negare nemo p̄t ira
 cundia uim maximā eē q̄ fecit ut miles cōsulibus ī dignitate p̄ferret. ¶ Quā q̄dē nō p̄culcauit tm̄: Vere in quā effi-
 tax ex iracūdia: q̄ nō solū ip̄eria cōculcat ut exēplis supra mōstrauimus: sed et facit ip̄sa ip̄erta se ip̄otēter gerere: ut

quo m̄ius aere suo alieno succurreret: & Seruilio: q̄ su-
 ceptā cām suā languido patrocino p̄texisset. Negas
 efficacē irā: cuius hortatu miles sūmo ip̄erio p̄latus ē.
 Quā q̄dē nō p̄culcauit tātū ip̄ia: sed et gessit ip̄otēter.

De Metello.

N Anq̄ Metellus cū utrāq̄ hispaniā cōsul prius
 deinde p̄cōsul pene iam subegisset: postq̄ co-
 gnouit. Q. Pōpeiū cōsulē inimicū suū succes-
 sorē sibi mitti: oēs q̄ mō militiā suā uoluerūt finiri di-
 misit: cōmeatus petētibus: nec causis excussis: nec cōsti-
 tuto tpe dedit: horrea custodibus remotis oportuna ra-
 pinā p̄buit. Arcus sagittasq̄ cretēsū frāgi: atq̄ ī amnē
 abiici iussit: Elephantis cibaria dari uetuit: q̄bus factis
 ut cupiditati suā idulsi: ita magnifice gestarū rerū glo-
 riā corrupit: meritūq̄ honorē triūphi: hostiū q̄ irā for-
 tior uictor amisit.

De L. Sylla.

Q Vid Sylla: dum huic uicio obtēperat: nonne
 multo alieno sanguine p̄fuso ad ultimū & suū
 erogauit: Puteolis. n. ardēs indignatiōe q̄ Gra-
 uis princeps eius Coloniae pecuniā a decurionibus ad
 refectionē capitolii p̄missam cūctatius daret ai cōcita-
 tione nimia: atq̄ imoderato uocis ip̄etu: cōuulso pecto-
 re: spiritū cruor̄ ac minis mixtū euomuit. Nec senio iā
 p̄lapsus utpote sexagesimū ingrediēs: sed alita miseris
 populi romani ip̄otentia furens: igit̄ in dubio est Syl-
 la ne prior an iracundia Syllae sit extincta.

N Eq̄ ab ignotis exempla petere iuuat: & maxi-
 mis uiris exprobrare uicia sua uerecūdia est:
 ceterū cū p̄positi fides excellētissima quāq̄
 cōplecti moneat: uolūtas cēdat: dum p̄clara libenter
 p̄bando necessaria narrandi conscientia non desit.

mis statim subnascebant & scaturiebāt: alii donec totū corpus in eā labē cōuersum sibi uitā tam tetro genere mor-
 tis eripuit: ne ciuium romanorū funera ab eo crudeliter lacerata iacerēt inulta: uerū teste Pl̄. ut diximus cōstat illū
 in hoc suā foelicitatē dānasse: q̄ capitoliiū dedicare nō potuisset. ¶ Puteolis: Distat hoc oppidū decē passuū milibā
 Neapoli: & est positū aduerbialiter ac si diceret Venetiis puteoli. olog. ¶ Cunctatius: Tardius p̄miserāt decuriones
 certā pecuniā q̄titatē ad capitolii refectionē: quā cum tardius coloniae princeps exegisset ip̄atientia doloris & irā
 Sylla spiritum cum sanguine fudit. ¶ Nec senio: Occurrit tacitae obiectiōi: q̄ nō ira: sed nimia senectute perierit: di-
 cit nō ita eē ad sexagesimum annum puenerat: q̄ adhuc atas robusta eē cōsueuit. ¶ Sed alita miseris Populi Ro.
 impotētia. iam multo antea nutrita animi impotentia in reipublicae ruinis.

N Eq̄ ab ignotis: A domesticis trāsies ad externa dicit nō iō se uelle externorū hoium irā odiūq̄ referre:
 q̄a clarissimis uiris uitia iuuat exprobrare: sed ut p̄positi sui fidem adimpleat: quoniā ab initio cuncta
 rum gentium facta simul ac dicta memoratu digna complecti uelle p̄misit. ¶ Fides p̄positi: Quia in
 se facturum promiserat. ¶ Voluntas: Scilicet mea quā nisi honesta complecti uellet.

se continere non possint.

N Anq̄ Metellus. Q. Metellus consul
 prius: deinde p̄cōsul ceteriorē & ulte-
 riorē hispaniā puiciā tā foelicibus
 auspiciis gesserat: ut ad gloriae cu-
 mulū nil nisi triūphus deesset: uerū ubi. Q. Pō.
 inimicū suū cōsulē factū & sibi successorē fu-
 turū cognouit: tāta mēris cōsternatiōe & ira cō-
 motus ē: ut dum libidini suae studet idulgere
 & inimici futurae gloriae detrahare suā ip̄e cor-
 ruperit: triūphumq̄ p̄pe partū amiserit: exerci-
 tū. n. diminuit cōmeatus & horrea negligēter
 hostibus diripiēda reliquit: arcus & sagittas con-
 fregit: Elephātes fame cōsumpsit: nihil deniq̄
 quo se aduersus hostes tueri posset Pōpeio re-
 liquit. ¶ Vtrāq̄ hispaniā: Vteriorē & ceteriorē.
 ¶ Deinde p̄cōsul: q̄a in seq̄ntē annū post cōsula-
 tum illi puincia fuerat progata: ut p̄cōsul ī ea
 bellū gereret. ¶ Dimisit: Exauctorauit: & mili-
 tia uocationē dedit. ¶ Cōmeatū: Liberā ab eū-
 di ad tps̄ ptatem q̄ uulgo appellamus licentiā.
 ¶ Cretēsū: q̄ auxiliaries erāt Populi Ro. ¶ Ele-
 phātis: Aut media cōsumpsit elephātes aut eos
 macilētia reddidit inutiles: ne illoz̄ opa Pōpe-
 ius uti posset. ¶ Hostiū q̄ ire fortior uictor. Fa-
 cilis inq̄ hostē potuit supare q̄ irā: nam uicit
 hispanos: ip̄se uero uictus ab ira est.

Q Vid Sylla: A ceteris ferme oib̄ au-
 ctoribus dissentit Valerius q̄ Syllā
 dicit nimia iracūdiae uolētia p̄fisse:
 cum eū cōstet apud alios ut dixim̄
 icidisse ī morbum ex ulcere ītestinis oborto: q̄
 phthiriasis grāca dicit: quo tpe uis tāta pedu-
 culoz̄ toto eius corpe emanauit: ut nullo ar-
 gumēto cohiberi possent: atq̄ hoc pacto mor-
 tem obiisse: sed Valerius aliter sentit: q̄ si indi-
 gnatiōe nimia pectus cōuulserit spiritū cū san-
 guine effuderit: q̄a Caius puteoloḡ princeps pe-
 cuniā ad refectionē capitolii p̄missam tardius
 reddidisset: magnū fuit sine dubio irā ī pectorē
 ad mortē usq̄ cōcipe: fuit aut̄ genus illud mor-
 bi tātae uirtutis ut ab arcana q̄dā naturae rōne
 pueniēs nullius medicinae remedio: aliaue ra-
 tiōe cohiberi potuerit: absterfis. n. dilutisue pri-

OLI.
Metel-
lus in
hispa-
nia

OLI.
Syllae
mors

Puteo-
li

OLI.

OLI.
Alexā/
der ira
cund⁹

Lexandrū iracūdia: Cum pp regē gestarū magnitudinē & originis opinionē q̄ ex diuio semie natus eē crederef Alexāder: iam ppemodū ī nūero deorū haberef: sola iracūdia illi coelū eripuit: ut iter deos nō sit cōnumeratus. ¶ Quid obstitit: Quasi dicat nihil: nisi iracūdia obstitit quo minus in coelū ascende- ret: cū n. diceref ex stirpe diuina natus: q̄ sanguis īmanis cōcubitu fuisset cōceptus quā ī cubiculo ma- tris saepe uisam pdigii speciē iteruenturū Philippi euolutā repente atq̄ ex oculis elapsam ferunt: cūq̄ hāc hoīum

Lysi/
macus
leoni
obie/
ctus

crederet: sed obstitit iracūdia. ¶ Lysimachus leo ni obiect⁹: Fuit lysimachus teste Iustino illustri q̄dem Macedōiā loco natus: sed uirtutis expi- mentis oī nobilitate clarior: q̄ tāta in illo fuit: ut ai magnitudie philosophia ipsa uirtuq̄ glo- ria oēs p̄ quos oriēs domit⁹ est uicerit: q̄ppe cū Alexāder callisthenē philosophū pp salutatio- nis p̄sica iterpellatū morē insidiarū q̄ sibi para- tā fuerāt cōsciū fuisse ratus eēt: eūq̄ truncatis crudeliter mēbris: abscissisq̄ aurib⁹ ac naso la- biisq̄ deforme ac miserandū spectaculū reddi- disse: insup cum cane in cauea clausum ad me- tum ceterorū circūferret tunc Lysimachus au- dire callisthenē & p̄cepta ab eo recipe uirtutis solitus: misertus tāti uiri nō culpā: sed liberta- tis poenas pendētis uenenū ei in remedium ca- lamitatū dedit: q̄ adeo egre Alexāder tulit: ut eum obiici ferocissimo leoni iuberet: sed cū ad cōspectū ei⁹ cōcitus leo ipetū fecisset: manum manipulo iuolutā lysimachus in os leonis īmer- sit arreptaq̄ lingua ferā exanimauit: q̄ cū nun- ciatū regi eēt admiratio ī satisfactiōe cessit ca- riorēq̄ eum pp cōstantiā tātā uirtutis habuit. ¶ Et clyt⁹ hasta traiect⁹: Solēni quodā die Ale- xander amicos suos in cōuiuū uocat: urbi or- ta iter ebrios regē a Philippo gestarū mētiōe: p̄- ferre se p̄i ipse regē quā suarū magnitudinē ex- tollere celotenus coepit. Assentāte maiore cōi- uarū parte: itaq̄ cū unus ex senibus Clytus ductus fiducia amicitiae regiae cuius palmā tenebat memoriāq̄ philip- pi tueref laudaretq̄ eius res gestas: adeo regē offendit: ut telo a satellite rapto eundē in cōuiuio trucidauerit: q̄ ca- de exultās mortuo patrociniū philippi laudēq̄ p̄nā militiae obiectabat: postq̄ satiatus caede aīus geuit: & in locū irā successit existimatio: mō p̄sonā occisi: modo cam occidēdi cōsiderās pigere eum facti caepit: q̄ p̄nas laudes: tā iracunde accepisse se q̄ nec cōuicia debuisset: amicūq̄ senē & inoxium a se occisum iter apulas & pocula dolebat: eodē igif furore ī poenitētiā quo pridē ī irā uersus mori uoluit: primū ī fletus p̄gressus amplecti mortuū uulne- ra tractare: & q̄si audiēti cōfiteri demētiā arreptū taelū in se uertit: pegissetq̄ facinus nī amici iteruenissent māsit hāc uoluntas moriēdi ēt in seq̄ntibus diebus. Cice. tuscu. q̄one q̄rta: ut Alexādrū regē uidemus q̄ cū interemisset Clytum familiarē suū uix a se manus abstinuit tāta uis fuit poenitēdi. Seneca ad Luciliū epistola. lxxxiii. cuius p̄- cipium est. Singulos tibi dies refert inqt Alexādrū macedonis exēplum q̄ Clytum carissimū sibi ac fidelissimum iter epulas trāssodit: & itellecto facinore mori uoluit. ¶ Calisthenes mori iussus: De hoc Calisthene dixi⁹ supra ī cap. de sapiēter dictis exemplo Aristotelis. Nam ille aduersus Dariū proficiscenti Alexandro comitem dederat memoratq̄ ut regis auribus aut iocunda diceret aut silentiū seruaret q̄ neutrum fecit calisthenes. ¶ Quia tres maximas uictorias: Bene inquā iracundia maxime obstitit quominus in deorū numeꝝ trāsserret. Nam quīs ter Dariū uicerit: totiens tamē & ipse ab ira supatus est. ¶ Tres uictorias: Ter uicit Dariū persarū regē. Primo in capis Adrastris: ubi in acie persarū fuere sexcēta milia militum: deinde apud Tarium montem in qua pugna fuere ccc. milia peditum: & cētum milia eq̄tum. Postremo haud p̄cul a Babilone quo cōfugerat Dariū.

Clyt⁹
ab Ale
xādro
occis⁹

OLI.
Punico

Vam uehemēs: Quāto odio romanos p̄sequeref Hamilcar penorū dux suis ipse uerbis idicauit: cū n. filios q̄ttuor haberet se q̄ttuor leoninos catulos in p̄niciem. Po. Ro. nutrire p̄dicabat cum eos magis ī p̄nā exitium aluerit. ¶ Vehemēs: Efficax odium. ¶ Hamilcaris odium: Cum multi fuerit hamilcares carthaginēsum duces dubitari posset de quo Valerius dicat. Loquit ergo de Hamilcare Hānibalis pa- tre qui quo punico bello supatus a Romanis: Siciliam: Sardiniamq̄ amisit. ¶ Quattuor. n. Tres dumtaxat fuisse Iustinus tradit: Hānibalem. Asdrubalem. & Saphonem.

OLI.

Quibus Hānibal: Liuius decade secūdi punici belli ī p̄ncipio. Fama ēt est inqt Hānibalē annoꝝ ferme nouē pueriliter blādiētem patri Hamilcari ut duceret in hispaniā cum p̄fecto aphrico bello exercitum eo traiecturus sacrificaret altaribus admotum tactis sacris iureiurādo adactum se cū primū posset ho- stem acerrimum fore. Po. Ro. ¶ Maturā: Tempestiue utpote in puerili aetate. ¶ Instātis: Quod aduer- sus hispanos parabat. ¶ Commilitium: Comitatum militiae ut patri duci comes iret in militiam.

OLI.

De Alexandro Rege.
Lexandrū iracūdia sua ppemodū coelo diri- puit: nā qd obstitit quo minus illuc assurgeret nisi Lysimachus leoni obiectus & Clytus ha- sta traiectus: & Callisthenes mori iussus: q̄a tres maxi- mas uictorias totidē amicoꝝ iniustis caedibus uictor edidit.
De Hamilcare.
Vam uehemēs deide aduersus populū roma- num Hamilcaris odiū. Quattuor. n. puerilis aetatis filios itues eiusdē numeri catulos leo- ninos in p̄niciē iperri nri alere se p̄dicabat: digna nutri- mēta quā ī exitiū p̄nā suā (ut euenit) cōuerterentur.
De Hannibale.
Quibus Hannibal maturā adeo p̄ris uesti- gia subsecutus est: ut eo exercitū in hispaniā traiecturo & ob id sacrificāte octo annoꝝ na- tu altaria tenēs iuraret se cū primū p̄ aetatem potuisset acerrimū hostē. Po. Ro. futurū: ut p̄tinacissimis p̄cibus instantis belli commilitium exprimeret.

OLI.
LIQ
prio
tio

De significare: Rursus cū significare uellet hannibal quāto inter se odio carthaginenses Romaniq; laboraret terrā pede percussit & puluerē excitauit: deinde tū belli finē inter eos futuz dixit cū alterutra pars in cinerem fuerit resoluta quod tandem ductu: & auspiciis Aphricani inferioris Carthaginicon-

OLI

tigit. Influcto in. Incusso. In puerili pectore: Hoc dicit ut sequens coniungat exemplum. Amq; semiramis: Hoc magis ad mulieris uirtutē & magnanimitatē q̄ ad iudiciū & iracūdiā spectare

OLI

n uidet cū i cubiculo caput exornāti ut mulieres solēt sibi nūciatū eēt babylōiā a se defecisse: tāta ut Vale-

De Eodem Hannibale.

Dem significare Cupiens q̄to inter se odio Carthago & Roma dissiderēt: influcto i terram pede suscitatoq; puluere tunc inter eas fore finem belli dixit: cum alterutra pars in habitum pulueris esset redacta: in puerili pectore tantū uis odii potuit: sed in muliebri quoq; æque multum ualuit.

De Semiramide regina Babyloniæ.

NAmq; Semiramis assyrioz regina cū ei circa cultū capitis occupatæ nūciatū eēt Babyloniā defecisse altera pte criniū adhuc soluta p tinus ad eā expugnādā cucurrit nec pri⁹ decorē capillorū in ordinē quā tātā urbē i ptatē suā redegit. Quo circa statua eius Babylone posita ē illo habitu quo ad ultionem exigendam celeritate præcipiti tetendit.

De Auaritia. Cap. III.

Rotrahaf etiam in medium auaritia latentium indagatrix lucrorum manifeste pda auidissima uorago nec habēdi fructu scelix: & cupiditate q̄rēdi miserrima.

De M. Crasso & Q. Hortensio.

Um admodū locupleti. L. Minutio Basilio falsum testamētū qdā in grācia subiecisset eiusdēq; cōfirmādi grā potētissimos ciuitatis nræ uiros. M. Crassum & Q. Hortensiu: qbus Minutius ignotus fuerat tabulis hæredes inseruisset quāquā euidēs fraus erat tamē uterq; pecūiæ cupidus facinoris alieni munus nō repudiauit quātā culpā q̄ leuiter rettuli: lumia curiæ: ornamēta fori: qd scelus uidi-

dit ira pcita ē: ut alii uolūt ai magnitudie fuit ut nō prius reliquū capitis (iā, n. pte exornauerat) redimere uoluit q̄ urbē i suā deditiōne redegerit. Multa de hac scēmā p̄clara legunt apud Diodoz siculū li. iiii. tā de natiuitate q̄ mirabilis fuit q̄ de uirtute & reb⁹ gestis: iter q̄ illd pulcherrimū q̄ cū Min⁹ assyrioz rex i bactrianis bactrā urbē nā loci & magnitudine & arce ac cæteris reb⁹ q̄ ad defensionē spectāt mūtitissimā obsideret: q̄a expugnare n̄ posset una mulier igenio & uirtute sua expugnādāe urbis rōnē iuenit. cū, n. adducta eēt i castra a menōe ei⁹ marito, nondū, n. uxor Nini facta fuerat illa ut acumine p̄stabat igenii p̄specta obsidiōe tū loci urbisq; situ quaq; adiri posset ai aduersis arcē q̄a loco natura mūto difficilior erat: & quē null⁹ antea tēparat accessu custodiis uacua cōspexit: & intētis oibus ueluti arce ab hoste tuta ut inferiori pti cāpestri subsidiū ferrēt: sumptis q̄ p loca petrosa abruptaq; ascēdere soliti erāt p aditū uallis p̄cipitē supata loci asperitate pte arcis cœpit: magnoz ad terrorē excitato tū multu signū captæ arcis obsidētib⁹ dedit: oppidiā arce amissā obstupefacti de relictis mœnibus fuga saluti cōsulerūt: capta ciuitate admiratus Semiramidis uirtutē Ninus eam sibi uxore asciuit. Babylōiā: accusatiu⁹ græcus ē Defecisse: descuiisse. Iā parte crinium: iā capitis partē exornauerat pars altera soluta erat. Decorē: ornatū & pulchritudinē. Tātā urbē: quā cōstat omniū orientaliū maximā esse. Quo circa statua eius. Ne tantæ rei memoria posset aboleri statua illi Babyloniæ erecta est eo quo urbem uendicauerat habitu.

Bactra urbs

THE

Rotrahaf: dicitur de auaritia eā quodāmō diffinit. Sal. uero multo melius, dicit. n. auaritia pecūiæ stu-

OLI

diffinitio

diū hēt q̄ nēo sapiēs unq̄ cōcupiuit: ea q̄ si uenenis malis ibuta corp⁹ aiūm q; uirilē effœmiat spq; ifinita & ifatiabilis ē neq; copia neq; inopia minuit. Cū illā igni cōparauit cui q̄to pl⁹ materiæ supimponit tāto magis icēdit: sic & auaritia q̄to plus hūerit tāto magis cōcupiscit: nā semp̄ crescit amor nummi q̄tū pecūia crescit: ut luue, un̄ ē illud tritū apud oēs puerbiū cū cætera uitia senescāt sola auaritia iuuenescit. Auidissima uorago: Cupidissima p̄funditas q̄ nulla copia repleti possit. Præda: nēo est q̄ dubitet auaritiā eē p̄dæ ministrā: auarus, n. pp auiditatē nullū quæstū sibi turpē esse putat: nā quortidie fraudat: decipit: poscit: paciscit: aufert: eripit: spoliat: expilat: depeculat: testē supponit: omnia deniq; per fas & nefas accumulatur: ergo q̄a nunq̄ satiat recte uoragini comparatur. Neq; habendi fructu scelix: scelix est qui ex rebus partis fructum capit. hoc autem non accidit auaro: non igitur scelix.

Proverbium

Um admodū locupleti: Ci. li. iiii. officioz. Cōsideremus igt q̄ faciūt hi q̄ habent bōi. L. Minutii Basili locupletis hoīs falsum testamētū qdā e grācia Romā attulerūt: qd quo facilius obtinerēt scripserunt secū. M. Crassum & Qu. Hortensiu hoies eiusdē ciuitatis potētissimos: q̄ cū illud falsum eē suspicaret, sibi at nullius eēt cōscii culpæ alieni facinoris munusculū nō repudiauerūt: qd ergo satin hoc ē ne deliquisse uideat mihi certe nō uidet: uide igit qd faciat auaritia uiros clarissimos q̄ bōi habebant Romæ ciuitatis p̄cipes ipulit ad p̄bationē testamēti qd sibi alioz bonoz insidiator obtulerat. Subiecisset. Nā mortuo Minutio testamētū ille nō Minutii testatoris: sed aliud a se scriptū subiecit. Quibus: Minutius ignotus fuerat. Argu-

OLI

LIBER NONVS

mētū potissimū: testamētū illud falsum eē q̄ ab ignoto eēt hæredes cōscripti. Quātā cul. Inuehit quodāmo in hos Vale. cū dicat tm̄ crimē tā leui rephēsiōe pstringi nō debere q̄p̄e cū ciuitatis lumia curia foriq̄ p̄icipes tāta auaritia capti sint ut eēt falsum testamētū cōprobare uoluerint. Quā breuiter ret. Quasi dicat q̄ lōgiori orōne & rephēsiōe fuit psequēda. Captura: lucrū utilitas acq̄sitiō: a capesendo dicta ut captura pisciū. Texerūt. Defen- derūt amplitudine sua q̄a nemo inuētus est q̄ cōtra hōz hominū auctoritatē testamētū illud rescindere auderet.

OLI.

Erū aliq̄to maior. Vis magna auaritiæ Crassum & hortēsiū incessit: sed multo maior Cassiū cū hispa- niæ puincia p̄fectus Syllanum & Calpurniū, q̄ cōiurauerāt i eū dep̄- hēdisset cū pugionibus q̄bus eū oc-

Pugio

cisuri uenerāt pecūia corruptus utrūq̄ dimi- sit icolumē nā alter q̄nq̄gies sextertiū: alter se- xagies daturū pmisit. Aliq̄nto maiores. Sci- licet uires dedit auaritia. Pugionibus. Pugio breue telū lateri adherēs a pungēdo uel ut alii uolūt a pugno dictus. At q̄s dubitet: Exage- rat huius hominis auaritiā ut dicat eū precio uitā fuisse uenditū: si quis tantundem obtu- lisset quātum ab utroq̄ illorum accepisset: iu- gulum ei sine dubio refecandum præbuisset.

THE.

In. Q. Cassio. Q. Cassius lōginus is fuit: q̄ p̄- tiū Cæsaris Hispaniā cū legiōibus obtinebat. historiā refert Oppius aut Hirti⁹ de bello Ale- xandrino: q̄ belli ciuili Pompeiani quartus est.

OLI.

Aetere auaritia: Superiores ferme oēs Septimilius auaritia supauit q̄ auri sacra fame cōpulsus scā ami- citiæ iura uiolauit. Cū. n. C. Grac- chi familiarissimus eēt ut i uita Gracchoz le- git post dānatū Gracchū animū fortūa muta- uit p̄posito. n. p̄ cōsulē p̄mio q̄cūq̄ Gracchi ca- put detulisset ad eū illi tātūde auri repēsaturē nulla mora scelestissimus hō caput amici trū- catū n̄ solū ad p̄sulē detulit: sed eēt euacuato cra- neo infusoz plūbo quo plus auri reciperet i si- sum hastæ p̄ ora uulgi deportauit tāq̄ cæsi ho- stis spoliū. Pilo i fixū. Q̄d fuit multo fædius. Auro repēsaturē: Edictū fecerat Opimi⁹ cōsul- setātū auri datuz q̄ti pōderis Gracchi caput esset: ei. si q̄ caput illud ad se detulisset. Liq̄to: soluto & liq̄facto plūbo. Cauatā ptē: Videli- cet educto cerebro ex craneo: q̄d eēt i. M. Cras- so a milite partho factū fuisse legimus. Fue- rit ille seditiosus: Fac ita eē ut seditiōis cā leges ferre uoluerit gracchus & merito cæsus fuisse uideat: nō tamē debuit Cliens tāto auaritiæ ipetu ferri ut patronū bene de se meritū auri cupiditate tā crudeliter necaret: ut eēt mortuo insultaret. Fuerit ille seditiosus: Cōcedat inq̄t seditiosum fuisse Gracchū: hoc at̄ dicit q̄a dubitat an priuataz opū cupiditate: an reip̄ utilitate agrarias leges ferre uoluerit. C. Gracchus. Cic. in exortatiōi- bus indigne cæsum fuisse fatef: nā & Opimius cōsul paulo post fuit interemptus siue p̄pter quasdam seditiōnū suspiciones siue p̄pter iniustam Gracchi mortem. Bono perierit exemplo. Occisus fuerit pro utilitate reip̄b. ut a seditiōibus sibi caueant reliqui ciues cum exemplo Gracchi moniti sint quæ seditiōis uiris præmia decer- nantur. Tamen scelesta fames: Scelerata cupiditas: Virgili. Quid non mortalia pectora cogis auri sacra fames. Esurire: Vehementer cupere & permansit in translatione quia dixerat fames: ideo esurire subiunxit.

OLI.

Diū merita: Merito inq̄t Septimilius auaritia eēt odio: at Ptolemæi regis eēt risu psequēda: dixit in eadē moderatiōe cū senatus audisset Ptolemæū regē Cypri gradē cōflare pecuniā ueritus ne tantis opibus rex incitatus bellū renouaret Cyprū in puincia formā redigere cōstituerūt q̄d ubi regi nūciatū eēt opes suas peti id q̄d erat existimauit itaq̄ ut Romāos opiniōe & pecūia frustraref eā totā nauibus iposuit eo aīo ut his pforatis obrueret q̄d cū iā altū petisset auaritia ductus facere nō sustinuit: nā cōsiliū salubritate refer- tū auaritia p̄uertit: nā auz & argētū quo nihil carius illi eēt poterat p̄dere nō sustinuit: itaq̄ reuersus opes q̄b⁹ p̄- turus erat reponere maluit: q̄ illis perditis salutem seruare: nam senatus Catonem cū classe misit q̄ regiam pecu- niam Romā deportaret: q̄d ubi sensit Ptolemæus nimio dolore percitus ueneno fata p̄uenit. Anxiis sordibus: Sollicitus auaritiæ cupiditatibus: nā proprie auaritia sordes appellant: eo q̄ hominē sordidissimū faciat. Cor- ripuisset: Congregasset: propterq̄ eas se periturum uideret & ideo omni pecunia imposita nauibus quia senatus

care debebāt: inhonesti lucrī captura inuitati auctori- tatibus suis texerūt. De. Q. Cassio.

Erum aliquāto maiores uires in. Q. Cassio exhibuit q̄ in Hispaniā Siliū & Calpurniū occidēdi sui gratia cū pugionibus depræhē- sos q̄nquagies sextertiū ab illo: ab hoc sexagies pactus dimisit. At quis dubitet si alterum tātum daretur: iu- gulum quoq̄ suū æquo animo illis fuisse præbiturū.

De Lucio Septimuleo.

Aetere auaritia ante oēs. L. Septimulei p̄cor- dia possedit: q̄ cū. C. Gracchi familiaris fuis- set caput eius abscindere & p̄ urbē pilo fixū ferre sustinuit: q̄a Opimius cōsul auz id se repensurū edixerat: sunt q̄ tradūt liquato plumbo eū cauati par- tē capitis quo pōderosius esset expleffe: fuerit ille sedi- tiosus: bono perierit exēplo: cliētis tamen scelesta fa- mes in has usq̄ iacentis iniurias esurire non debuit.

De Ptolemæo rege Cyprioz.

Diū merita Septimulei auaritia: Ptolemæi at̄ regis cyprioz risu psequēda. nā cū āxiis sordibus magnas opes corripuisset p̄p̄q̄ eas piturū se uideret: & iō oī pecūia iposita nauibus i altū p̄cessisset: ut classe perforata suo arbitrio periret & ut hostes p̄da carerēt nō sustinuit. mergere auz & argē- tū: sed futurū suæ necis p̄miū domū reuexit: p̄culdu- bio hic nō possedit diuitias: sed a diuitiis possessus eēt: ti- tulo rex insulæ aīo aut̄ pecuniæ miserabile mancipiū.

Cyprum prouinciam esse decreuerat. A diuitiis possessus est: Re uera diuitiarum seruū regē hūc fuisse dicit, Tq; ut supbia: Trāsit ad superbiam & impotentiam: primū at exēplū est. M. Fului flacci cōsulis q; cū leges reipu. pnciosissimas ferre uellet: unā ut q; peteret ciuitas daret. Alterā ut si senatus id nō pbarer puocatio fieret ad Populū: rogatus uix adduci potuit ut ī curiā ueniret: ubi de his legibus: q; fere uolebat: accuratius cōsultabat: deide cū ptim moneret partī rogaret a senatu ut ab ea sentētia desisteret nulla rōne adduci potuit ut tātā auctoritatis ordini respōsum ullū daret: magna pfecto illius pectori insita supbia: q; dū senatus amplitudinē spernit: nō se cōsulē sed tyrānū exhibuit. Superbia & impotentia: Ex superbia sequitur impotentia: deinde ex impotentia: arrogātia: superbia uitium est quo quis ceteris etiam immerito uult superesse hoc est praeſtare cunctis. Impotentia: Cum prae ira & cupiditate q; contineri nō potest: quo minus sauiat: arrogātia deinde nasci: nā cū imoderato ai affectu rapit q; ad cōtumeliā: tūc oīa sibi arrogat: q;bus ē indignus est. In cōspicuo: in aperto: in manifesto. De ciuitate dāda: Declarat ipſas leges ut q; ciuis Romanus fieri uoluit id ei semp liceret: nā dare ciuitatē nihil aliud est: nisi ciuē creare: pari rōne accipere in ciuitatē & donare ciuitate. De puocatione: Alia lex statuebat p̄terea ut si illi q; ciuitatē cupiebant p̄ senatū impedirent quominus ciues Romani fierēt: puocationē habere possent ad populū: ut si populus censeret dādā eis eē ciuitatē: inuito senatu crearent. Ciuitatē mutare: Suam. surbē relinquere & Romā capescere. Tyrannici spiritus: Si unū tantū senatori respōsum denegasset: Tyrānus merito iudicari potuisset sed cū uniuersum senatū contempserit: plus q; tyrānus dici potest.

OLI

De Superbia & impotētia. Cap. V.
De. M. Fuluio Flacco.

A Tq; ut superbia quoq; & impotētia in conspicuo ponant. M. Ful. flaccus cōsul. M. Plauci ipsei collega: cū perniciosissimas reipu. leges introduceret de ciuitate danda & de puocatione ad populū eorū qui ciuitatē mutare uoluissent: agre compulsus est: ut in curiā ueniret deinde partim monenti: partim orāti senatui ut incepto desisteret respōsum nō dedit. Tyrannici consul spiritus haberet: si aduersus unū senatorē hoc mō se gessisset quo Flac. in totius amplissimi ordinis cōtēnenda maiestate uersatus est.

De. M. Druso Tribuno.

Q Væ amētia. M. quoq; Drusum tri. pl. p sum mā cōtumeliā uexauit: par. n. habuit. L. Philippū cōsulē q; se iterpellare cōcionātē ausus fuerat: obtorta gula & q; nō p uiatorē sed p cliētē suū adeo uiolēter in carcerē p̄cipitē egisse ut multus e naribus eius cruor p̄funderet. Vex. ē cū senatus ad eum mississet ut in curiam ueniret quare non potius inquit ipse in hostiliam curiam p̄pinquam rostris ad me uenit: piget adicere quod sequitur: tribunus senatus imperiū despexit: senatus tribuni uerbis paruit.

De Gneo Pompeio.

Neus at Pōpeius q; insolenter egit: q; balneo egressus ante pedes suos prostratū Hipseū ambitus reum & nobile uirū & sibi amicum iacentē reliquit: cōtumeliosa uoce proculatū: nihil. n. eū aliud agere q; ut conuiuū suum moraret respōdit: & huius dicti conscius securo animo cōenare potuit.

Interpellare: impedire. Non quidē per uiatorem: Dissentit a floro: qui hoc per uiatorem factum esse dicit Pl. de uiris illustribus per ipsum Drusum: dicit enim Consuli legibus agrariis resistenti ita collū in conuiuio obtorsit ut multus sanguis efflueret de naribus. Non quidem per uiatorem reipublicae: Si per uiatorem consulē cōprehendi iussisset res minus indignitatis habuisset: sed tyrannice clientem misit in consulem.

Neus aut Pōpeius: Hipseum Pompei amicissimū Cicero cū aliis in locis tum in epistolis familiaribus plane testat: quem pro Pōpeio in restitutione Alexandrina plurimū elaborasse dicit: ut illa prouincia Pompeio decerneret: hic igif ambitus dānatus q; in petitione consulatus largitione populū corruisset uenit ad Pompeiū aduersus damnationē auxiliū ab eo suppliciter petiturus: erat tū in balneis Pōpeius more maiore paulopost cōenaturus: expectauit Hipseus donec egredere e balneis: prouolutus deinde nte eius pedes rogat ut sibi adesse uelit: cui Pōpeius supbe satis moraturus inqt uenisti cōuiuū meū nō erubuit Pōpeius nobile uirū sibi amicitia coniunctū uidere humi p̄stratū & pedes eius cōplexū tā cōtumelioso respōso p̄terire. Quā insolenter. Scilicet se gessit. Proculatum: Oppressum: pessundatum. Moraretur: Differret.

Q Væ amētia: Notata ē historia ī ca. de libere dictis: ubi uidimus quō M. Drusus tri. pl. se ueluti senatus patronum fecerat: & plæbem ad se Gracchanis legibus eisdemq; socios ad plæbē spe ciuitatis erexit: q;bus pollicitus ē si senatus partes defenderet: paulo post ciues Romanos futuros: cū igif dies promulgādi leges adesset subito tāta uis hoīum undiq; apparuit: ut hostiū aduētū obsessa ciuitas uideret: ausus tamē abrogare de legibus cōsul Philippus: sed app̄hensum faucibus uiator nō ante dimisit q; sanguis in ora & oculos redundaret: hic igif tanta superbia elapsus est: ut etiā senatui petēti ut in curiā ueniret respōdere non dubitauerit ut ad se potius ille ueniret: erat at in hostilia curia: & ita unius insolentissimi tribuni senatus imperio parere coactus est nescio qd insolētius dici posset. Amentia: Superbia amentiae similis.

Fuluio leges

OLI

Drusi insolentia

OLI
Hipseus ambitus reus

OLI.

Le uero: Tulerat Pōpeius legē de largitiōe & corruptela q̄ multi illustres uiri dānati sunt: ubi socerū suū Scipionē hac lege dānari p̄cepit. cū tricētis & sexaginta iudicibus egit ut opitularent̄ socero: accusator cū iudices uideret e foro p̄sequi Scipionē continuo iudiciū dimisit. Plutar. in uita Pōpei. Cæteq; inq̄t cū i reos ambitus ac ex largitiōe corruptos p̄sideret leges scribēs p̄ q̄s iudicia ferebant: i cæteris se honestū integrū seruauit p̄sidiū ornatūq; simul & quietē in curia suo cōsensu suisq; armis p̄bens. in Scipione tātū socero qui cū damnari uidebat: crimen nō effugit: apud n. sese tricentis & sexaginta iudicibus domi cōuocatis

Corne
lia
Pōp. fi.

illi attulit: q̄re accusator ab rei impeti-
tiōe destitit cū Scipionē uidisset medio foro a
iudicibus p̄comitatū: itē paulo infra post pau-
cos ēt dies hipsēus uir cōsularis iudiciū uitans
cognito Pompeiū ad cōnā lotū proficisci eius
genibus accubuit: eūq; obsecrare cōepit: sed Pō-
peius cū fastu eū p̄terit illū inquiens cōnā sibi
disp̄dere aliudq; conclusit nihil. ¶ Non eru-
buit: Quod signū est insolentiæ. ¶ Socerum
suū. Nam Corneliam filiam Pompeio dederat
uxorē Scipio. ¶ Legibus: De largitione & cor-
ruptela. ¶ Virorum ruina: Quia multi his le-
gibus damnati sunt. ¶ Mūeris: Loco beneficii.
¶ Maritalis lecti blanditiis: Vxor̄is illecebris
ductus socerum rogauit absolui contra leges
quas ipse tulerat: ac si diceret ad uxoris libidi-
nem reipublicæ statum temperauit.

OLI.

Etrū factō: De triumuiroq; p̄scri-
ptione sæpius dictū est. Antonii. s.
Octauiani & Lepidi: quā crudeliter
nimis exercuerūt: in ea p̄scriptiōe
Antonius nō crudelis solū sed dicto factōq; su-
perbissimus apparuit: cū in alios: tū i primis in
Casseriū ruffū quē multis cū aliis p̄scripserat:
cuius caput tū a p̄cussoribus iter epulas ei fuis-
set oblatū a tāta spectaculi fœditate cæteri oēs
cōuiuæ oculos auerterūt: ipse uero nō mō nō
auertit: sed ēt p̄ summā insolētiā insultauit: su-
cepto. n. capite manibusq; p̄tractato ac sæpius
reuoluto expectantibus cōuiuīs qd nā dicturus
esset: demum se illum nescire uel non nouisse
dixit: superbe satis: nam in illius contemptu
dixit. ¶ Facto: Quod inter epulas caput ruffi
tractaret. ¶ Dicto: Quod se illum ignorare di-
ceret. ¶ Aduersantibus: Quia nō possent tan-
tam spectare fœditatem. ¶ Superbia de sena-
tore: in senatorem: superbus q̄ illum quem
omnes nouerant se ignorare diceret. ¶ Impo-
tens in occisum. Quod eius caput diu pertractatum tanq̄ ignotum abiecerit.

OLI.
Alexā
dri su-
perbia

Atis multa: Nimia regē fœlicitas ad eā insolentiā regē Alexādrū puexit ut ēt Philippū regē sibi patrē
esse fastidiret: seq; Iouis Hammonis filiū p̄dicaret: cōtēptis deinde Macedonicis moribus & cultu: p̄-
sicos habitus & instituta susciperet: deniq; spreto humano cultu ut se deū faceret fastigio caput exor-
naret. ¶ Virtus: In rebus gerēdis uirtus illius maxia semp̄ enituit. ¶ Fœlicitas: Qua uno tenore p̄spe-
re sibi cuncta cesserūt. ¶ Exultauit: Sublata est. ¶ Fastidio Philippi: Quia fastidiebat Philippū patrē corrupto sa-
cerdote se Hammonis filiū p̄dicari iussit. ¶ Asciiuit: Afferuit uendicauit. ¶ Instituta p̄sica: Nā more p̄sag: se ado-
rari passus est: q̄ apud eos salutandi modus est. ¶ Spreto mortali habitu: Nō cōtentus fuit diademate quo utunt̄
reges. ¶ Diuinū caput æmulatus est: Imitatus est diuinā maiestātē sumpto fastigio diuināq; corona qua deorum
capita coronantur. ¶ Nec fuit ei pudori: Non erubuit Alexander nimio successū elatus dissimulare hominem &
deorum cultu aucupari: sed dum homines deosq; contemnit: id illi merito contigit: ut in deorum numero lo-
cum non inuenerit. Qu. Curtius Alexander inquit non homines sed etiam deos decipit: qui postulat deus credi.

OLI.
Xerxis
supbia

Am Xerxes: Hoc etiam Herodotus tradit cum Xerxes statuisset bellū græcis inferre omnes Asia: p̄ri-
cipes conuocari iussit: quibus p̄sentiū ita fatus est: uos inquit in unum coegi ut mei consilii par-
ticipes facerem: cæterum scitote uobis esse parendum: quid arrogantius: nihil aliud dicere uoluit ni-
si uelitis nolitisue bellum hoc gesturus sum. ¶ In cuius nomine: Audito nomine Xerxis ipsa superbia
cognoscitur quæ tanta in eo fuit ut etiam ipsis diis minitari ausus fuerit: ut compedes Neptuno: de quo quidam
dixit. Qui mare: qui terras: qui cœlum territat armis. ¶ Contraxi: in unum coegi. ¶ Arroganter etiam si uictori:

De Eodem Pomp.

Le uero etiā in foro non erubuit. P. Scipio-
nem socerum suum legibus noxium: quas
ipse tulerat in maxima quoq; reorum & il-
lustriū ruina muneris loco a iudicibus deposcere ma-
ritalis lecti blanditiis statum reipublicæ temperādo.

De Marco Antonio.

Etrū factō pariter ac dictō. M. Antonii cō-
uiuū. Nam cū ad eū triumuirū Cæsetii ruf-
fi senatoris caput allatū esset aduersantibus
id cæteris p̄pius admoueri iussit: ac diu diligenterq;
considerauit: cunctis deinde expectantibus quid nā
esset dicturus: hunc ego inquit notum nō habui: Su-
perba de senatore: impotens de occiso confessio.

Externa de Alexandro rege.

Atis multa de nostris: aliena nūc adiiciant.
Alexādrī regis uirtus & fœlicitas tribus in-
solētiæ euidentissimis gradibus exultauit. Fa-
stidio. n. Philippi Iouē Hāmonē patrē asciiuit: tedio
morū & cultus macedōici: uestē & instituta p̄sica assum-
psit. Spreto mortali habitu diuinū caput æmulatus ē:
nec fuit ei pudori filiū Ciuē hominem dissimulauere.

De Xerse Rege.

Am Xerxes cuius in nomine supbia & impo-
tentia habitat: suo iure tā insolenter usus ē:
qd græciæ indicturus bellū adhibitis Asiae
principibus: ne uiderer inq̄t meo tantūmō usus cōsi-

Si uictor de grecis triumphasset eius tamen dictum arrogas uisum fuisset, & Tam deformiter uicti: Qui nauali praelio a Themistocle superatus in patriam piscatoria nauis turpiter effugere coactus est.

Annibal de supbia q̄ usus fuerit Hānibal post uictoriā ut suorum neminē admiserit ut respōsum p̄ iter: OLI
præte dederit. Liui⁹ q̄ cānēsem pugna ambitiose describit nullā pr̄sus mētione facit quinimmo post
uictoriā suos illi cōgratulos fuisse dicit his uerbis: Hānibali uictori cū cæteri circūfusi gratularentur Hāni/
suaderētq; ut tāto pfunct⁹ bello dici q̄ reliquū eēt noctisq; isequētis getē & ipse sibi sumeret & festus balis
daret militibus. Maharbal p̄fectus egitū mini- factus

lio uos contra. xi. Cæterę mementote parendū magis uobis q̄ suadendum: arroganter: etiam si uictori retere ei regiam contigisset: tam deformiter uicti nescias utrum insolentius dictum an impudentius.

De Hannibale.

Annibal at Cānensis pugnae successu elatus nec admisit quēquā ciuiū suorum i castra nec responsum ulli nisi p̄ interpretē dedit. Maharbalem etiā ante tabernaculū suū clara uoce affirmantē prospexisse se quoniam mō paucis diebus Romæ in capitolio cœnaret: aspernatus est. Adeo felicitatis & moderationis diuiduum contubernium est.

De Carthaginēsis & Cāpanis.

Insolentiæ uero inter carthaginēsem & Cāpanū senatū q̄ si æmulatio fuit ille. n. separato a plæbe balneo lauabat: hic diuerso foro utebat: quem morem Capuæ aliquādiu retentum. C. quoq; Gracchi oratione in plautium scripta patet.

De Perfidia.

Cap. VI.

Ccultū iā & insidiosum malū pfidia elatebris suis extrahat: cuius efficacissimæ uires sunt mētiri ac fallere: fructus i aliquo admissio scelere cōsistit: tū certus cū crudelitātē nefariis uiculis circumdedit: tātū incōmodi hūano generi afferēs: quātū salutis bona fides p̄stat. Habeat igit̄ nō minus rephēsiōis: q̄ illa laudis cōsequit̄.

De Tatio Sabino.

Omulo regnāte Spuri⁹ Tarpei⁹ arcī p̄erat cuius filiā uirginē aquā sacris petitū extra mœnia egressam Tati⁹: ut armatos sabios in arcē secū reciperet corrupit: mercedis noīe pact⁹ q̄ in sinistris māibus gerebāt. erāt at̄ his armillæ & annuli magno ex pōdere auri. loco potitū agmē sabino

perfidia est quæstū dolo malo q̄rere & patrato scelere fructus subsequit̄. Tū certus: Et præcipue certus fructus est cū ille in quem perfidia intendit̄ inuolutus fallaciis crudeliter tractat̄: sed cum perfidia addit̄ crudelitas detestabilius nihil esse potest. Tantum incōmodi. Per comparisonem uituperat eam q̄ tantum iacturæ humano generi perfidia quantum utilitatis bona fides affert: ergo quantum hæc laudanda tantum illa uituperanda.

Omulo regnāte: Nota est historia post raptas sine more sabinas aliasq; scēminas nouissimū a sabinis bellū ē ortū multoq; id maximū fuit: nihil. n. p̄ irā & cupiditatē actū est a sabinis sicut a crustuminiis antenatibus: cenensibus q̄ pari iniuria fuerāt affecti: nō ostēderūt sabinis bellū prius q̄ intulerūt. cōsilio ē additus dolus est. Spurius Tarpeius Romæ p̄erat arcī. huius filiā uirginē auro corrupit Tati⁹ ut armatos sabinos in arcē accipiat: nā aquatū ierat tū forte puella ad sacrificia faciēda. Acceptis obruptā armis ne cauerūt. seu ut ui capta potius arx uideret̄: seu p̄dendi exēpli cā: ne qd usq; fidū p̄ditori eēt. Addit̄ fabulæ q̄ uulgo

me cessandū rat⁹. imo ut qd hac pugna sit actū scias Hānibal die quarto igt̄ uictor i capitolio epulaberis: seq̄re cū egte ut prius te uēisse q̄ uetuz sciāt. p̄cedāt: Hānibal inqt̄ inimici: læta res ē: sed uia maior q̄ ut eā statī capere aīo possim: itaq; uolūtātē se laudare Maharbalis ait: ad cōsiliū p̄sandū t̄pis opus eēt tū Maharbal: nō oīa eidē dii dedere: uincere scis Hannibal: uictoria uti nescis: qd̄ idē tradit & Plut. in uita Hānibalis nec supbiæ ullā pr̄sus mētione facit. & Successu: Felicitate & rebus prosperis. & Admisit: Ad se recepit uēiētē salutādi aut gratulādi grā. & Per interpretē: Per iternūciū: nā si qs̄ forte uenisset legatus nō ipse sed it̄pres respōsa dabat. & Ante tabernaculū: Quia t̄toriū igr̄di nō licebat. & Paucis diebus: Liuius dicit tertio die. & Adeo felicitatis & moderatiōis: uix foelicitas & cōsiliū cōiungi possunt cū res secūda ut plurimū isolescere faciāt hoīes. & Moderatiōis: Tēperatiæ atq; p̄siliū. & Diuiduū: Sepatū. & Contuberniū: Cōfortiū atq; societas: nā foelicitas rerūq; success⁹ sic plerūq; hoīuz mētes nimia læticia puertit: ut nulla rōne sibi mod̄rari possit.

Insolentiæ uero. Tāta fuit cāpanoz supbia ut cū carthaginēsis cōtēdisse uideat̄: nā quēadmodū hi balnea sepata habebāt i qb⁹ plæbei lauari nō poterāt uel certe nō licebat: sic illi forū plæbis a nobilitate distictū i ciuitate fundarūt cuius rei Gracchus mēnit i orōne cōtra Plautiū. & Quasi æmulatio: Quasi iuidia & cōcēratio: hoc est cōtēntio: nā cāpani p̄enos: p̄eni cāpanos in superbia æmulabant. & Diuerso foro. Quia nō eodem plæbeis & principibus iura reddebantur: sed alteris altero foro.

Ccultū iā: & dicturus de pfidia eā quodāmō diffinit: ut dicat pfidiā eē qd̄ā occultā fraudē isitā hoīum p̄ctoribus q̄ sp̄ mētiri & fallere cōcupiscit. & Occultū & insidiosum malū. Diffinitio ē pfidiæ q̄ latēter isidias aliis inectit. & Elatebris suis: In cōspicuo ponat̄ ut cognosci possit & cognita uitari. & Mētiri & fallere: Verbis & re decipere: nā mentif̄ aliqs̄ cū sciens quēpiā fallere cupit fallit rebus ipsis. & Fructus: Finis

OLI

OLI

Perfidia

OLI

LIBER NONVS

fabini aures armillas magni pōderis brachio leuo gēmatosq; magna specie annulos habuerūt, pepigisse eā qđ in sinistris māibus haberēt eo scuta illi p aureis cōgesta, sunt q eā ex pacto radēdi qđ sinistris māibus esset decreto arma petisse dicāt: & fraude uisam agere sua ipam perēptā mercede, tenuere tamē arcē fabini hoc p̄fidia usi q, p̄ditricē fraude necarūt, ¶ Sacris: Ad sacrificia faciēda q̄ instabāt, ¶ Armis obrutā, Sic & Oui, Arcisq; uia tarpeia reclusa, Dignā animā poena cōgestis exiit armis, ¶ Absit rephensio, Nō est inqt hęc perfidia repræhendenda quia scelerata puella impiam fecit prodicionem patris & patriæ & grauiori etiam supplicio digna uidebatur,

OLI,

Sergius quoq; galba, Hęc historia posita est i capitulo de iudiciis uel infamibus lib. viii, ¶ Quo facinore maximam, Quāuis lusitanorū clades maxima fuerit, maius tamē galbæ crimen detestabiliorq; p̄fidia fuit, ex quo maius, & ipse supplicium merebatur quamuis illud euaferit: ut supra ostendimus,

OLI,

Cneum at̄ Domitiū, pari p̄fidia Domitius decepit Bituitū Auernorū regē quē ad colloquiū inuitatū & fide data hospitio susceptū uinciri: & cōtra hospitii iura Romā deportari quāpri- mū iperauit: hac ira cōmotus q̄ audisset hunc regē: allobroges & suos hortatum fuisse ut in qnti fabii successoris eius fidē se oēs tuto committerēt: ne igit̄ tāta in Fabiū gloria transfiret p̄fidia usus ē, Senatus uero & si factū Domitii minime pbaret: ueritus tamē ne si in patriam remitteretur Bituitus iniuriæ memor bellū renouaret: Albam custodiendum relegauit, ¶ Auernorum populi sunt galliæ trāsalpinæ,

OLI,

Viriati et̄ cædes, Perfidia quātopere Po, R, displicuerit ex hoc exēplo cognosci pōt: ut nō solū oderit illā in amicos: ueq; et̄ in hostes: ut hoc loco in Viriatū, fuit aut̄ Viriatus teste Pli, de uiris illustribus genere lusitanus ob paupertatē primo mercenarius, deīde alacritate uenator: audacia latro: ad postremū dux bellum aduersus Romāos sumpsit eorūq; imperatorē claudiū unimanū, deīde, C, Nigidiū oppressit: pacē a populo maluit iteger petere q̄ uictus, & cū aliā dedisset & arma retinerent bellū renouauit, Cæpio cū uincere aliter nō posset duos satellites pecunia corrupit q̄ Viriatū uino depositū peremerunt: q̄ uictoria q̄ emptā erat: a senatu nō pbata, Abbreviato, T, Liuii, Qu, Fabius igt̄ p̄con, rebus in hispania p̄spere gestis labē ipofuit pace cū Viriato æqs conditionibus facta, Viriatus a p̄ditoribus cōsilio Seruili Cæpionis interēptus est: & ab exercitu eius multū deploratus ac nobilissime tumulatus: uir duxq; maximus p̄ quartūdecimū annū q̄bus Romanis bellū gessit frequētius superior, Horos⁹ li, v, Viriatus cū p, xiiii, annos Romanos duces atq; exercitus protriuisset insidiis suoq; interfectus est: in hoc solo Romanis circa eū fortiter agētibus q̄ p̄cussores eius indignos p̄mio iudicarunt: sunt q̄ dicant: qđ & Valerius sentire uidef conuenisse cū Cæpione satellites: fore ut ab omni scelere belli soluerentur si Viriatus de medio tolleretur: q̄re & Cæpio necis auctor q̄ non uirtute sed perfidia uictoriā q̄ fierat: & Viriati Satellites: q̄ corrupti dominū suū occiderāt grauius sunt accusati, ¶ Duplicē accusationē, Scilicet cæpionis & satellitō quoniā utriq; usi sunt p̄fidia,

OLI,
Car/
thagi/
nensiu
p̄fidia

Verū ut ipsum fontē, Satis cōstat Carthaginēses priō p̄uico bello ductu & auspiciis, M, Attili reguli sapius supatos ad eā necessitatē demū fuisse redactos: ut a lacedæmoniis auxilia peterent q̄ aliter uires Romanas ulterius ferre nō possent: lacedæmones igit̄ Xantippū belli peritissimū ducē cū tricētis eq̄tib; in eorū auxiliū miserūt: q̄ Hasdrubali Carthaginēsiū duci coniunctus Romanū ducē cū uirtute nō posset: arte & insidiis puertere cogitauit: itaq; cū ad p̄liū utrinq; acies instructæ cōstitissent: iāq; pugna eēt accēsa: p̄ceni simulato metu in fugā cōsternunt, locauerat Xantippus milites insidiis: Romāus igit̄ effuse fugientē

rū puellā p̄miū flagitātē armis obrutā necauit, perinde q̄si p̄missum: quoq; læuis gestauerāt: soluit, Absit repræhensio q̄ impia p̄ditio celeri poena uindicata ē,
De Sergio Galba.

Sergius quoq; Galba summæ p̄fidia, triū, n, lusitaniæ ciuitatū conuocato populo tanq̄ de commodis eius acturus: octo milia in q̄bus flos iuuentutis consistebat: electa & armis exuta: partim trucidauit: & partī uēdidit: quo facinore maximā cladē barbarorū magnitudie criminis antecessit,

De Gneo Domitio.

Cneū aut̄ Domitiū summi generis & magni ai uir: nimix gloriæ cupiditas p̄fidū existerē coegit: Iratus nāq; Bituito regi Auernorū: q̄ tū suā: tū etiā Allobrogū gentē: se etiā tū in puinciā morātē ad, Q, Fabii successoris sui dexterā cōfugere hortatus esset: p̄ colloquiū simulationē accersitū hospicioq; exceptū uinxit: ac Romā naue deportādū curauit: Cuius factū senatus neq; pbare potuit: neq; rescindere uoluit: ne remissus in patriā Bituitus bellum renouaret, Igitur eum albā custodiæ causa relegauit,

De Quinto Seruilio Cæpione.

Viriati etiam cædes duplicem perfidiæ accusationem recepit in amicis q̄ eorum manibus interēptus est: in Quinto Seruilio Cæpione consule quia is sceleris huius auctor impunitate promissa fuit uictoriāq; non meruit sed emit,

De Carthaginensibus.

Verū ut ipsum fontē p̄fidia cōtēplemur carthaginenses Xantippū lacedæmoniū cuius optima opera primo p̄uico bello usi fuerāt: & quo iuuante Attiliū regulum cœperāt: simulantes

hoste nō prius insequi destitit q̄ ex improviso precipitaf in insidias: ubi caesi multi & Attilius captus ē Carthaginēq̄ ductus: post tāta igit̄ uictoriā arte Xantippi cōparatā carthaginēses: hęc illi p̄mia rettulerūt: q̄ summa p̄fidia usi redeuntē in patriā simulati: honoris grā cū multis militibus comitati ī alto mari submerserūt: digna p̄fecto relata grā. ¶ Ipsum fontē, Bene appellauit carthaginēses p̄fidia fontē: q̄ ēt benemeritis p̄fidia p̄mia decernāt. ¶ Xantippū. Fuit hic Xantippus teste Macrobio Saturnaliū libi. periclis filius. ¶ Reuehere. Simulabāt illū honoris grā Lacedæmōa usq̄ uelle comitari. Quid tāto facinore petētes. Quid sibi petierūt ex hac p̄fidia carthaginēses: ut nō

esse domū reuehere ī alto merferūt. Quid tāto facinore petētes: an ne uictoriā eorū socius supasset: extat Nilominus & q̄dē cū opprobrio: quē sine ulla gloriā iactura inuiolatū reliq̄ssent. De Hannibale.

Annibal porro nucerinos hortatu suo cū binis uestimētis urbē inexpugnabilibus muris cinctā egressos: uapore & fumo balnearū strāgulādo: & Acheranorū senatū eadē rōne extra mœnia euocatū: in p̄fundo puteorū abiiciēdo: nōne bellū aduersus. Po. R. & Italiā p̄fessus aduersus ipsam fidē acrius gessit: mendaciis & fallacia q̄si p̄claris artibus gaudēs. Quo euēit ut alioq̄n ī signē nois sui mēoriā relictur? ī dubio maior ne an peior uir hēri deberet: poneret. De Vi & Seditiōe. Cap. VII.

De Populo Romano.

Sed ut uiolētia & seditiōis tā rogata q̄ ēt armata facta referant. L. æquitium q̄ se Gracchi filiū simulabat: tribunatūq̄ aduersus leges cū. L. Saturnino petebat: a Mario quintū consulatū gerēte in publicā custodiam ductum: populus claustris carceris conuulsis raptum humeris suis p̄ summā animorū alacritatem portauit.

Dēq̄. Q. Metellū cēsorē q̄ ab eo tanq̄ Gracchi filio cēsū recipe nolebat lapidibus p̄sternere conatus ē affirmatē tātumō tres filios. T. Graccho fuisse e q̄bus unū ī Sardinia stipēdia merētē: Altez̄ infantē p̄nestā: tertiū post p̄ris mortē natū Rōmā decessisse: nec oportet clarissime familiā ignotas sordes īseri cū iterī iprouida cōcitatae multitudis temeritas p̄ iprudētia & audacia aduersū cōsulatū & cēsūrā tetēdit p̄ricipesq̄ suos oī petulātia ḡne uexauit.

ipulsu & subornatiōe Saturnini q̄ falso illū gracchi filiū assererat. ¶ Aduersus leges. q̄a lex erat ne q̄s inqlin? q̄ nō ēt ī cēsū & aliq̄ tribu: posset tri. pl. creati. ¶ Publicā custodiā in carcerē. Est q̄si definitio carceris publica custodia.

Dēq̄: Pari rōne uulgus ignobile cēsorē suū. Qu. Metellū numidicū lapidibus icessit. q̄ hūc. Lu. Eqtū de quo dixi. Tiberii Gracchi se filiū falso p̄fiterē ī cēsū recipe noluisse. Pl. de uiris illu. Qu. Cæcilius Merellus numidicus q̄ de lugurtha rege triūphauit cēsorē. L. Eqtū q̄ se Tyberii gracchi filiū mētiebat ī cēsū nō recepit. Sciebat. n. Metellus Gracchū tres tātumō filios suscepisse: & eos oēs diuerso loco & tpe perisse unū. In sardinia militatē: Altez̄ p̄nestā infantē: tertiū Romā post p̄ris mortē nō poterat igit̄ pati fordidū hominē ī generosa familia p̄ simulationē īseri. ¶ Cēsū recipe. Detulerat eq̄tius Tyberii Gracchi cēsū tāq̄ illius filius & hares: quē Metellus q̄a falsū ēē sciebat admittere recusauit. nec turpē hoīem ī nobilissimā familiā cēsū ēē uoluit: q̄ppe q̄ antea: nec ī tribu. nec ī cēsū fuisset ullo. ¶ Stipēdia merētē: Militatē. Vt ære merēt paruo. ¶ Decessisse: Mortuū ēē: & sufficiēti parua enumeratiōe p̄babat eū gracchi filiū ēē nullo mō posse. ¶ Ignotas sordes. Eqtū ignobilē & fordidū hoīem. ¶ Cū interī iprouida temeritas. Ita recte cēsēbat Metellus cū interī tu multus populi se cōtinere nō potuit: q̄n sua petulātia & temeritate: p̄rio cōsulē Mariū deinde Cēsorē pturbaret.

Annibal. Cū Nucerinos obsideret Hannibal: eos data fide uocauit ad colloquiū: cōuenitq̄ ut cū binis uestimētis abire possent: sed cū extra

mœnia uenissent oppidāi eos oēs sicco balneo p̄fidus pœnus inclusit: fumoq̄ & uapore crudeliter necauit. Eadē p̄fidia usum in acerranos dicit: quos extra mœnia accitos uiolata fide in p̄fundū puteorū precipitari iussit. De acerranis nō sentit cū Liuiō: q̄ eos e manibus hostiū euasisse dicit pœnus inqt Acerras primū ad uolūtariā deditiōē conatus pellicere: postq̄ uidit ī de obstiātos: obsidere & oppugnare parat. Cæterū acerranis plus aī q̄ uirtū erat itaq̄ desperata tutela urbis ut circūuallari mœnia uiderūt priusq̄ cōtinuarent hostiū opa p̄ intermissa munimēta neglectaq̄ custodias silētio noctis dilapsi p̄uias in uiaq̄ q̄ quēq̄ aut cōsiliū aut terror tulit: ī urbes cāpaniā: q̄s satis certū erat nō mutasse fidē p̄fugerunt. Hannibal accerris dirēptis atq̄ incensis exercitū ad cassilinū ducit. ¶ Aduersus ipsam fidē. Ac si diceret nō cū Romanis sed cū fide bellū gessisse uidet. ¶ Maiorū Rerum gestarum gloria. ¶ An peior: Magnitudine scelerum atq̄ perfidiā.

Ed ut uiolētia. De seditiōibus tā in urbe q̄ ī castris: diuerso tpe excitationis se dicturū p̄fiterē. primū at exēplū est seditiōis p̄ Eqtū cōcitatae: q̄ historia notat in ca. de cōstātia. q̄d uero ad hūc locū p̄tinet cū. L. æquitius a Mario quintū cōsulatū gerēte q̄ mutata sentētia senatus partes tueri cōperat. ī carcerē cōiectus ēē. eo q̄ cōtra leges tribunatū peteret: tāta seditiōē ī urbe cōcitauit: q̄ populus carcerē cōfregit: illū eduxerit. atq̄ ēt humeris susceptū p̄ urbē tāq̄ de senatu triūphans cū summa alacritate portauerit. ¶ Togata. Urbāe. q̄. si ī urbe cōcitata fuerit. ¶ Armata. q̄. si ī castris fuerit. ¶ Filiū simulabat.

OLL. Hannibal balis p̄fidia

OLL. Aequitius se Gracchi. F. simulabat

OLL. Tiberii Gracchi filii tres

OLI. **V**esana hæc Numium a Saturnino tribunatus competitore per summum populi furorem crudeliter caesum fuisse: & L. Florus lib. iiii. Et Cicero in Catilinam inuectiua quarta: & alii auctores testant. Fuit autem tam uesana seditio: ut illius etiam ad quas confugerat ædes expugnauerint: & extractum crudeli cæde necauerint. ¶ Nouem iam creatis, Hic plane cognosci potest: decem creati solitos fuisse tribunos.

OLI. **C**reditoꝝ quoq; Ciuitas pp ipeꝝ tributa æs grãde cõtraxerat: cui soluẽdo cũ nõ satis eẽt & creditoꝝ res iſtarẽt Sempronius p̃tor miſeratiõẽ cõmotus debitoꝝ cãm ſuſceperat: eãq; fauẽdo tuebat: Feneꝝ ratoꝝ quoq; uis magna erat idiꝝ gnati. & a. L. Cassio tribuõ plæbis i

Taber
nacula
Tabernaculum ante ædẽ cõcordiæ ſacrificatẽ ador
ti: ab altaribus p̃fugere coegerũt: & iſta taber
nacula latitatẽ occiderũt. ¶ Cõſternatio: Subi
ta mētis cõfuſio & p̃turbatio. ¶ Tabernacula,
Nõ militũ tẽtoria: q̃ ibi nulla erant ſine dubio:
ſed opificũ tabernas ſignificata: a tabulis q̃bus
officinæ texunt. ¶ Detestandi fori ſeditio. Exe
crabilis inq; ſeditio urbana caſtrẽs uero ſi di
ligenter inſpicimus non minus intolerabilis.

OLI. **V**m. C. Mario. Marius poſt gallos
cibros teutoẽs ſenoneſq; deuictos:
cũ regeſcere nullo mō poſſet q̃ uir
tutẽ ſuã ocio & lãguore cõſumi ui
deret ſimulauit ſe uelle m̃ri deũ in capadocia

Mari⁹
in Mi
thrida
tem
Maria nota p̃ſoluere: uera at̃ peregrinatiõis cã fuit, ut
Mithridatẽ, P. R. ſuſpectũ ad bellũ iſcitaret: quo
cũ uēſſet ita Mithridatẽ allocutũ fuiſſe dicũt,
O Mithridates q̃cunq; tibi Po. R. ipeꝝ uel ta
cite exequẽt: uel da operã ut illo ſupior ſis: hæc
uocẽ a uiro priuato tã libere editã admiratus
rex bellũ aduerſus Po. R. ſibi oẽ ſuſcipiẽdũ eẽ
cõſtituit Reuerſus in patriã Marius p̃oti puin
ciã ſummo ſtudio & ambitione depoſcebat: q̃
Sylle q̃ cõſul eẽt cũ decreta foret: Sulpici⁹ tri
plæ egerrime tulit: & cũ alias pernicioſas leges
tuliffet: ut. ſ. exules reuocarent. ut noui ciues li
bertiniq; diſtribuerent in tribus hæc quoq; tu
lit: ut Marius aduerſus Mithridatẽ ponti regẽ
dux crearet: illudq; ſenat⁹ decretũ: quo Sylle
puincia deſignata fuiſſet reſcindere. q̃ i re cũ
ſeditio maxima excitaret: Sulpitius ſaturninũ
oĩbus p̃ſtatẽ p̃dicabat: i hoc uno tãtũ illũ dãna
bat q̃ timidiũ uideret: ſed ille tũc ſe magnani
mũ oſtendit, nã tricẽtos milites habebat quos
ovtiſi uyklihtouſi, i. contra ſenatoꝝ appella
bat: q̃bus uim cõſulibus Qu. Põpeiõ & L. Syl
læ huic actiõni reſiſtẽtibus cũ intuliſſet, & cæ
ſo Pompei cõſulis filio genero Sylle: & in do
mum Marii Sylle cõfugiſſet: & inde a Mario
dimiſſus in caſtra contendiffet provincia tan
dem Mario per Populũ decreta fuit: qui cũ le
gatoſ in caſtra ad Syllam miſiffet: qui ſibi im
peratori deſignato caperet exercitum: idigna
ti milites qui a cõſule ad hominem priuatum tranſituri eſſent gratidũ legatum trucidauerunt. ¶ Quis ferat
militem. Ac ſi diceret q̃uis milites iuſtam indignationis cauſam haberent non tamen legatum trucidare debue
rant ut plebiſcita ſeruarent. ¶ Scita plæbis. Decreta plæbis: nã plæbiſciturum dicit̃ quod ſciuerit. i. ſtatuẽt plæbis.

OLI. **V**intũ. n. Põpeiũ Gn. Põpeiũ iuſſu Sylle exercitũ habebat in Sicilia: quã puincia cũ diutius tenuiffet
q̃ leges patiebant: idq; iuita ciuitate. Senatus tãdẽ, Qu. Põpeiũ Cõſulẽ ſucceſſorẽ miſit: q̃ cũ ad exerci
tũ accipiẽdũ ueniſſet: a militibus iã a Gn. Põpeiõ corruptis iſter ſacrificãdũ occiſus e: q̃ ſcelus nec ſena
tus qdẽ uindicauit: Liuius li. lxxvii. Qu. Põpeiõ inq; cõſul ad capiẽdũ a Cn. Põpeiõ p̃conſule exercitũ p̃ſe
ctus cõſilio ei⁹ occiſus e. ¶ Sylle collegã ſin cõſulatu: erãt. n. cõſules eo anno. Qu. Põpeõ & Sylle. Cn. Põpeiõ. Sunt q̃
dicãt hũc fuiſſe Cn. Põpeiũ Str. magni Põpei p̃rem. ¶ In ci. q̃ diuti⁹ teneret ipeꝝ q̃ leges & mores ciuitatis ferret.
¶ Ambitioſi du. Cn. Põpeiõ q̃ ambitioẽ exercitũ corruperat. ¶ Sacrificare iei. Nil niſi prius pactis ſacris captiſq; au
ſpiciis Ro. publicæ gerebat: de more igiſ exercitũ acceptur⁹ ſacrificabat. Qu. Põpei⁹. ¶ Tãtũ ſc. Latẽter carpit ſenatũ
quẽ dẽ nõ auſũ fuiſſe de ſeditioſo exercitu ſumere ſuppliciu. ¶ Curia. ſ. ſenat⁹ cõfeſſus e ſe uici ab armato exercitu.

De Eodem Populo Romano.
Vesana hæc tantũmodo illa ſeditio & cruẽta
populus. n. Mumiũ cõpetitorẽ Saturnini:
nouẽ iã creatis tribunis unoq; loco cãdida
tis duobus reſtante: ui prius in ædes priuatas cõpuli
extractũ deinde iſteremit: ut cæde integerrimĩ ciuis fa
cultas adipiſcendæ poteſtatis teterrimo ciui daretur.
De certis creditoribus & L. Cassio.
Reditorum quoq; conſternatio: aduerſum
ſempronii Afellionis p̃toris urbã caput in
tollerabili modo exarſit quem q̃ cauſam
debitorũ ſuſceperat cõcitati a. L. Cassio tr. plæ. p̃ ædẽ
concordiæ ſacrificiũ facientẽ: ab ipſis altaribus fuge
re extra forum coactum: inq; tabernacula latitantem
p̃textatũ diſcerpſerunt: deteltãda fori conditio ſed
ſi caſtra reſpicias: æquã magna orietur indignatio.

De Militibus Lucii Syllæ & morte Gratidii.
Vm. C. Mario lege Sulpitia puincia aſia ut
aduerſus Mithridatẽ bellũ gereret priuato
decreta eẽt: miſſum ab eo gratidiũ legatũ ad
L. Syllã cõſulẽ accipiẽdã: legionũ cã milites trucida
rũt: p̃cul dubio indignati q̃ a ſummo ipeꝝ ad eũ q̃
nullo in honore uerſaret̃ trãſire cogere. Sed q̃ ſe
rat militẽ ſcita plæbis exitio legati corrigentem: p̃ cõ
ſule iſtud tã uiolenter exercitus: illud aduerſus cõſulẽ.

De militibus. Gn. Põpei & morte. Q. Põpei.
Vintũ. n. Põpeiũ Sylle collegã. ſenatus iuſ
ſu ad exercitũ. Gn. Põpeiũ quẽ aliq̃ diu iuita
ciuitate obtinebat: contemnere auſum am
bitioſi ducis illecebris corrupti milites ſacrificare in
cipientem adorti in modũ hoſtiæ mactauerũt: tãtũq;
ſcelus curia caſtris cædere ſe confeſſa: inultũ habuit.

Ille quæ exer. Hoc i aphrica fuisse cõicit: nã milites q i bellis ciuilib⁹ liberius soluti⁹q; habiti fuerãt idi gnati q; a Carbõe cõsule arctiori seueriori⁹q; disciplina coercerent suaq; liberiori licẽtia ihiberẽt: illũ oc ciderũt: maluerũtq; ipator carere q̄ solutos mores relinq̄re. Fuit at hic Carbo ei⁹ carbõis frater qui cõ a Põpeio i sicilia morti traditus fuit ut dixi⁹ i ca. de i gratitudiẽ: de cui⁹ morte paulopost dicturus est. Alii dicũt fuisse fratrem eius carbõis: q̄ cũ, C. Carbõe quẽ põpeius iussit occidi i curia crudeliter necatus fuerat: ut in ca. de cupiditate dicem⁹. Ille quoq;: Sicut exercitus Põpei & carbõis uiolẽtus fuisse uidet⁹. Nefarie: ipie nefariũ

OLI,
Carbo
ter cõ
sul

Nefa
rium

De quodam exercitu: & morte Caii Carbonis.

Ille quoq; exercit⁹ nefarie uiolẽtus: q. C. Car bonẽ fratrem carbõis ter cõsulis pp bella ciuilia dissolutã disciplinã militarẽ p̄fractius & regi dius astrigere conatũ priuauit uita: satiusq; duxit ma xio scelere coingnari q̄ prauos ac tetros mores mutarẽ.

De Temeritate. Cap. VIII.

Imeritatis aut subiti & uehementes sunt impulsus: quorũ ictibus hoĩum mẽtes cõ cuffã: nec sua picula cõspicere nec aliena facta iusta estimatione prosequi ualent.

De Superiore Aphricano.

Quam. n. temere se aphricãus superior ex hispa nia duabus qnq; remibus ad Syphacẽ traie cit i unius nũidã ifidis p̄cordiis: suã pariter & priã salutẽ depositurus. Itaq; exiguo momẽto ma xie reip. casus fluctuatus ẽ: utrũ iter fector an captiuus Scipio Syphacis fieret.

De Caio Cæsare.

Nam. C. Cæsaris anceps conatus & si cælestiũ cura p̄fectus est: tamẽ uix sine horrore ani mi referri põt: si qdem impatiens legionum tardioris a brundisio Apolloniam traiectus per simu lationem aduersã ualitudinis conuiuio egressus maie

tus: in discrimiẽ positus uel cũ dubitatiõẽ agitatus. Vtrũ iter fector: In discrimiẽ fuit utrũ Syphacis iter fector: an captiuus futurus eẽt Scipio: cum. n. apud regem eẽt eundẽq; barbagẽ & insidum facile rex illum detinere potuisset captiuum: q; si fecisset a Scipione nunq; uictus & in triumphum ductus fuisset.

Nam. C. Cæsaris: Plu. i uita cæsaris. Cæsar inq; appolõiã residẽs: ubi pag. copiaz: ad capeffendã pugna sibi eẽ uidit: cæterasq; copias ex italia lãte p̄ficisci i ancipiti regẽ cõsultatiõẽ graue & piculosum cõsiliũ iniuit: nã cũ multis hostiũ classibus mare teneret cõscio nemie paruã remorũ. xii. scaphã igressus brun dusiũ trãsire decreuit nocte igiẽ clãculũ seruili habitu ascendens: ut se uilissimũ quẽpiã tacitus abiecit. Annio flumine nauigiũ ad mare usq; delatũ est. Solet is cũ matutina spirãte aura fluctũ lõge repellat circa hostiũ tranquillus illabi. Ea uero nocte ingẽs ex p̄to uẽtus p̄flarat: a quo extincta resederat aura: cæteq; cũ aduersus p̄cel las & tẽpestatẽ acrius flumẽ irrũperet: igẽs attolebat sonit⁹ & rapidi cõfligebãt uortices: q̄obriẽ gubernator postq; nulla ui supare sperat: retrocedẽ statuit: itaq; nautis ut remigationẽ p̄mutarẽt iusserat: q; ubi p̄fẽsit cæsar seipm detexit apphensã deĩde gubernatoris dextra qd ad eius obstupuerat aspectum perge inq; generose perge: nec exti melcas qc̄q; cæsare uehis: ac cæsaris fortunã nauigatiõis comitẽ. Tũ oblitũ tẽpestatis remiges inixi remis p̄optis/ sine fluminis ipetũ supare cõtendũt: q; ut frustra conati sunt cæsar multis obrutus fluctib⁹ & in ipso fluminis ho stio: magnis susceptis piculis gubernatori ut rediret iuitus admodũ cõcessit hæc Plu. Alii uero dicunt: q; cũ cæsar uideret Antoniũ: quẽ brũdusiũ relictũ p̄ lãas acciuerat: se tardius apolloniã cũ reliq; copiã p̄te cõferre: timẽs ne i/ tercipẽt a põpeiana classe: cũ tãtam antonii morã ferre nõ posset nocte simulato morbo se subtraxit e cõuiuio: & sumpto seruili habitu clã oĩb⁹ ad paupis cuiusdã amiclã gubernatoris casulã uenit: eog; excitato se piculosissime nauigatiõĩ cũ ẽt tẽpeffas istaret temere satis exposuit: nec dissuaderi potuit ab amicla nauta quominus piculũ su bire uellet: ubi p̄pmodũ periit. Cælestiũ cu. p. qã diuã puidẽtia seruatus ex undis fuisse uidet⁹. Nõ tñ uix si hor. Hoc cũ assentatiõẽ dictũ. Tardioris: traiectus q; tardi⁹ legiões traiceref ab Antonio: est at nomẽ traiectus hoc loco & significat tardioris traiectiõis. Aduersã ualitudinis: Simulauit secũdũ quosdã qd stomacho nõ uale ret: ut hõeste & sine suspitiõẽ e cõuiuio se subtraheret: hui⁹ aut simulate egritudis nullã p̄sus mẽtionẽ facit Plu.

OLI,
Teme
ritas
quid.

OLI,
Scipio
nis te/
meri/
tas

OLI,

Cæsa
ris te/
meri/
tas i na
uigan/
do

Fauces: Angustias & hostia qbus fluuius in adriaticum mare descendit. Nauculā: Scapham quā Plutar. xii. re mox fuisse dicit: erat aut paupis amicta de quo Lucanus lib. v. molli consurgit amictas dum dabat algathoro: qd

OLI,

A Ge illa q: Bello latino classi perat Aulus albinus q crimie pditiōis ifamis a militib⁹ interfectus ē: uenerat. n. in suspitione: q latinis pdere uellet exercitū romanū: qre adeo cōcitati sunt milites ut illū nulla adhibita cogitatioe lapidib⁹ illico obruerēt & q idignius fuit orati atq; obsecrati nullā dicēdā causae

ptatem facere uoluerūt. Nobilitate: Laudat hunc albinū ut exaggeret temeritatē militū: q nulla hoīs dignitate: nulla reuerētia a tam foedo facinora deterreri potuerūt. Honor: omniū cōsu. Qui ē funct⁹ oībus mg̃ratib⁹ fuerat. Quodq; accessionē idignatiōis: nulla maior indignatio eē pōt q negare defensionē: iō dicit idignatio nō recepit accessionē hoc ē argumētū: qd augeri nō pōt q summa est. Causae dicēdā: Expurgationis faciendā.

OLI. Anni balis furor

Taq; min⁹ miror: Cū ex italia reuocatus Hānibal ad opē laborati p̃tiae ferēdā uenisset in siciliā: q̃siuit a gubernatore qd illd eēt pmōtorū sibi ate oculos positū: erat. n. pelorus mōs ab ipō gubernatore denoiatus: q cū ille dixisset Sicilia pmōtorū eē n̄ credēs hānibal: qd sibi psuadere nō poterat tā breui cursu in siciliā uenisse ratus isidias a gubernatore factas illū interfecit postea uero certior factus italiā breui spacio dirimi a sicilia: penitētia ductus gubernatorē cū uita donare nō posset honore sepulturae donauit: q eo loco sepultus mōti nomē iposuit teste Salustio: q̃ ēt Seruius i. iii. Virgiliū asfirmare uidef eo carmie: & angusti rarascēt claustra pelori: q ait pmōtorū ē Sicilia p̃m Salua gubernatore Hānibals illic sepulto: q fuerat occisus p̃ ignoratiā regis cū se ei⁹ dolo crederet eē deceptū: q̃q; legat & ate pelorū dictū fuisse. A petilia: parua urbe calabriae a Philotecte poētis filio & Herculis socio cōdita: teste Seruio i. iii. aeneid. sup eo carmie philotecte subnixa petilia muro. Freto appuls⁹: Mari siculo & pprie fretū: qd ibi semp ob angustias ferueat mare: ē enī teste Salu. Breue illd mediū quo sicilia abscissa ē ab italia: q̃ oli p̃tūcta fuerat: unde Virg. Hāc loca uī quōdā uasta cōuulsa ruina. Tantū æui lōginqua ualet mutare uerustas. Dissiluis se ferūt: cū ptinus utraq; tellus Vna foret uenit medio ui pōtus: & undis Hesperii siculo latus abscidit: aruag; & urbes. Littore deductas angusto iterluit æstu. Ibi ēt cōdita est ciuitas q̃ teste Liuiō ab hac scissura r̃hēgiū dicta fuit q̃ p̃h̃y ṽṽō q̃ est disrumo & frāgo: unde eius deriuatiuū dicimus r̃hēginū: nam a regio galliæ cisalpinae oppido r̃hēginēs dicimus. Cursus rectorē: Navigationis gubernatorē. Virg. huc cursus fuit. Inspecta ueritate: Vbi cognouit uera dixisse rectorē. Absoluit: Crimen isidiarū. Itaq; angusti & æstuosi maris: Erecta inqt pelori statua: & Hannibals sceuitiae siue temeritatis & cæsi inocentiae p̃petuum extat oībus illac nauigantibus indicium tantaq; rei monumentum. Ultra citraq;: Et in Italia & in Sicilia.

OLI. Arhe niel. x. suos ipa. dā naue runt

Am atheniensū: Diximus i cap. de cōstantia: q; spartano bello q; decē iperatores atheniēs apud arginufas aduersus lacedæmonios gesserūt: cū post uictoriā ea pugna nauali a p̃toribus partā subito exorta tempestas atheniēsū classe disiecisset: impatores suoz militū corpora q in ea pugna ceciderant sepulture mādare nequiuerunt: q; cum athenis nūciatum eēt insepulta. niacere suoz militum corpora: tam furiosa temeritate in imperatores exagitatus est populus ut in dicta causa illos damnaret. Legem q; ferret de sumendo ex his supplicio: cum primum redissent: & cum forte dimarcus eo anno Socrates esset: idest tribunus plæbis nulla ratione adduci potuit: ut tam temerariae & uesanae legi consentiret: & quia plæbiscitum fieri nō poterat in iussu Socratis: illi per uim sunt executi q; iure non poterāt: & benemeritis p̃toribus quibus p̃mium ac triumphus debebatur cum primum redierunt sumpsere supplicium. Ad uesaniā usq;: Dum temeritatem exercet infania iudicatur: uel quod eorum temeritas furiosa magisquam audax fuisse uidetur. A pulcherrima uictoria: quam apud arginufas de lacedæmoniis fuerant consecuti. Exceptos: Damnatos, & Necessi-

state sua seruili ueste occultata nauiculā cōscēdit e flumine ac maris adriatici scaua tempestare fauces petiit ptinusq; in altū dirigi iussio nauigio: multū ac diu contrariis iactatus fluctibus tandem necessitati cessit.

De Militibus Albini Ducis.

A Ge illa q̃ execrabilis militū temeritas: fecit. n. ut Aulus albinus nobilitate moribus honoz oīum cōsumatiōe ciuis eximius pp̃ falsas & inanes suspitiōes in castris ab exercitu lapidibus obrueret: q; q; accessionē idignatiōis nō recipit: orati atq; obsecranti duci a militibus causae dicēdā potestas negata est.

Externa de Hannibal Carthagin.

Taq; minus miror ap̃d crucē & sauiū Hannibals aiū defensionis locū innoxio gubernatori nec fuisse: q a petilia classe aphricā repetēs freto appulsus dū tā paruo spacio Italiā siciliāq; iter se diuisas nō credit ueluti seditiosum cursus rectorē iteremit: postea diligētius inspecta ueritate tūc absoluit cū eius inocentiae nihil ultra sepulchri honorē dari potuit. Igit̃ angusti atq; æstuosi maris alto e tumulo spectatrix statuā tā memoriae pelori q̃ punicae temeritatis ultra citraq; nauigantium oculis collocatum indicium est.

De Atheniensibus.

Am atheniensū ciuitas ad uesaniā usq; temerariae q̃ decē iperatores suos & qdem a pulcherrima uictoria uenientes capitali iudicio exceptos necauit: q; militū corpora sauitia maris iter-

ratem: Quia necessitate cōpulsī corpora sepelire nequerunt: hāc illi necessitatē punire maluerūt q̄ honorare uirtu-
tem: qui triūphum decernere potius debuerāt p̄toribus suis q̄ speciosam ex hoste uictoriam reportassent.

Emeritati p̄ximus est error: In hac p̄fatiōe q̄si rōnem affert: cur temeritati subiūgat errorē: q̄a utrūq̄
uitiū simile & par eē uideat̄ q̄tū qdē ad lesionē p̄tiet. Sed hoc iter se differūt q̄ errorī ignosci p̄t: teme-
ritati nō p̄t: nā quēadmodū sp̄tē picula adit temeritas: sic error ignar⁹ culpā icurrit. Par ad ledēdū:
q̄a nō minus ledit error q̄ temeritas. Vanis cōiūma, Deceptus falsa imaginē dū aliud credit ī aliud icur-
rit ignarusq̄ culpā cōmittit. Qui q̄ late ī pe-
ctoribus hoīum uaget. Si iquit dicere uelim q̄
multipliciter hoīes se erroribus ip̄licēt errorē
ipse cōmittā. P̄ paucos lapsus: Paucos errores:
nā cū oēs humana cognitione comprāhendi
non possint paucos retulisse sat erit.

OLI,
Error
a teme-
ritate
distat.

pellante sepulturæ mandare non potuissent: necessita-
tem puniēs cū honorare uirtutem deberet.

Quantum ualet Error. Cap. IX.

Emeritati p̄ximus est error quemadmo-
dum ad ledendū par ita cui facilius quis
ignouerit: q̄a nō sua sp̄tē: sed uanis cōci-
tatus imaginibus culpæ se implicat: qui
quā late in pectoribus hoīum uaget: si cōplecti coner-
uitio de quo loquor sim obnoxius. Paucos igitur eius
lapsus referemus.

De errore. Po. Ro. in. C. Heluium.

A. Heluius Cinna tri. plæ. ex funere. C. Cæsa-
ris domū suā petens populi manibus discer-
ptus ē p̄ Cornelio Cinna in quē sauire se exi-
stimabat iratus ei: q̄ cū affinis eēt cæsarī aduersus eū
nefarie raptū impiā p̄ rostris orationē habuisset: eoq̄
errore p̄pulsus est ut caput Heluii p̄inde atq̄ Cornelii
circa rogū cæsarī fixū iaculo ferret: officii sui & alieni
erroris piaculū miserabile. De. C. Cassio.

Am. C. Cassiū error a semetip̄o p̄enas exige-
re coegit. Inter illū enī pugnae q̄ttuor exerci-
tuū apud philippos uarium ipsiq̄ ducibus
ignotū euentū: missus ab eo Tineus cēturio nocturno
tpe ut specularēt: quo nā in statu res. M. Bruti eēt: dū
crebros excessus uix̄ petit: q̄a tenebrarū obscuritas ho-
stes ne an cōmilitones occurrerent dignoscere nō sine-
bat: tardius ad Cassium rediit. Quē is exceptū ab ho-
stibus oīaq̄ in eorū p̄tatem recidisse existimās finire ui-
tam p̄perauit: cū & castra hostiū iuicem capta: & Bru-
ti copiarū magna ex parte incolumes essent.

De Tineo Centurione.

Inei uero nō oblitterāda silentio uirtūs q̄ ocu-
lis paulisper hāsit iopinato iacētis ducis spe-
ctaculo attonitus deinde p̄fusus in lachry-

ripuisset. Quattuor exercituum: duorū. M. Bruti & Cassi & totidē Octauianī & Antonii. Variū euentū: bene ua-
riū: q̄a ex altero cornu Brutus uictor: ex altero Antonius & e cōtra Cassius & Octauius uicti. Crebros excessus:
crebra diuerticala: nā cū tenebræ fuissent obortæ centurio se occurrētibus aperire nō audebat ignorās: hostes ne
essent an cōmilitones amici: itaq̄ sapius deuertebat e uia. Exceptū: insidiis circūuentum & ab hostibus captū.

Inei uero non oblitteranda: Laudat tinei siue tinii: ut Plutarchus dicit fidem & amicitiam: qui cum
in castra rediisset ad Cassium uictoriæ corona redimitus: ubi comperit exploratu & amicorum sese
affligentium qui quæstibus & ululatibus Cassium ignorantiae errore deceptum mortem oppetisse:
dolore nimio p̄citus educto ense multa prius ī suā tarditatē iuectus se ip̄m trāssixit. Oblitterāda silē-

A. Heluius cina: Cæso in senatu lu-
lio Cæsarē populus uehemēter cō-
citat⁹ p̄rio p̄ iterfectores habita cō-
cione aliquātisper lenitus ē: postea
uero apto cæsarī testamento postq̄ ampla ro-
manis legata eē uiritim cōpertū ē: ac delatū p̄
foga corpus uulnerib⁹ deforme appuit sic exa-
cerbati sunt ai: sic aduersus iterfectores irritati
ut nulla rōne cōtineri possent istigāte isup An-
tonio: & eos ad ultionē exhortāte. Itaq̄ conge-
stis succensiq̄ circa cadauer ex foro gradibus
subseliis cācellis: trapezis cōcremarūt: exceptis
ex medio rogo incensis stipitibus ad p̄cussorū
domos ut eas icēdio uastaret p̄currebāt: alii p̄
oēs urbis uicos: ut captos discerperent magna
cū idignatiōe cōmebāt: ex q̄bus tū in nullum
iciderūt: q̄a in tuto clausi se continebāt. Cinna
uero cæsarī æqlis: cū a decorādo cæsarī fune-
re domū se reciperet in furiosam multitudinē
icidit: q̄ existimātes corneliū cinnā eē q̄ cæsarī
affinis aduersus eum fuerat cōcionatus: errore
decepti trucidarunt: eiusq̄ caput hastæ infixū
circa cæsarī rogū tanq̄ iherias detulerunt. Plu-
tarchus ī uita Cæsarī dicit huic Cinæ cæsarē
uisum in somniis priori nocte q̄ illū ad cenā
inuitaret: & cū recusaret inuitū & reluctātē ab
eo manu fuisse p̄tractum: tū ēt dicit illū eo tpe
febri laborasse. Discerptus: Dilacerat⁹. Im-
piam orationē: Quia dixerat in concionē iure
cæsum fuisse cæsarē: hoc autē fecerat: ut iratū
populū sua orōne leniret. Seditiōnēq̄ seda-
ret officii sui: Quod cæsarī in celebrando eius
funere p̄stiterat: nam inde a p̄opa redibat.

OLI,
Cina a
popu-
lo di-
scerpt⁹

Am. C. Cassium: Relata est histo-
ria hac li. vi. cap. de fide seruorum
exemplum Pindarus: ibi ergo q̄tē-
da est ne totiens repetatur. A se-
metip̄o: Quia nō alieno errore cæsus: sed sua
ipsius falsa opinione deceptus sibi ipsi mortē
intulit: desperatione rerum cum existimaret
eandem collegæ fortunā eē: quæ fuerat sua: q̄q̄
Brutus iam Cæsarī castra cōpisset eadēq̄ di-

OLI,
Tinei
pietas
i cassiū

OLI,

rio: Prætereūda uirtus: & Imprudēs: q̄a nō p̄uidi tarditatē meā tibi rex desperationem allaturam: & tuæ mortis cām eē futuram: & Capulo tenus: usq; ad capulum: Virg. Et capulo tenus abdidit ensem: est autē capulus ensis ma-

OLI,

nubriū a capiēdo dictus: & Duplex uictima: Cassius & tinæus tanq̄ duæ uictimæ ante aras iugulatae. Aeterum falsa opinio: Error iste principiū habuit a re iocosa: sed crudelem exitū cum enim lartēs Tolūmius ueientū rex taxillis forte luderet supuenerūt legati romani pacis cōditiones afferētes: tūc rex p̄sperū habēs iactum: p̄ iocum in collusorē magna uoce clamauit occide: ministri astātes: errore dece-

Veien
tes ro/
māos
lega/
tos
uio la/
uerūt

pti existimarunt impari sibi ut legatos occide
rēt: & ira illi tanq̄ regis impiū exequentes lega
tos occiderūt. Lūius tamē dicit nō errorē fuis
se sed fraudē: & hoc a rege fictū: ut se purgaret:
& sub ludi simulatiōe clamasse: occide. & Falsa
opinio: q̄ falso opinati fuerint satellites iperari
sibi ut legatos occiderēt. & Penatib;: Nā uiola
tum ius gentium uiolata & hospitii iura fuisse
uidēt cū legatis regia uis fuerit illata. & Lega
ti romanor;: quos q̄t tuor; fuisse: dicit Cice, phi
lippicæ lib. ix. Addit isuper q̄ illoꝝ statuæ ad
suū usq; t̄ps steterāt in rostris: fuerāt autē missi
legati ut agerent de pace cū rege. & Lusum ad
imperium: quod per lusum rex dixerat illi im
peratum sibi esse crediderunt.

OLI,
Ultiōi
adhi/
bēdus
mod?

Ultionis autē: Ultionē dicit & si iustā
nō tamē semp eē de inimico sumē
dam: q̄a graues plerūq; animi ptur
batiōes atq; dolores cōcitēt: glorio
sum autē est uiro forti nolle cū possit de accepta
iniuria sumere ultionē: q̄a cæsari obtigisse di
cit Cice, in orōne p. M. Marcello. Animū inqt
uincere: Irā cohibere: uictū tēperare: Aduersa
riū nobilitate: ingenio: uirtute: p̄stātē nō modo
extollere iacentē: sed ēt amplificare eius pristi
nā dignitatem: hęc q̄ faciat nō ego cū summis
uiris cōparo: sed deo simillimū iudico: hoc iō
dicit quia difficile sit homini acceptam iniu
riam remittere: quod non semper faciendum
est: ne impunitate maior crescat peccandi licē
tia: nam ut inquit Cicero: ad seruandam iusti
ciam nō satis ē eum qui lacefferit iniuriæ suæ
pœnitere ut & ipse ne quid tale post hac com
mittat & cæteri sint ad iniuriam tardiores: cui
tamen rei aduersa christiana religio quæ in
iuriam semper remittēdam esse iubet. & Iusti
aculei: Iusti stimuli: & irritamenta: hoc iuxta
philosophorum sententiam: qui dicunt: iure
nos posse ac debere acceptam iniuriam ulcisci:
quod uera religio, negat. & Pensare: ulciscēdo, s̄
uicem doloris rependere.

OLI,

Ribunus plæbis, M. Fului;: Tuscu
lani auctores fuerant: ut ueliterni/
& priuernates a romanis deficerent eisq; rebellaret; qbus deinde domitis, M. Fuluius tribunus plætu
lit ad populum qd de tusculanis fieri uideret; qui defectionis fuissent auctores. Tusculani audita roga
tione: cū liberis & cōiugibus squallore obsiti & supplices romā uenerūt a populo iniuriæ ueniā miserabiliter pe
tētes: cæteræ tribus misericordia cōmotæ sniam salutarē secutæ sunt. Sola tribus popilia dānauit: eosq; uirgis cæ
dendos ac securi pcutiēdos atq; oēm turbā imbellē sub hasta uēdendā eē iudicauit. Tusculani postea ciuitate do
nati cōsule Camillo: ut diximus lib. viii. cap. iiii. memores iniuriæ a popilia tribu receptæ neminē unq; ex ea tribu
suis suffragiis magistratum ad ullum prouehere uoluerunt. & Rettulit: Fertur in senatu: refertur ad populum:
est autem referre quod nunc principes nostri ueneti partem ponere dicunt. & Squallore obsiti: sordibus & imun
dicia ac pallore circumdati atra & lugubri ueste induti more supplicum. & Imbellem multitudinem: Senes pue
ros & foeminas. & Sub corona uenire: Ut coronati publice uenderentur: sic enim apud maiores mancipia uende
bantur: & præsertim homines & equi: Cato in oratione quadam. Satius est inquit ut Populus Romanus in capi
toliū potius supplicatū eat q̄ coronatus ueneat. & Virā: q̄ uiros securi dānauit. & Libertatē: q̄ imbellē turbā sub co
rona uendendā iudicauit. & Illam uero ultionem: senatus inquit & Po. Ro. ultionē de q̄ dicturi sumus tacendo

Popi/
lia tri/
bus

mas: & si imprudens iquit iperator causa tibi mortis fuit
tamen ne id ipm ipunitū sit accipe me fati tui comitē:
Superq; exanime corpus eius iugulo suo gladiū capu
lo tenus dimisit: ac pmixto utriusq; sanguine: duplex
uictima iacuit pietatis hæc: erroris illa.

De Satellitibus Regis Veientium.

Aeterū falsa opinio nescio an p̄cipuā iniuriā
Lartēs Tolūniū ueientiū regis penatibus itu
lerat: nā cū in tessera; p̄spero iactu per iocū
collusori dixisset occide: & forte legati romanor; iter
uenissent satellites: eius errore uocis ipulsi interficien
do legatos: lusum ad imperium transtulerūt.

De Ultione.

Cap. X.

Ultionis autem quemadmodum acres ira
iusti aculei sunt: qui laceffiti concitant; ac
ceptā dolorē pensare cupientes: quos la
tius complecti nō attinet.

De Tribu Popilia.

Ri. plæ. M. Fuluius ad populū de tusculanis
rettulit: q; eor; consilio ueliternos priuernatesq;
rebellaturos diceret: q̄ cū coniugibus ac
liberis squallore obsiti cū supplices romā uenissent: ac
cidit ut reliq; tribubus salutarē sniam secutis: sola po
pilia iudicaret oportere publice eos uerberatos securi
percuti: imbellē multitudinē sub corona uenire: quā
ob cām popilia tribus: in quā plurimū postea tuscula
ni in ciuitatē recepti potuerūt: neminē unquā cādida
tum popiliae tribus fecit magistratū: ne ad eā ullus ho
nor suffragiis suis pueniret: quæ illis uitā ac libertatē
quātū in ipsa fuit: ademerat: illam uero ultionē & se
natus & consensus omnium approbauit.

du
ue
gi
ni
pa

comprobauit: quia nullam de illa quaestione habere nec quaerelam facere uoluit.

Cum enim Adrianus: Hic urbis praefectus cum ciues romanos qui uticae negociabantur: aut alia de causa locum illum habitabant tyrannice & crudeliter nimis haberet. Quippe quos seruilibus operibus adigeret ab illis uiuus concrematus est: quia tantam seruitutem ferre non possent. Romae nulla de re tanta quaestio nulla quaerela facta est: ex quo facile comprehendi potuit senatum ultionem illam comprobasse.

Adrianus: Qui ut quidam dicunt erat Uticae praetor, & Sordido imperio: Quia illos seruilibus opibus adhibebat.

De Vltione romanorum in Adrianum.

Cum enim Adrianus ciues romani qui Uticae consistebant sordido imperio uexasset: circaque ab his uiuus esse exustus: nec quaestio ulla in urbe hac de re habita: nec quaerela uersata est.

De Regina Thamyris.

Cum ultionis utraque regina: & Thamyris quae caput Cyri abscissum in utero humano sanguine repletum demitti iussit: exprobrans illi insatiabilem cruoris sitim: simulque poenas occisi ab eo filii sui exigens: Et Berenice quae laodices insidiis interceptum sibi filium grauius ferens armata currum conscendit persecutaque satellitem regium crudelis opis ministrum nomine Cenaeum quoniam hasta nequaquam poterat saxo ictum prostrauit ac super eius corpus actis equis iter infesta contrariae partis agmina ad domum in qua interfecti pueri corpus occultari arbitrabatur perrexit.

De morte Iasonis.

Iasonem thessalum persarum regi bellum inferre parantem an satis iusta ultio assumpsit

dit. Quippe simulata diffidentia pro uulnus exceptum refugies Cyrum ad usque angustias perduxit: ibi compositis in motibus insidiis ducere milia persequi cum ipso rege trucidauit: in qua uictoria et illud memorabile fuit quod ne nuntius tantae cladis quod super fuit: caput Cyri amputatum in utero humano sanguine repletum coniici regina iubet cum hac exprobratione crudelitatis. Satia te sanguine inquit quem sitisti. Cuiusque insatiabilis semper fuisti. Sitim: Cupiditatem quam satiare non poterat. Thamyris: Haec regina fuit scytharum massagetharum de qua multa tradit Herodotus.

Beronicae: Beronice cui & laodice nomen fuit: Mithridatis superioris regis potius: eius quae cum romanis aduersus Aristonicum paulo ante bellum gesserat: repetitum morte subtractus fuerat filia Mithridatis uero regis secundi & hostis Perseus, soror Ariarati capadociae regi nupsit: quem per Gordium insidiis Mithridates ipsius Beronices frater interfici iussit mortuo Ariaratae filii duo supstitutes fuerunt: cum igitur Nicomedes bythiniae rex capadociae caede regis quasi uacua occupasset Mithridates regni auidus ficta pietate ut nepotes in primum regnum restitueret arma aduersus Nicomedem sumpsit: sed ubi comperit Laodice siue Beronicam sororem Nicomedi nupsisse: simulata pietas: in ueram conuertit: quae re pulso ex capadocia Nicomede, Ariarati qui maior natu erat patrum regnum reddidit: quem deinde haud ita multo post facti poenitens occidit: cum uero minor alter quae & ipse Ariarates dictus est ab amicis ex Asia reuocatus regnare uideret: ipse quoque eiusdem ut uulgo creditur Mithridatis opera per insidias trucidat: cuius caedis dolore percita mater iunctis iugalibus equis oblita sexus: arma corripuit: nec prius precipitem cenaeum regis satellitem persequi destitit quam eum cum hasta nequisset saxo prostrauit: superque iacentis cadaver indignabunda currum egit & inter hostilia tela nullo fratris qui tunc hostis erat timore percussa domum in qua caesi pueri corpus seruari putabat irrupit: eisque miras lachrymas & funeris officium praestitit.

Iasonem thessalum: Hic Iason thessalorum rex apud omnes maximi nominis & aestimationis fuit adeo ut nemo dubitaret: quin persarum regem fuisset subacturus nisi antea fuisset interceptus: quam persis quod instituerat bellum inferret: nam forte ita accidit ut thesillus gymnasiarchus quia rege in delictis quodammodo habebat a lasciuia quidam iuuentute pulsaret: qui ubi ad regem quaerelam detulit: rex duarum ultionum illi opinionem dedit: ut uel a singulis iuuenibus a quibus pulsatus fuerat triginta dragmas exigeret uel decem singulis plagis infligeret: quod postremum ultionis genus maluit: & ita ingenuos adulescentes seruilibus plagis affectis: quod illi grauius ferentes in regem a quo pulsationis iniuriam accepisse existimabant ultionis iram conuerterunt: & nimio dolore concitata regem obrutarunt: incertum est inquit an iusta fuerit horum adulescentium uindicta an crudelis quae ex parua causa tantum regem sustulerunt. Gymnasiarcho: Principi gymnasiis, Animi non cordis dolore: Adole-

OLI,

OLI,
Tamy
ris ultra
mortem
fili
Cyri
inter
tusOLI,
Bero
nicesOLI,
Iasonis

scientes inq̄t nō dolore quē ex plagis senserāt: sed pudore quodā cōmoti ignominiosam iniuriā ferre nō potuerint, ¶ Ceterū paruo irritamēto: Magna īquit expectatiōe grācia tota frustrata est q̄ hunc Iasonē nō minus q̄ Alexandrum perfas aliq̄do superaturū sperabat, ¶ Maximæ rei expectatio: Vt perfas totūq̄ orientē subigeret, Vnc q̄tēus uitæ: p̄fessus ē ab opis iitio Val. se uiroq̄ illustriū facta simul ac dicta memoratu digna hoc ope cōplexurū: ut habeāt hoīes q̄rū uirtutū gloriā p̄seq̄: quoq̄ itē uitioq̄ obprobria fugerē d̄beāt: ut igif. q̄d pollicitus ē exequat̄ de ip̄robe dictis & factis dicere aggredif: ut his cognitis hoīes ab eis deterreat̄.

OLI

Nde potiusq̄ a tullia: Nota est histo-
ria Liuius auctor lib. p̄rio: cāso p̄ iſi-
dias Targnio p̄isco & i eius locum
Seruio tullo tanagliſ arte substitu-

OLI
Tullie
crude-
litas
contra
patrē

to duo supererāt Tarquiniū filiū quorum Tul-
lus ueritus ne idem sibi quod & socero euene-
rat forte contingeret utrumq̄ sibi generum
asciuit: erant autē illi filiaē duæ natura longæ
disparēs. Sed forte ita accidit ne duo uiolēta ī-
genia m̄rimonio iungerent̄: nā ex fr̄ibus alter
mitioris: ferocioris alter erat īgeniū: fortūa cre-
do fuit Po. Ro. quo diutius regnāte Seruio ro-
manū firmaref̄ īperiū: angebat̄ ferox tullia ni-
hil materiaē in uiro eē neq̄ ad cupiditatē neq̄
ad audaciā eē tota in alteq̄ Targniū uersa eum
mirari: eū uiḡ dicere regio sanguie ortū. Sper-
nere sorore q̄ uiḡ nacta muliebri cessaret auda-
cia contrahit celeriter similitudo eos: ut malū
malo fiat apr̄issimū: sed initiū turbādi oīa a ſce-
mina ortū ē ea secretis uiri alieni assuefacta ser-
monibus nullis uerboḡ cōtumeliis parcer̄: de
uiro ad frat̄e de sorore ad uiḡ & se rectius ui-
duā & illū cēlibē fuisse futurū. Quā cū impari
iungi aut elāguēscere aliena ignauia dicebat: &
si sibi eū quo digna eē uiḡ dedissent dii domi-
se p̄pe diē uisurā fuisse regnū q̄d apud patrē ui-
derat celeriter adoleſcētē suæ temeritatis īplet
Aruns Targnius & Tullia minor prope fune-
ribus. Hæc maritū ille uxorē substulit: cū do-
mos uacuas nouo m̄rimonio fecissent iungūf̄
nuptiis magis nō phibēte Tullo q̄ approbāte.
Tum uero indies īfestior tullī senectus īfestius
coepit eē regnum. Iam nā scelere aliud spectare
mulier scelus nec nocte nec interdū uiḡ cōquiescere patiebat̄: monebat ut potius h̄re q̄ sperare regnū uellet: me-
minisset se tarq̄niū filiū eē cui romanū debebat̄ īperiū: ne prius destitit q̄ illū stimulis ueluti furiis ad arripiedū p̄ri
regnum icēdit: q̄bus ille īstinētus circuire & p̄ſare m̄noḡ gentiū p̄res coepit admōebat eos p̄ni beneficii ac p̄
eo gratiā repetebat: alliciebat donis iuuenes ingētia pollicebat̄. Idēq̄ socero ſtruit īſidias: & cū agendæ rei t̄ps ui-
sum est stipatus agmine armatorū: ī ſoḡ irrūp̄it regiā sedē occupat: multa in ſocerū grauiter iuectus q̄ populo re-
gē iuſum reddere possent: cui cōcionanti cū ſupuenisset seruus & ab eo q̄ſisset qd̄ ita ausus eēt. Ille ferociter re-
spōdit se patris sui tenere sedē: orta deīde ab utriusq̄ fautoribus cōtentione: factoḡ populi cōcursu in curiā appa-
rebat regnaturū q̄ uicisset: tūc Targnius necessitate iam ipsa cogēte ultima audere multo & ætate & uiribus ual-
dior mediū arripit seruū elatū e curia in īferiorē partē p̄ gradus deiecit: deīde ad cogēdum ſenatū in curiā rediit:
fit fuga regis apparitorūq̄ comitū: ipse p̄pe exāguis cū ſemianimis regio comitatu domū se recipet puenissetq̄
ad summū cypriū uicū ab his q̄ missi a Targnio fugientē cōſecuti erāt īterficitur credit̄ q̄ non abhorret a cætero
scelere admonitu tulliaē id eē factū: carpēto (id certæ qd̄ satis cōstat) in ſoḡ iuecta nec reuerita cætū uiroq̄ p̄sen-
tiū euocauit uiḡ e curia regēq̄ p̄ria appellauit a quo ſacēscere iuſſa ex t̄ato tumultu cū domū rediret puenissetq̄
ad cypriū uicum flectere carpētū in dexterā iuſſit aurigā: ut in collē exgliaq̄ ueheref̄ restitit pavidus & fr̄enos ī-
hibuit is q̄ iumēta agebat iacētēq̄ dominæ ſeruium trucidatum ostendit ſœdum inhumanūq̄ deinde tradit̄
scelus monumentoḡ locus est quem ſcleratum uicum appellant quo amens agitantiſ ſororis uiriq̄ cæſorū
furiis tullia per patris corpus carpentum egisse fertur partēq̄ sanguinis ac cædis paternæ cruēto uehiculo cō-
taminata ipsa reſperſaq̄ tulisse ad penates ſuos: atq̄ uiri: quibus iratis malum regni principium: ſimiles deinde
exitus ſequerentur. ¶ Quia tempore uetustissimum: Reddit rationem cur incipere a Tullia uelit quia exem-
plū sit uetustissimum, ¶ Conscientia nepharium: Quia id cogitare quasi nephas sit, ¶ Carpēto: Vehiculi genus
est, ¶ Succuſſis fr̄enis: Preſſis & īhibitis, ¶ Quo celerius in complexum: Liuius hoc in reditu fuisse dicit, ¶ Impia
& probroſa: Scelerata & uituperosa quæ per patris corpus carpentum agi iuſſerit, ¶ Aeterna infamia: Quia
tam impium facinus obliſſerari nūquā poterit ipſum uicum ſcleris cognomine: q̄ ſcleratus uicus dictus est

ambigue exiſtimatiōis est. Taffillo enī gymnasiarcho
a quibusdā iuuenibus pulſatum se cōqueſto p̄miſit ut
aut trigenas ab is dragmas exigeret aut denas plagas
ſingulis imponeret: quo posteriore uindicta uſo: q̄ ua-
pulauerāt Iasonem interfecerūt: animi nō corporis do-
lore p̄cne modū exiſtimantes cæterum paruo irrita-
mento ingenui pudoris maxime rei expectatio ſubru-
pta est quoniam opiniōe grāciæ t̄atum in ſpe Iasonis
q̄tum in effectu Alexandri reponerat̄.

Dicta improba aut facta ſclerata. Cap. XI.

Vnc q̄tenus uitæ hūanæ tū bona tum et̄
mala ſubſtitutis exēplorum imaginibus
p̄ſequimur dicta improba & facta ſcle-
rata referantur.

Nde potius at̄ q̄ a Tullia ordiar: q̄a t̄pe uetu-
ſtiſſimū cōſciētia nefariū uoce mōſtri ſimile
exēplū ē. Cū carpēto ueheref̄: & is q̄ iumēta
agebat ſuccuſſis fr̄enis cōſtituſſet: repētina moræ cām
reſſiuit & ut cōperit corp̄ p̄ris Seruii Tulli occiſi ibi
iacere: ſupra id duci uehiculū iuſſit: quo celeri⁹ ī cōple-
xū interſectoris eius Targniū ueniret. Quā tam impia
tāq̄ p̄broſa ſeſtinatiōe non ſolū ſe æterna infamia: ſed
ipſum etiam uicum cognomine ſcleris cōmaculauit.

OLI
Baro
dico

Vicus
ſclera-
tus

Non tā atrox: Hic ē fimbria q̄ occiso Valerio cuius legatus fuerat exercitū sibi uēdicauit: hic post mortē C. Marii cū i syllanos atq; senatū supra modū sēuaret iusserat scæuolā itegerrimū & sanctissimū uix in C. Marii tumulto tāq; uictimā iugulari: quo ad locū ducto cū ministri altius uulnus nō itulissent ille a uulnere recreari quodā mō uidebat. fimbria hoc audito qd̄. i. letale uuln̄ nō admisisset illi diē dixit ad populū res p̄fecto nō solū improba: sed ē ridiculosa: q̄rētib; ergo ex eo qd̄ nā obiiceret uiro itegerrimo: lētius illū r̄ndit recepisse telū. De hoc fimbria Plī. i. sine breuiter sic tradit: fimbria a Sylla p̄gami opp̄ssus corrupto exercitu desert; semet occidit. Nō tā atrox: sūt q̄ uelit hoc nomē a græco deducere τροῶν q̄ comedo

μελον τροζῶ: ide deduci trox q̄si comestabile a uero priuatiuū ē n̄ comestabile: hoc ē crudū & acerbū: ergo atrox crudele & acerbū: sed nō usq; quaq; græcis ita dādū ē: ut nihil nobis reliquat: ergo ab atro magis atrocē deriuari puto. Vt scæuola: de hoc scæuola Luca. lib. ii. Te quoq; neglectū uiolata scæuola dextra. Ante ipm̄ penetrare deæ semp; calētes maclauere focos pag; sed fessā senectus. Sanguinis effudit iugulo flam̄ misq; pepercit. Egræ reipu. Tristis & afflictæ reipublicæ.

Non tā atrox. C. Fimbriæ ē factū & dictū: sed si p̄ se existimet utrūq; audacissimū id egerat ut Scæuola i funere. C. Marii iugularet quē postq̄ ex uulnere recreatū cōperit: accusare apud populū instituit. Interrogatus de idē qd̄ de eo secus dicturus eēt cui p̄ sanctitate mor; satis digna laudatio r̄ddi nō posset: respōdit se obiectur; illi q̄ partius corpe telū r̄cepisset licentiā furoris a græ reipu. gemitu p̄sequendam.

De L. Catilina.

Licio uero Catilia i senatu. M. Cicerōe icēdiū ab ipso excitatū dicēte sentio iqt; & qd̄ illud si aqua nō potero ruina extingua: quē qd̄ aliud existimemus q̄ cōsciētia stimulis actū: simulacrū a se ichoati parricidii pegisse.

De Magio Chilone.

Consternatū ē Magii chilōis amētia pect; q̄ M. Marcellū datū a Cæsare sp̄m̄ sua manu eripuit: uetus amicus & pōpeianæ militiæ comes idignatus aliquos sibi amicos ab eo p̄ferri. Urbē enim a mytilenis quo se contulerat repetentem in atheniensem portu pugione confodit: protinusq; ad irrita mēta uesania suæ trucidāda tetēdit amicitia hostis di-

tingua: de idē se ex curia domū priuuit. Incēdiū excitatū: Perturbationē urbis cōiurationē suscitata. Si aqua nō potuero: Perstat i trāslatiōe q̄ icēdiū dixerat q̄ aqua extinguit. Cōsciētia sti. Quia sui sceleris cōsci; erat stimulis q̄busdā agitabat: nā ut iquit ille: neq; n. cōsistere mentē crimina sēua sinunt. Conati parricidii: Parricidū tā de parētibus q̄ de p̄ria dicif: unde & parricidæ sēpe dnr̄ a Valerio q̄ Cæsarem itefecerunt q̄si parentem patriæ.

Consternatū ē. P. Magi chilōis. De morte. M. Marcelli. Serui; Sulpiad Cicæpistola. Et si scio nō iocū/ dissimū nūciū. Ad decimū inqt kal. Junii cū ab epidauro pyreū nau aduect; eēm ibi Marcellū collegā nostrū cōueni eūq; ibi diē cōsumpsi: ut cū eo eēm: postero die cū ab eo digressus essem eo cōsilio ut ab athenis i boetiā ire reliquāq; iurisdictionē absoluerē: ille uti aiebat supra maias italiā uersus nauigatur; erat: postridie cū ab athēis p̄ficisci i aio haberē circiter horā decimā noctis posthumi; familiaris me; ad me uenit & mihi nūciauit. M. Marcellū collegā nr̄um post cōenæ tps a Magio Chilōe familiari eius pugione p̄cussus eē: & duo uulnera accepisse: unū in stomacho: alter; i capite secūdū aurē sperare tū eū uiuere posse. Magiū seipm̄ itefecisse postea se a marcello ad me missum eē q̄ hęc nunciaret & rogaret ut medicos cogerē: coegi & uestigio eo sū p̄fectus p̄ria luce cū nō lōge a pyreo abessem: puer acidini obuiā mihi uenit cū codicillis i qb; erat scriptū paulo/ ante lucē marcellū diē suū obiisse: ita uir clarissimus ab hoie deterrimo acerbissima morte ē affect; & cui inimici p̄ dignitatē pepererāt: iuētus ē amicus q̄ ei mortē afferret & reliq;. Datū a cæs. spi. Cōfecto bello ciuili qd̄ iter cæsarem atq; pōpeii suscitātū erat. Cæsar reg; potitus multos sibi aduersos q̄ pōpeii secuti fuerant i patriā restituit in gratiāq; recepit iter quos & M. Marcellū p̄ quo senat; uniuersus itecesserat supplexq; a cæsare petierat: ut sibi uir tātus cōdonaret: cuius p̄cib; fatigatus cæsar senatui cōcessit qd̄ fratri marcelli denegauerat: nā marcelli frater sapius ad cæsaris pedes prouolutus suppliciter petierat a cæsare: ut ignosceret fratri illumq; in gratiam reciperet q̄ nunquā a cæsare impetrare potuerat: restituto itaq; marcello cæsari multi gratias egerunt inter quos Cicero qui orationem habuit loculentissimam: Marcellus uero & ipē in patriam redire recusabat: malebatq; exul ubiq; q̄ in patria sine libertate uiuere: tādem cōsiliis & p̄cibus amicor; uictus cæsaris munus quod illi amplum & honorificū offerebat ut restitutus sibi oib; bōis suis i patriā cū sūma dignitate rediret accepit. Datū sp̄m̄: q̄ q̄tū i cæsare fuit illū uita donauit: & reditū i patriā cōcessit. Indignatus aliquos sibi p̄ferri: grauiter & iniquo aio ferebat

OLI,
Fim/
bria
scelera
te di/
ctum
Atrox

OLI,
Catili/
na apd
senatū

OLI,

Chilo
Mar/
celli in
terfe
ctor

Marcellū & alios multos a Cæsare fuisse restitutos se uero neglectū: & p̄termiſſū ne tāti mūeris cōpos fieret Marcellus ī atheniēsi portu illū pugione trāſſixit: deīde p̄nitētra siue desputatiōe ductus aut furore concitatus sibi ipsi quoq; mortē itulit. Amicitiaē hostis: exaggerat hoc facinus dicēs eū amicitiaē: & religiōis iura ī acerba Marcelli morte uiolasse. Diuini beneficii īterceptor: hoc ad assentationē dictū ē beneficiū a cæsare datū diuinū appellan- do. Acerba lues publicæ religiōis: Ruina & aspa pestis publicæ religiōis: nā hæc Chilōis īpietas q̄ usus ē in Marcellum: ad rēpu. ptinere uidebat: q̄a uniuersa ciuitas p̄ Marcelli salute magnopere laborasset.

OLI.
Chilo
sibi
mortē
consci
uit

Anc crudelitatē: Chilōis īpietatem oīum maximā existimassē nisi tuditāus eā atrocitate facti supasset & reuera hac īpietate maior nulla eē potuit: qd. n. crudeli⁹ aut magis īpiū q̄ a filio parētes ut hostib⁹ gratificaret occidi: cū. n. illū hostibus īdicarit: occidisse uidef: hic igit̄ Tuditanus latētē patrē a triūuiris p̄scriptū cū a mis- sis īterceptorib⁹ q̄reref nō solū īdicauit: sed ei⁹ quoq; uultus: & oris liniamēta: & ætatis tps q̄ bus cognosci posset ministris apuit: ex quo factū ē: ut q̄ ab amicis occultabat ab īpio filio p̄de- ref. Notas corporis: signa & liniamēta corporis. Senex de. s. ma. ui. Hoc ad exaggerādā filii īpie- ratē dicit q̄ ē ī media cæde p̄ de filii salute sol- licitus eēt: & tā piū patrē filius sceleratus p̄dere nō dubitauerit. Incremētis: Bonorū accessio- nibus & augmētis itaq; ē īscelix. Maior igit̄ illi miseria fuit q̄ īdicat⁹ eēt a filio q̄ īterficeref. Auctore cædis. s. filio inferior p̄ filiū q̄ cæ- dis p̄næ fuisset auctor īdicio suo: neq; n. sibi tam acerba mors uidebat q̄ filii proditio.

OLI.
Tullio
ānalis
p̄næ
necis
auctor

Vius facti: Hoc simile ē superiori sed in hoc differūt: q̄ Tuditāus tm̄ latē- tis p̄ris īdicat⁹: hic ē p̄ne cædis spectat⁹: nō. n. sibi satis fuit cædis mīstros ad latētē patrē duxisse nisi āte oculos patrē occidi uidisset: bis ergo parricida cōsilio & spectaculo. Ad q̄storia co. Vt filius q̄stor- crearet suaq; p̄sentia quoad posset filio suffra- garef. Sed ne fidei. tut. p̄. Quā a filio nō potuit cliētē fidē est cōsecutus ut occultaret: q̄- tutā eē īpietas filii nō p̄misit q̄ eū p̄didit. Bis par. Et cū patrē p̄didit & cū occidi spectauit.

OLI.

E uectius qdē salassus: Crudelitatē uxoris exptus ē uecti⁹ iste q̄a triūui- ris p̄scriptus cū ad posticas uxoris ædes p̄fugisset ab ea nō ē admissus q̄re uehemētī īdignatiōe cōmotus ne ī p̄seqn- tiū manus pueniret sibi gladio pectus trāſſixit posteq; crudelissime cōiugis sanguine aspsit: uxor igit̄ uix nō p̄didit sed suis manib⁹ quo- dāmō iugulauit: nā idē ē auctore & actore cæ- dis eē. Nec p̄. amari: Liptote ē ac si diceret amarissimi. Quāto. n. leuius ē: Ac si diceret idē scelus eē uidef alicui mortis causam atq; ipsam mortē īferre.

OLI.

Lud aut̄ facin⁹: Scipio a castulōe carthaginē ad uota soluēda diis munusq; gladiatorū qd̄ mortis cā pa- tris patriq; parauerat edēdū rediit gladiatorū spectaculū fuit nō ex eo gener̄ hoīum ex quo lanistis cō- pare mos ē seruorū q̄ uenale sanguinē habēt uolūtaria oīs & gratuita opa pugnatiū fuit: nā alii missi ab regulis sūt ad spēm īste gēti uirtutis oīdēdā: alii ipsi p̄fessi se pugnatos ī grām ducis alios æmulatio- certamēq; traxit ut q̄s disceptādo cōtrouersias finif nequerāt: eo ut uoluerāt pacto ferroq; decernerēt: neq; obscu- ri generis hoīes erāt: sed clari illustresq; corbis & orsua patruales fr̄es de p̄cipatu ciuitatis ferro se certaturos p̄f- si sūt. Corbis maior erat ætate. Orsue p̄ p̄iceps p̄xie fuerāt a fr̄e maior post ei⁹ mortē accepto p̄cipatu cū uerbis disceptare scipio uellet ac sedare iras negatū id ābo dicere cōibus cognatis nec aliū deorū hoīum ne q̄ Martē se iudi- cem habituros eē robore maior: mior flore ætatis ferox mortē ī certamiē q̄ ut alter alterius īpio subigeref: p̄optā- tes cū dirimi a tāta rabie neqrēt īsigne spectaculū exercitu p̄buere documētūq; q̄tū cupiditas īperii malū īter mor- tales eē maior usu armorū & astu facile stolidas uires iunioris supauit. Duo regis filii: dissentit a L. uio Valerius:

uini beneficii īterceptor publicæq; religiōis q̄ ad salu- tē clarissimi ciuis recuperādā attinuit: acerba labe.

De. C. Thuratio.

Anc crudelitatē cui nihil adiici posse uidef .C. Thurāius atrocitate p̄ricidii supauit: nāq; triūuirū p̄tes secutus p̄scripti p̄ris sui p̄torū & ornatū ui- ri latebras ætatē notatq; corpis q̄bus agnosci posset: cē- turiōibus edidit: q̄ eū p̄secuti sūt. Senex de filii magis uita & īcremētis q̄ de reliquo spiritu suo sollicit⁹ an īco- lumis eēt & an īpatoribus satiffaceret īterrogat̄ eos cœ- pit: q̄bus unus ab illo igit̄ quē tātope diligis demōstra- tus nō mīsterio filii īdicio occideris p̄tiusq; p̄ct⁹ eius gladio traiecit: colapsus ē: itaq; īscelix auctore cædis q̄ ipsa cæde inferior.

De filio Tullii Annalis.

Vius facti acerbitatē. L. Tullius ānalis forti- tus cū ī t̄apū ad q̄storia cōitia filii descendēs p̄scriptū se cognosceret ad cliētē suū cōfugit sed ne fide eius tutus eē posset: scelere nefarii iuuenis ef- fectū ē: si qdē p̄ ipsa uestigia p̄ris militibus ductis occi- dēdum eū ī cōspectu suo obiecit: bis parricida cōsilio prius itere spectaculo.

De Vxore Vectii Salassi.

E uectius qdē salassus p̄scriptus p̄. amari exitus: quē latentē uxor īterficiēdū qd̄ dicat̄ tradidit: an ipsa iugulauit: q̄to enī leuius est scelus cui tantummodo manus abest.

Externa de duobus fratribus filiis regis.

Lud aut̄ facin⁹ q̄a externū trāqliori affectu narrabit. Scipioē afri. p̄ris & patriui mēoriā gladiatorio mūere carthagiē noua celebrāte: duo regis filii nup̄ p̄re mortuo ī harenā p̄cesserūt pollicitiq; sunt ibi se de regno p̄liaturos: quo spectaculū illd̄ illustrius

hoc loco, nō, n. fr̄es sed patruelis fr̄es fuisse dicit Liuius. ⁊ Gladiatorio mūere. In ludis funebribus adhibebant gladiatores pia iter se ad sanguinē uel ad mortē usq; certatiū ut supra diximus. itaq; eiusmodi ludi celebriores hēbāt quo plures gladiatores occubuisse. ⁊ Carthagine. n. Ciuitas ē hispaniā q̄ noua dicta ē ad differentiā ueteris q̄ fuit ī africa. ⁊ Fortūa iu. q̄a fortūa uoluit ut maior ī quo iustitia pietasq; illustrior erat uictor existeret. Ithridates. Mithridatis factū multo sceleratius q̄ nō cū fratre: sed cū p̄re de regno certauit cū. n. regnādi libidine nimia esset incēsus p̄maturā: ⁊ celerē p̄ris mortē cupiebat quā cū illi clam inferre non possit nec palā auderet: occupata regni parte bellum indixit. Sed p̄ morte p̄uentus sceleratam filii cupiditatē adimpleuit. ⁊ In quo quis: aut homines ullos: simile inquit mōstri: uel certe miraculi erit si quis in eiusmodi bello qd̄ filius aduersus patrē suscipit inueniri potuerit: q̄ aut auxilia p̄stare: aut deos inuocare ausus fuerit. ⁊ Pro admiratione habet loco miraculi ducit.

M pugna sua facerent: eos cū Scipio monuisset ut uerbis q̄ ferro diiudicare mallent: uter regnare deberet: ac iā maior natu cōsilio eius obtēperaret: iunior corpis uiribus fretus in amentia perstitit initoq; certamine pertinacior impietas fortūa iudicio morte mulctata est.

De Mithridate.

M Ithridates aut multo sceleratius: qui non cū fratre de paterno regno sed cū ipso p̄re bellū de dominatione gessit: in quo qui aut homines ullos adiutores inuenerit: aut deos inuocare ausus sit pro admiratione habetur.

De Sariastre filio Tigranis regis.

Q Vanq; qd̄ hoc quasi inusitatū illis gentibus miremur: cū Sariastr aduersus patrē suum Tigranem armenia regem ita cū amicis cōsenserit ut omnes dextris manibus sanguinem emitterent: atq; eum inuicem sorberent: uix ferrent pro salute parentis tā cruenta conspiratione fœdus facientem.

De quodam qui interficere uoluit Octauianum Augustum.

S Ed quid ego ista confector: aut quid in his immoror: cū unius parricidii cogitatione cū ceta scelera superata cernā: omni igit̄ ipetu mētis: omnibus indignationes uiribus ad id laceran-

ductū. ⁊ Inusitatū ullis gētibus, q̄si apud alias natiōes nō idē fieri cōsueuerit. ⁊ Dextris māib; sanguinē emitterēt. Haurirēt e dextris suis sanguinē: nam ut testis Hero. apud barbaras natiōes execrationis: ⁊ iurisiuradi mos fuit: ut e dextris māibus sanguinē haustu uiuo pmixtū biberēt cū hac execratione: ut quicq; a fœderis lege ⁊ cōiuratione defecisset execrabilis esset. ⁊ Cōspiratiōis: igit̄ aduersus tygranē facte filius se ociū ⁊ principē p̄buit. ⁊ Inuicē sorberent. Confusum admixtūq; sanguinē ex eor; dextris haustu cōbiberēt qd̄ ⁊ Catilina in coniuratione sua fecisse dicit. ⁊ Vix ferrent p̄ salute patris. Qui uestigiū aliquod humanitatis habēt nō sustinerēt p̄ salute patris hāc fieri execrationē quā aduersus patrē sariastr fecisse dī. ⁊ Tā cruenta cōspiratiōe: Quæ humano sanguine sanciebat.

S Ed qd̄ ego ista confector? Hoc exēplū rotū est in assentatione positū ⁊ apta nimis atq; impudēs assentatio q̄ nō sine lectoris fastidio legi possit. Cōiuratione. n. q̄ aduersus tiberiū ausus est moliri seianus cū cētis reipu. calamitatibus dicit nō solum cōferēdā: sed et esse p̄ferēdā. Sueto. ī uita Tiberi: Seianū inqt̄ res nouas molientē quis iā ⁊ natalē eius publice celebrari ⁊ imagines aureas coli passim uideret uix tādē ⁊ astutia magis ac dolo q̄ principali auctoritate subuertit: nā p̄rio ut a se p̄ spēm honoris dimitteret collegā sibi assumpsit in quinto cōsulatu quē lōgo interuallo absens ob id ip̄m susceperat. Deinde spe affinitatis ac tribunitiæ p̄tatis deceptū inopinantē criminatus est pudēda miserādāq; orōne cū iter alia p̄res cōscriptos p̄care: mitterent alter; e consulibus q̄ senē se ⁊ solū in conspectū eor; cū aliquo p̄sidio p̄duceret. Sic quoq; diffidens tumultūq; metuens Drusum nepotē suū quē in uinculis adhuc Romæ cōtinebat solui si res posceret duciq; cōstitui p̄ceperat. Aptatis etiā nauibus ad quascunq; regiones meditare fugā speculatus ex altissima rupe idē idē signa q̄ ne nuncii morarent tolli procul: ut quicq; factū p̄sentiret mandauerunt. Veg; ⁊ oppressa coniuratione Seiani nihilo securiore aut constantior per. ix. proximos menses nō egressus est uilla q̄ uocat̄ Iouis. Hāc igit̄ coniurationem detestaf̄ Valerius quā dicit per assentationē ad humani generis euerionē excidiumq; pertinuisse: extincto. n. imperatore Tiberio a quo genus humanū regere id a tanto imperatore desertū periturū esse uidebat. Sed qd̄ ego ista confector. Quasi seipsum rephendit Valerius q̄ dum in alienis exemplis narrandis intentus est detestadā

OLI.

OLI.

Saria/ stris factū de testabile

OLI. Seianus contra Cæsarem

aduersus Tiberiū Seiani cōiurationē p̄mittat q̄ atrocitate facti cūcta scelera superasse uideat. ¶ Omni igiſ ipe-
tu mētis. Quādoq̄dē hoc superat oīa scelera totis habenis ad id lacerādū ipellor. ¶ Impetu. Impulſu & ardore mē-
tis. ¶ Pio magiſq̄ ualido. Potēti. q̄a ipares sunt rei tātae uires ingenii mei: nec mihi tāta ē dicēdi copia q̄ parē huic fa-
cto detestationē reddere poſſet. ¶ Quis. n. amicitiae fide. Nō ſatis dignis uerbis hoc ſeiani ſcelus uituperari poſſe
dicit q̄ amicitiae fide uiolata genus humanū i diſcrimē occidēdo iperatore adducere uoluerit. ¶ Genus humanū.
Quia ſi i uno ipatore totius generis hūani ſalus ſit reposita. ¶ In p̄fundo. In baratro. ¶ Tu uidelicet efferate. Apo-

ſtrophat ad ſeianū quē oībus barbaris dicit eē
crudeliore q̄ Romanū iperū uoluerit interci-
pere: q̄ ſi factū fuiſſet totus terrarū orbis cōfu-
ſus p̄turbatūſq̄ fuiſſet: ac p̄p̄modū euerſus.
¶ Urbē a gallis captam. Poſtq̄ magnitudine &
atrocitate criminis inuectus eſt in ſeianū nūc p̄
cōparationē illius ipietatē exaggerat: dicit. n. oēs
clades Romāonū ab hoſtibus acceptas cū hoc
tāto ſcelere nō poſſe cōferri q̄ quātū in eo fuit
nō mō referre: uerū ēt ſupare oēs Romāae ur-
bis calamitates uoluerit. ¶ Urbē a gallis captā:

Bren⁹
Fabii
oēs in
ea de
pugna
abſū-
pti

Nota ē historia quomodo Brenno duce galli-
ſuſo fugatoq̄ apud aliā exercitu Romāo urbē
coeperūt & totā p̄ter capitoliū flamma ferroq̄
uaſtarūt. ¶ Et trecetorū inclytā gētis. Treceti
& ſex Fabii aduersus ueietes ſuis opibus ſuiſq̄
ſumptib⁹ gerēdū bellū ſuſceperūt q̄ apud Cre-
merā p̄ inſidias caſi oēs ad unū fuerūt: q̄ fami-
lia p̄cinitus extincta fuiſſet. ni unus q̄ p̄ etatē
arma ferre nō poterat Rōae relict⁹ eā p̄pagas-
ſet: de q̄bus Oui. li. faſtorū. ii. Hac fuit illa dies
in q̄ ueientibus armis Trecetū fabii ter cecide-
re duo. Vna domus uires & onus ſuſceperat ur-
bis. Sumunt gētiles arma poſſeſſa māus: & cae-
tera q̄ ſequunt⁹: Ex hac igiſ familia ut dixim⁹
unus tātū ſupfuit a quo duxit originē. Qu. Ille
Fabius Maximus de quo Ennius & alii. Vnus
q̄ nobis cunctādo reſtituit rē: Vnde & Oui. Nā
puer ipubes & adhuc nō utilis armis. unus de
fabia gēte relictus erat. Scilicet ut poſſes olī tu
maxie naſci: Cui res cunctādo reſtituēda foret.
¶ Alienſem diē. Qui inter neſtoſos dies cōnu-
meratus ē eo q̄ bis eo die Romāi clade fuiſſent
affecti & ab alia fluuio dictus. ubi rōanus exer-
citus a gallis ſuſus turpiter fuerat atq̄ fugatus:
¶ Oppreſſos: in hispania Scipiōes Cn. & P. fra-
tres q̄ celtiberorū p̄fidia decepti: cū duobus cō-
ſularibus exercitibus i hispania caſi fuerūt: de
q̄bus ſatis ſupra dictū eſt. ¶ Traſimenū lacum.

Traſi-
men⁹
Cānae

Apud quē Hannibal Cn. flaminū eū exercitu
deleuit. ¶ Et cānae: Vbi Paul⁹ Aemilius cū Te-
rētio Varrōe cū igēti clade fuere ſupati: ut ſapienter dictū ē. ¶ Sed ui. oc. de. Reſpicit ad id q̄ Iulī⁹ Caſar i ſyd⁹ dī eē
trāſlatus. ¶ Arae pul. tē. ac ſi diceret cūcta numīa oīſq̄ diuinitas: tūc p̄ iperatore ſalute uigilauiſſet. ¶ Et i primis au-
ctor Iuppiter. Recte louē ſepat a caeteris diis tāq̄ patrē regēq̄ hoīumq̄: ſic & Vir. de Priamo. Forſitā & priami fue-
rint q̄ fata regis. ¶ Nec excel. me. ſua. q̄a regnāte Auguſto pax. fuit i toto orbe terrarū: i quo ſtatu & Tiberius acce-
perat iperū: q̄ mortalibus Iuppiter cōceſſiſſe uideſ. ¶ Itaq̄ ſtat pax. q̄a numinū clamētia oīa placata & geta ſer-
uāt. ¶ Qui at hoc tētauit: Dicit ſeianū cū uniuerſa ſtirpe eē deletū. ¶ Et q̄s meruerat. Cōſpiratiōis p̄enas dediſſe.

OLI.

Vmanā at uitae cōditionē. Dicturus de hoīum morte nō uulgari: p̄faſ quodāmō: & hūanae uitae cō-
ditionē ex ortu & occaſu hoīum cognosci: ut eū uere ſcelicē dicamus: q̄ natus optimis auſpiciis uitam
hōeſtiſſime finierit: ſed cū uita q̄ fruimur breuis ſit: dicit mēoriā n̄ri faciēdā eē q̄ maxie lōgā uirtute &
regē geſtae gloria: ne uitae cupiditate ducti. malimus i ocio & lāguore diuti⁹ uiuere: q̄ breue t̄pis ſpa-
ciū factis illuſtrare. ¶ Prius di. quo ſydeſ naſcaſ q̄ ſpiā. ¶ Et ul. Quo ḡne mortis extiguat. ¶ Praecipue. q̄. d. n. nega-
ueri caeteros quoq̄ dies ad cōſiderationē uitae cōferre: ſed p̄cipue notād⁹ ē prius uitae dies quo ſit ſydere nat⁹ nā
ſi bēigno fuerit ort⁹ plurimū ualeat ad reliquū uitae t̄pis ſceliciter exigēdū. ¶ Et re. p. c. iuxta illā Solōis: q̄ ab Oui.
ſumptū ē: ſed. ſultia ſp̄ expectāda dies hoīs ē: dicit⁹ beat⁹: An obitū nēo ſup̄mag⁹ funera dēt. ¶ Medii. at t̄pis cur.
Mediū iqt uitae ſpaciū p̄ fortūae libidine uerſat: ut mō ſit amaritudie. mō ſit iocūditate reſp̄ſum. ¶ Pro ut. i. gura

dum pio magis q̄ ualido affectu rapior. Quis. n. ami-
citiā fide extincta genus humanū cruētis in tenebris
ſepelire conatū p̄fundo execratiōis debitae ſatis effica-
cibus uerbis adegerit: Tu uidelicet efferate barbariae
immanitate truculentior habenas Romāi imperii q̄s
princeps parensq̄ noſter ſalutari dextra cōtinet: cape-
re potuiſti: haud te cōpote furoris in ſuo ſtatu mūdus
māſſet: Urbē a gallis captā & trecetorū iclytā gētis
uiroꝝ iſtrage ſcedatā alienſem diē: & oppreſſos in hispa-
nia Scipiōes: & traſimenū lacū & cānas: bellorūq̄ ciui-
liū domeſtico ſanguine manātes furores amētibus p̄-
poſitis furoris tui repraeſentare & uincere uoluſti: ſed
uigilarunt oculi deorū: ſidera ſuū uigorē obtinuerunt
arae puluinaria: templa praesenti numine uallata ſunt.
Nihil q̄d p̄ capite auguſti ac patria excubare debuit:
torporem ſibi p̄miſit: & in primis auctor & tutela no-
ſtrae incolumitatis Iuppiter: ne excellentiſſima merita
ſua totius orbis ruina collaberentur: diuino cōſilio p̄-
uidit. Itaq̄ ſtat pax ualent leges: ſincerus priuati ac pu-
blici officii tenor ſeruat. Qui at hae uiolatis amici-
tiaē ſcederibus tentauit ſubuertere oī cū ſtirpe ſua Po-
puli Romani uiribus obtritū: etiā apud inferos ſi ta-
men illuc receptus eſt: q̄ meretur ſupplicia pependit.

De Morte nō uulgari.

Cap. XII.

Vmanā aut uitae conditionē p̄cipue pri-
mus & ultimus dies cōtinet: q̄a plurimū
interēſt: q̄bus auſpiciis inchoetur: & quo
ſine claudatur: ideoq̄ eū demū felicē iu-
dicamus cui & accipere lucē proſpere: &

car-

te o-

ad p-

ta h-

nim-

nus

dio

ditu

ope

lib-

no-

Nō sine rōne gubernaculū dixit: nā ut inqt Lactātius firmia, de falsa religiōe fortunæ simulachrū cū copia & gubernaculo fingebat tāq̄ ea eēt q̄ opus tribueret: & humanæ regē regimē obtineret cui opiniōi & Vir, assentire uideat: q̄ fortunā oīpotētē appellet & historicus q̄ ait: sed p̄fecto fortūa in oī re dominat̄. Et at fortuna ut ab eodē Lactātio diffinit, accidentiū regē subitus atq̄ inopinatus euentus. Cic, tamē lib, de diuinatiōe fortunā p̄cinitus tollit cū dicat nihil eē tā cōtrariū rōni & cōstātīæ q̄ fortunā ut ne in deū qdē cadere posse uideat: ut sciat qd casu & fortuitu futuz sit, si, n, sit illud certe eueniet: si certe eueniet: nulla ē fortūa, Spe semp̄ minor, q̄a hoīes se diutius uicturos eē sperāt sed uitæ cursus spe semp̄ breuior eē solet sed duplici rōne fit breuis: & q̄ sibi longiorē uitā unusq̄sq̄ p̄sumit & q̄ sine orōne trāfigit a multis, Nā & si eo bñ ut uelis, Si bene uiuēdi rōnē hoīes seq̄rent̄ uitæ cursus q̄tumlibet breuis: lōgissimus efficeret, dāda ē igit̄ opa cū uirtute uiuat, Inerti, m, ignauæ uitæ: lōgitudiē, Magis, e, q̄a, Magis uitæ lōgitudinem optes quā uirtute & recte factis uitā illustres.

reddere placide cōtigit: medii temporis cursus pro ut fortuna gubernaculū rexit: modo aspero: mō tranquillo motu peragit: spe semp̄ minor dū & cupidæ uotis extenditur: & fere sine ratione consumit. Nāq̄ si eo bene uti uelis etiā paruū amplissimum efficies numerū annorū multitudine operum superando: alioqui qd attinet inerti mora gaudere si magis exigas uitā quā approbas: Sed ne longius euager: eorum mentionem faciam qui non uulgari genere mortis assumpti sunt.

De Tullo Hostilio.

Tullus Hostilius fulmine ictus cū tota domo cōflagrauit. Singularē fati sortē: qua accidit ut columē urbis in ipsa urbe raptū: ne supremo qdē funeris honore a ciuibus decorari posset: cœlesti flāma in eadem conditione redactum: ut eosdem penates & regiā & rogum sepulchrū haberet.

De duabus mulieribus.

Ix uerisimile est in eripiēdo spiritu idē gaudiū potuisse qd fulmē: & tamē idem ualuit. Nūciata, n, clade q̄ ad lacū Thrasimenū inciderat: mulierē duarū altera sospiti filio ad ipsam portā facta obuia in cōplexu eius expirauit: altera cū falso mortis filii nuncio mœlta domi sederet: ad primū conspectū redeuntis exanimata est: genus casus inusitatum quas dolor non extinxerat: læticia consumpsit.

De M. Iuuentio talpa cōsule.

Sed minus miror q̄ mulieres. M. Iuuentius talpa cōsul collega Tiberii Gracchi cōsulis iterū cū i corsica: quā nuper subegerat: sacrificaret: receptis litteris decretas ei a senatu supplicatiōes

te oblato & in cōspectu eius repente expirasse ferunt: alterā cui mors filii falso nunciata erat mœlta sedentē domi ad primum cōspectum redeuntis filii gaudio nimio exanimatam. Sospiti, Saluo & incolumi filio. Exanimata. Hoc loco mortua dicitur quāuis teste Seruio: exanimus mortuus: & exanimatus territus dicitur. Virgii. Exanimusq̄ auro corpus uendebat Achilles. Item exanimata sequēs impingeret agmina muris. Genus casus. Genus mortis. Inusitatum. Præter consuetudinem: nam id rarissimum est: nec uidetur esse naturale q̄ quis gaudio pereat: philosophi dicunt: cor a sanguine deserit in nimia læticia: & quia relaxatis uenis toto corpore diffunditur: contra uero in metu fieri ut desertis partibus exterioribus corporis ad cor sanguis accurrat & ei laboranti opem ferat: si cor igitur in læticia deseritur a morte facile opprimitur.

Sed minus miror q̄ mulieres. Cōparat mulieribus. M. Iuuentiū cōsulē Gracchi collegā: q̄ nimia & ipse læticia periisse credit: nā cū sacra diis exhiberet in corsica: quā auspiciis suis atq̄ ductu subegerat: lītæ a senatu reddunt: quibus illi supplicationes fuisse decretas significabatur: sed cum intensiori animo legeret eas: nimio euectus gaudio ante ipsa deorum altaria ueluti uictima moribundus cecidit. Plin, lib, vii, M. Iuuentius talpa consul cū sacrificaret, periit. In corsica. Quam ligustici sinus æquor aluit teste Solino. Sacrificaret. Propter rem foeliciter gestam: diis uota persolueret. Supplicatiōes. Scilicet fuisse decretas illi:

Tullus Hostilius fulmine ictus. Post multa bella cōfecta cū hoīes uulgo eū statū regē q̄ sub rege numa fuerat: req̄rerēt: unā, s, opē a gris corpib⁹ relicta eē credētes: si pax uēiaq̄ diis imortalib⁹ eēt ipetrata: regis Numæ cōmētarios adiuit: hūc igit̄ ea cōmētaria uolūtē tradūt cū ibi qdā occulta solēnia & sacrificia Ioui elicio facta iuenisset: operatū his sacrīs se abdidisse: sed nō rite nutū & curatū id sacrū eē: nec solū ei nullā oblatā cœlestiū spēm: sed ira Iouis sollicitata: praua iā religiōe fulmie ictū cū tota domo flagrasse: regnauit at̄ annis triginta duobus: cuius t̄pibus ferūt byzantiū ciuitatē q̄ nūc Cōstātino polis dī fuisse cōditā. Diōy, alicarnaseus de hoc incēdio duas affert opiniōes: & dicit succēsam domū alios putare p̄ fulmē ob quorū dā sacrōrū intermissionē: plures tamē hūanis insidiis, eē factū id opus ascribentes Marcio: q̄ post eū regnū obtinuit: sed hāc opiniōē paulopost multis rōnibus cōfutat. Vt cōlumen urbis. Idest rex sustētaculū urbis Romæ: nā columē a cōlūna dictū est: sicut, n, cōlūna domū sustinet: sic & reges suas urbes & oppida sustinere uident̄.

Ix uerisimile: Dicitur de duarū foeminarū morte nō uulgari: ostendit mixtū eē uī tāta in eripiēdo spū repētīnū & inopinatū habuisse gaudiū: q̄tā in Tullo fulmē obtinuit: fuit at̄ t̄pē secūdi pūici belli post cladē apud thrasimenū Romanis illatā: cū uarie affecta ciuitas eēt foeminarū p̄cipue & gaudia insignia erāt: & luctus, nā unā nunciata clade in ipsa porta sospite filio repente

Fortuna

OLI

Byzantiū ciuitas

OLI

Gaudiū perimit

OLI

nā mos erat: ut sæpe diximus: q̄ parta uictoria in omnibus tēplis supplicatiōes decernerent diis illis quos uictoria auctores fuisse existimabāt, deinde triumphī spes erat imperatori: q̄ uictoriā fuisset cōsecutus: nā præcedebāt semper supplicatiōes: sequēbāt deinde triumphus. ¶ Caligine orta, Cum obtenebrati eius essent oculi, ¶ En cui, Ironia est: quasi dicat quid si carthaginem euertisset: si Numantiam sustulisset: quod Scipio fecit.

OLL

Aioris aliq̄to spūs Plutar. i uita Marii, Catulus iqt lucretius q̄ Marii collega fuerat: & de cimbris cū eo triumphauerat. itē Plin. i principio libri xvii. Aliquāto p̄stātor i eodē pallatio Quīti Catuli q̄ cimbro cū

Catuli mors

Mario fudit postq̄ Marius p̄ catulo rogaribus dixit: eū mori oportere iclusus domi accēsis carbonibus sese suffocauit. Beat⁹ Augustin⁹ de ciuitate dei li. iiii. Catulus iqt: hausto ueneno sese e māib⁹ inimicorū subtraxit. Lucio flor⁹: Catulus inqt se ignis haustu ludibrio hostiū exemit: fuit at̄ hic Catulus iqt. C. Marii collega i q̄rto cōsulatu aduersus cimbro & senōes i quo bello uictoriae dux: & auctor fuisse credif: nā post cæsos hostes cū marii milites pecūias diripiissent spolia & turbæ & signa i castra Catuli delata fuerūt: q̄ apud se Catulus diligētissime seruari uoluit: ut appareret eū uictoriae auctore extitisse: & cū iter milites Marii atq̄ Catuli de uictoria cōtētio eēt oborta i hæc pacta cōuenerūt ut legati parmensiū: q̄ tū aderāt de re ista iudicārēt: hi ducti p̄ cadauera hostiū a militibus cōspexerūt iaculis militū Catuli barbarorū corpa esse p̄forata: dignoscēbant ex i scriptis litteris: q̄ nomē Catuli in telis designabāt, ueq̄ famā & gloriā totā Mario p̄primā uictoria: & nomē i perii tribuebāt. ¶ Re centi calce illito, Noua calce asperso & uncto: eodē ferme genere mortis, Mantuæ legi sponsum & sponsam fuisse cōsumptos cubiculo noua calce illito Carbonis igne correpto.

OLL Merula Cornelius incisis uenis perit

Va tēpestate, Cornelius merula q̄ pulso cinna cōsul i eius locū fuerat substitutus: post reditū Marii atq̄ Cinæ ubi uidit e māibus eorū elabi n̄ posse i tēplo Iouis cui⁹ flamē erat succisis uenis sibi mortē ipe cōsciuit: focos ēt aras suo sanguine resperfit. Aug. de ciuitate dei li. iiii. ca. xvii. Merula iqt flamē dialis p̄cisis uenis Ioui ēt suo sanguine litauit: flor⁹ uero: Merula iqt flamē dialis i capitolio Iouis ipsi⁹ oculos uenarū cruore resperfit. ¶ Qua tēpestate, Quo tpe: i q̄ significatiōe Salu. frequēter p̄dit, licet & p̄ calamitate accipi possit: dici⁹ ēt tēpestatē teste Seruio: uetos: auras: serenitatē: Vir. Dii maris & terræ tēpestatūq̄ potētes: tēpestatū dixit ut uult Seruius ueto: & aurarū temporum serenitatis: unde & alibi: unde hæc tam clara repente tempestas. ¶ Ludibrio, ignominia & illusioni.

OLL Herēnii mors

Cer & aiosus. Nō mīus fortiter uitā finiuit Herēni⁹ q̄ Cornelio. Cū L. Opimio cōsul, C. Gracchū agrarias leges cōtra senat⁹ auctoritatē ferre moliētē sustulisset. Herēni⁹ Siculus q̄ ut aruspex & familiarissim⁹ gracchi fuerat dānat⁹ q̄ cū Graccho sensisse dicere: eū ducere i carcerē & sic carceris postea caput illisit: ut uitā i aditu ip̄o reliq̄rit suā & sic morte nō uulgari q̄ iminebat supplicū effugit. ¶ Eo no. i. q̄ du. i. po. Ea cā q̄ cōtra senatus decretū cū Graccho sensisse dicere. ¶ Ignominia adi. cō. In ip̄o carceris aditu ubi ignominiose p̄itur⁹ erat. ¶ A māu carnificis ceterior. Ac si diceret parū absuit qn̄ i carcerē trusus necaret a lictore.

OLL

Onsimili impetu, C. Lucinius macer repetundarū postulatus ex Asia cū dicturus causam uidisset Ciceronē in accusationē esse paratū: desperata causa & salute in Menianū ascendit & Ciceroni nunciari iussit oratione non esse opus quoniā iudiciū morte p̄uenisset: & ita sumpto sudario q̄ secū gestabat sibi spiritū interclusit: ne dānato illo eius quoq̄ bona subhastarent: fuit autē hic Licinius q̄ Ciceroni cōferebat in æloquētia: declamator eximius ut in Senecæ declamationibus uideri licet. ¶ Repetundarū reus. Ac cufatus repetundarū ex Asia. ¶ Menianū. Locū iudicii ab edibus Menii denominatū: nā cum ædes suas Catoni & Flacco consulibus menius uendidisset: ut locus esset ubi iudicia exercerentur columnam sibi reseruauit: quam etiam tabulatis circūdedit: ut inde posset gladiatorum munus spectare cū suis: & ab ædibus Menii Menianus locus dictus est: ubi iudicia ferebant: erat autem tanq̄ basilica eminentior. ¶ Iudiciū cogebat, Iudices congregabat,

Menianum

nunciāntibus intento illas animo legens: caligine orta ante foculum collapsus mortuus humi iacuit: quem quid aliud q̄ nimio gaudio euectū putemus? En cui Numantia & Carthago excidenda traderetur.

De. Q. Catulo.

Aioris aliquāto spūs dux. Q. Catul⁹ cibrici triumphī cū Mario p̄ticeps a senatu datus sed exitus uiolentioris: nāq̄ ab hoc eodē Mario postea p̄p̄ ciuiles dissensiōes mori iussus recēti calce illito multoq̄ igni p̄ calefacto cubiculo se iclusum peremit: cuius tā dira necessitas maxius Mariāe gloriāe rubor extitit.

De. L. Cornelio Merula.

Va tēpestate rei. p. L. quoq̄ Cornelius Merula cōsularis & flamē dialis: ne ludibrio insolentissimis uictoribus eēt in Iouis sacrario uenis icisis cōtunteliosa mortis denūciationē effugit: sacerdotisq̄ sui sanguine uetustissimi foci maduerūt.

De Herenio Siculo.

Cer & aiosus uitæ exitus Herēnii siculi quo. C. Gracchus & aruspice & amico usus fuerat: nā cū eo noie in carcerē duceret in poste eius illiso capite i ip̄o ignominia aditu cōcidit, ac spiritū deposuit uno gradu a publico supplicio manuq̄ carnificis ceterior.

De. C. Licinio.

Onsimili impetu mortis, C. Licinius macer uir p̄torius calui pater repetundarū reus dū sententiā dicerent in Menianū conscendit: Siquidem cū. M. Ciceronem qui ad iudiciū cogebat